

Wakala wa ukatishaji tiketi afariki kwa kukanyagwa akikimbilia basi

Nani kumuo
Hamisa Mobetto?

UKURASA 3

UKURASA 13

Corona yaponza mume na mkewe

BAA LA CORONA

WAZIRI Mkuu wa Uingereza, Boris Johnson, amekutwa na virusi vya corona baada ya kufanyiwa vipimo huku Afrika Kusini ikiripoti vifo vya watu wawili kutokana na ugonjwa huo. Chukua tahadhari!

- Epuka mikusanyiko ya watu
- Nawa mikono kwa sabuni na maji yanayotiririka
- Epuka kusalimiana kwa kushikana mikono na kukumbatiana
- Ukipiga chafya au kukohoa, ziba mdomo

Lipumba ajitetea kwa hoja za CAG

UKURASA 3

Scan Hapa

Fungua App ya QR Code Reader kisha scan kupakua APP yetu

GET IT ON Google Play Apple App Store

• **Watiwa** mbaroni tuhuma kuikejeli serikali, wadaiwa kusema haina pesa kisa kufunga shule, vyuo... *Endelea ukurasa 2*

Kamanda wa Polisi Kanda Maalum ya Dar es Salaam, SACP Lazaro Mambosasa, akizungumza na waandishi wa habari, jijini Dar es Salaam jana, wakati akitangaza kukamatwa kwa watu wawili mme na mke, waliokuwa wakiidhihaki serikali kuhusu ugonjwa wa corona. **PICHA: JUMANNE JUMA**

Mwalimu mstaafu alipa mil. 45/- mkopo mil. 3/-

UKURASA 2

MICHEZO

SENZO: SIMBA ITASAJILI KISASA UK.32

MAONI, KATUNI UK.6

Mwalimu alipa mil. 45/- kwa mkopo wa mil. 3/-

Na Asha Shabani, MUSOMA

MWALIMU mstaafu mkoani Mara, Theodosia Alphonse, amelipa Sh. milioni 45 katika taasisi moja ya fedha kutokana na mkopo wa Sh. Milioni tatu, imefahamika.

Kutokana na kushindwa kulipa ki-kamilifu mkopo huo, mwalimu huyo alinyanyg'anywa pia nyumba yake ambayo amerejeshewa pamoja na Sh. milioni 30 kutokana na juhudhi za Taasisi ya Kuzuia na Kupambana na Rushwa (Takukuru) Mkao wa mara.

Wakati mwalimu huyo akifanyiwa hivyo, Ofisa Elimu Mstaafu wa Halmashauri ya Wilaya ya Tarime, Pantaleo Rwiza, alikopa Sh. milioni 8.9 na wakati pesheni yake imetoka, wakopeshaji hao walichukua Sh. milioni 89.

Akizungumza jana baada ya kukabidhiwa nyumba yake na Sh. milioni 30, Mwalimu (mstaafu) Alphonse, alisema alikuwa amekopa Sh. milioni tatu lakini wakati wa malipo wakopeshaji hao walichukua Sh. milioni 45 pamoja na nyumba yake, tofauti na makubaliano ya awali.

Mwalimu huyo alisema kutokana na malipo hayo, alilazimika kutafuta haki yake Takukuru kwa kuwa jambo hilo lilikuwa kinyume cha makubaliano katika mikataba wa kukopa.

Kwa upande wake, Rwiza aliishukuru Takukuru kufanikisha Sh. milioni 55 ambazo alikuwa ametapeliwa na wakopeshaji hao.

TAKUKURU YAFUNGUKA

Kutokana na kubainika kwa dhuluma hizo, Takukuru Mkao wa Mara, imesema imewabaini watumishi watatu wa idara ya elimu wanaoshirikiana na watumishi wa benki na taasisi za fedha kuwatapeli baadhi ya wastaafu wanaolimbikiziwa riba na wakopeshaji.

Mkuu wa Takukuru Mkao wa Mara, Alex Kuhanda, alisema wastaafu hao wamekuwa wakiumizwa na baadhi ya wakopeshaji hao kwa kukopa kiasi kidogo cha fedha na kuongeza riba mpaka asilimia 1,800 kwa mkopo.

Akizungumza na Nipashe wakati wa kukabidhi Sh. milioni 85 na nyumba moja ya wastaafu ambaa walikuwa wamenyang'anywa mali zao, Kuhanda alisema kuanzia Desemba, mwaka jana hadi sasa, Sh. milioni 275 zimerejeshwa kutoka kwa watu hao aliowaita 'wakopeshaji umiza' na kukabidhiwa kwa wastaafu walioimbawala na mkasa huo.

Kuhanda alisema wastaafu wengi mkoani hapa wamekuwa wakitapeliwa fedha au mali zao na wakopeshaji hao kwa kupewa mikopo ambayo mikataba yake imekuwa tofauti wakati wa malipo na kufanya wengi kuangukia katika madeni makubwa na kudhulumiwa.

Alisema wakopeshaji hao wamekuwa wakifanya dhuluma hiyo kwa kushirikiana na watumishi wa idara za serikali waki-wamo watatu kutoka idara ya elimu ambaa wamebainika kushiriki kikamilifu.

RC AONYA

Mkuu wa Mkao wa Mara, Adam Malima, ameoonya kuwa hawatamwonea aibu mtumishi yeoyote anayejihusisha na mchezo huo huko akiwataka kufuata maadili ya kazi zao.

Sambamba na hilo, amewataka wastaafu wote walioapelwa na 'wakopeshaji umiza', kujitokeza na kudai haki yao huko akiwaka mkoaa wake umejjipanga mapema kukomesha vitendo hivyo vya dhuluma kwa wastaafu.

Mafundi wakiendelea na kazi ya ujenzi wa kuweka mabomba ya maji machafu katika eneo la Shule ya Sekondari Mama Salma Kikwete, eneo la Kijitonyama, jijini Dar es Salaam jana. **PICHA: MIRAJI MSALA**

Corona yaponza mume, mke

Na Romana Mallya

JESHI la Polisi Kanda Maalum ya Dar es Salaam linawashikilia mume na mke kwa madai ya kutoa taarifa za uongo na za kejeli dhidi ya serikali kuhusu virusi vya corona wakati wakiwa kwenye daladala hilo.

Akizungumza na waandishi wa habari jana jijini Dar es Salaam, Kamanda wa Polisi wa kanda hiyo, Lazaro Mambosasa, aliyatajwa wawili hao kuwa ni Boniface Mwita (29) na Rosemary Mwita (41), wote wakazi wa Tabata jijini.

Kamanda Mambosasa alisema watuhumiwa hao walikamatwa Machi 20 mwaka huu saa saba mchana wakiwa kwenye daladala yenye namba za usajili T 119 DKS, wakitokea Tabata kuelekea Muhimbili.

"Wakiwa kwenye daladala hilo, watuhumiwa hao walianza kukejeli, wakitania kwa kusema kwamba serikali inapotosha wananchi kwamba kuna virusi vya ugonjwa wa corona.

"Na pia walisema serikali haina fedha kwa ajili ya kulissha wanafunzi ndiyo maana shule na vyuo vimefungwa kwa kisingizio cha uwapo wa corona na kwamba serikali inafanya hivyo kwa ajili ya kuomba msaada kutoka

mataifa mbalimbali," alidai.

Kamanda Mambosasa alisema jambo hilo kulingana na hali halisi nichini, liliwakera abiria wenza kwenye daladala na kuamuru kuaweka chini ya ulinzi.

"Abiria hao walimwelekeza dereva wa daladala kulipeleka kituo cha polisi kwa ajili ya hatua, walipofika kituo cha polisi, walikamatwa upya na kuletwa Kituo Kikuu cha Polisi Kati ambaa wanaendelea kushikilia, " alisema.

Kamanda Mambosasa alisema upelelezi wa shauri hilo umekamilika na tarayi jalada lake limeshaandaliwa na kupelekwa kwa Wakili wa

Serikali kwa hatua nyiningine ikiwa ni pamoja na kufikishwa mahakamani.

"Nipende kutoa rai na onyo kwa Watanzania ambaa wanaleta mzaha na kejeli kwa ugonjwa huu ambaa kimsingi unaangamiza watu duniani, Tanzania ikiwa ni sehemu ya dunia hii, ni lazima watu wapokee maelekezo kutoka kwa viongozi wa serikali. "Rais John Magufuli ameshaongea, waziri mwenye dhamana ameshaongea, kili mmoja kwa nafasi yake atambue siyo jambo la kuchukulia mzaha hata kidogo kwa sababu ugonjwa unaondoaa makumi kwa maelfu," alionya.

RC ataka udhibiti wa wageni kisa corona

Na Tiganya Vincent, TABORA

MKUU wa Mkao wa Tabora, Aggrey Mwanri, amewataka wakazi wa mkoaa huo kutoa taarifa za wageni wasiofahamika walikotoka pindi wanapoonekana katika maeneo yao ili kuepuka kuambukizwa virusi vya corona.

Amesema Tabora ni mkoaa

mkubwa na unapakana na mikoa inayopakana na nchi za jirani, hivyo kuna uwezekano wa wageni kuingia kwa kutumia njia za panya na kuhatarisha afya za wakazi wake.

Mwanri alisema hayo jana alipokuwa akifungua mikutano wa timu ya mkoaa ya wateja kunawa kabla ya kununua bidhaa. Mwanri alisema wamiliiki wa aina hiyo wana nia mbaya na Wa-

kuendelea kuchuka taadhari dhidi ya maambukizo ya ugonjwa huo kwa kunawa mikono mara kwa mara.

Pia aliwataka wananchi kususia maduka yote ambaa wamiliiki wake wataktwa hawajaweka vitakasa mikono au ndoo kwa ajili ya wateja kunawa kabla ya kununua bidhaa. Mwanri alisema wamiliiki wa aina hiyo wana nia mbaya na Wa-

tanzania na wanapingana na maagizo ya viongozi wa kitaifa na wataalamu ya kuwataka wananchi kunawa mikono kama kinga dhidi ya janga la corona.

Alivataka vyombo vya habari hasa redio zilizoko mkoani hapa kuendelea kutoa elimu kwa wananchi juu ya kujikinga na corona ili mkoaa uendelee kuwa salama.

HABARI KITAIFA

Mbaroni tuhuma kuvamia, kuiba kwa ofisa serikali

Na Romana Mallya

JESHI la Polisi Kanda Maalum ya Dar es Salaam, linawashikilia watu watano wanaodaiwa kumjeruhi ofisa wa serikali na kupora nyumbani kwake mali zenyethamani ya Sh. milioni 3.7.

Akizungumza na waandishi wa habari jana jijini Dar es Salaam, Kamanda wa kanda hiyo, Lazaro Mambosasa, aliwataja watuhumiwa hao kuwa ni Juma John (27), mkazi wa Bungu A, Japhet Charles (25) na Victor William (23), wote wakazi wa Chanika.

Kamanda Mambosasa aliwataja watuhumiwa wengine kuwa ni Joseph Charles (28), mkazi wa Mbezi Juu na Anthony Christian (40), mkazi wa Temeke jijini.

Alisema watuhumiwa hao walikamatwa usiku wa Machi 22 mwaka huu maeneo ya Tegeta wakiwa na silaha za jadi ambazo ni mapanga na marungu.

"Watuhumiwa hawa walivamia nyumbani kwa Victor Nyirenda ambaye ni ofisa wa serikali na kumjeruhi kichwani kisha kupora simu mbili, kompyuta mpakato mbili aina ya HP, pochi na baha-sha iliyoleta na Sh. 500,000," alisema.

Alibainisha kuwa watuhumiwa hao waliiba vitu vyenye thamani ya Sh. milioni 3.7 na baada ya taarifa kulifiki Jeshi la Polisi, ufuatiliajji uliana na kuwakama-ta wote.

Kamanda Mambosasa alisema juzi walikamatwa watuhumiwa wengine wanne waliopokea vitu vya wizi kutoka kwa wahalifu wanaofanya matukio ya uvun-jaji. Alisema baada ya upukuzi kufanywa kwenye maduka ya watuhumiwa, walikamatwa kompyuta mpakato tatu, simu 10, luninga, deki na chaji za kompyuta.

Kamanda Mambosasa pia alisema jeshi hilo limekamata si-laha mbili aina ya shotgun Pump Action na Maker Four.

Alisema silaha aina ya Shotgun Pump Action yenye namba za usajili 011822114, mali ya Kam-puni ya Ulinzi ya OK Security, ilipotea katika mazingira ya kutatanisha.

Kamanda Mambosasa alisema katika tukio hilo, wame-wakama-ta walini wawili wa kampuni hiyo amba ni Akili Mlatoni (31), mkazi wa Mtoni Mtongani na Isack Junia (22), mkazi wa Mwananyamala Ujiji.

Alisema silaha hiyo iliibwa Machi 19 mwaka huu katika Kanisa la EAGT City Centre Mtoni Mtongani.

Alisema silaha ya pili imekutwa imetelekezwa katika ghalia la Kampuni ya Enka Enterprises na kwa sasa wanaendelea kumsaka mmiliki wake.

Wakala basi afa akikimbilia basi

**Na Marco Maduhu,
SHINYANGA MJINI**

ATHUMANI Omari (38), mkazi wa Jiji la Mwanza na Wakala wa Basi la Kisbo, amefariki dunia kwa kukanayaga na basi la kam-puni hiyo lenye namba za usajili T 192 DBZ, kwenye Stand Kuu ya Babasi mkoani Shinyanga.

Tukio hilo limetokea jana majira ya 2:30 asubuhi, wakati basi lilipoingia kwenye stendi hiyo likitokea jijini Mwanza kwenda Dar es Salaam likiwa na wakala huyo. Ilielezwa na mashuhuda tukio hilo kuwa basi hilo lilipofika katika stendi

hiyo kupakia abiria, wakala huyo alishuka na wakati likion-doka, aliruka ili kuingia kwenye basi na kuteleza chini ya uvungu ndipo akakanyaga na kufariki dunia papo hapo.

Akisimuli tukio hilo, mmoja wa mashuhuda hao, mfanyakibashara wa stendi, Joseph Thom-as, alidai wakati basi hilo likion-doka, wakala huyo alilikimbilia na aliporuka kwenye mlango, aliteleza na kukanayaga.

Alisema wakati basi likiondo-ka stendi, lilikuwa katika mwendo mkali na baada ya wakala huyo kukanayaga, dereva wa basi aliteremka na kukimbilia.

"Mimi nimeshuhudia kabisa huyu wakala wa basi akikan-yangwa na basi la Kisbo, yaani alipokuwa anarukia kwenye basi, akateleza mlangoni na kuangukia kwenye uvungu wa basi, ndipo akakanywa na ma-talila na mwili wake kusambaratishwa," alisema.

Dereva wa magari kwenye stendi hiyo, Paschal Mboje, alitoa wito kwa askari wa Kikosi vya Usalama Barabarani kuzuua utaratibu wa mabasi kutoka kwa mwendokasi katika stendi hiyo na kuweka utaratibu wa kuyatoa kwa foleni.

Kamanda wa Polisi mkoani

Shinyanga, Deborah Magiligimba, alithibitisha kutokea kwa ajali hiyo na kusema kuwa mwili wa marehemu umehifadhiwa kwenye chumba cha maiti katika Hospitali ya Rufani mkoani humo.

Alisema dereva wa basi hilo, Jabu Dalueshi (45), mkazi wa Dar es Salaam, anashikiliwa na Jeshi la Polisi ambalo pia linalishikilia basi hilo kutohana na ajali hiyo.

Alitoa wito kwa madereva kuwa makini wanapoondo ma-basi kwenye stendi hiyo ili kue-puka kusababisha ajali zisizo za lazima.

Mwenyekiti wa Chama cha Wananchi (CUF), Prof. Ibrahim Lipumba (kushoto), akizungumza na waandishi wa habari, jijini Dar es Salaam jana, wakati akijibu tuhuma zilizotolewa katika taarifa ya Mkgazi na Mdhibiti Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG) ya mwaka 2018/19, dhidi ya chama chake, kuhamisha fedha kutoka kwenye akaunti ya chama na kuwekwa kwenye akaunti ya mtu binafsi.
PICHA: JUMANNE JUMA

Lipumba ajitetea hoja za CAG

Na Elizabeth Zaya

MWENYEKITI wa Chama cha Wananchi (CUF), Profesa Ibrahim Lipumba, ameleeza sababu za chama chake kuhamisha kwenye akaunti ya mtu binafsi Sh. milioni 369 zilizotolewa na serikali zikiwa ruzuku kwa chama hicho.

Akizungumza na waandishi wa habari jijini Dar es Salaam jana, Profesa Lipumba alidai mgogoro ndani ya chama hicho ndio uliosababisha wachukue uamuzi huo.

Alisema mgogoro huo amba ulikuwa ndani ya chama kwa muda mrefu ukihusisha pia aliyekuwa Katibu Mkuu, Maalim Self Sharif Hamad, ulisababisha kuwapo na tishio la kuzuia pesa hizo kutumika.

Alidai kuwa Maalim Self ndi-ye alikuwa akitishia kufunga akaunti hizo zisitumike kwenye chama hicho upande wa Tanzania Bara. "Jana (juzi) CAG alisema albaini CUF kupokea ruzuku toka serikali Sh. milioni 369 na kuhamisha fedha hizo Sh. milioni 300 kutoka akaunti ya chama na kuzipeleka kwenye akaunti binafsi.

"Kauli hii ya CAG imeleta mtafaraku na sintofahamu kuhusu usimamizi wa fedha za CUF. Tukio hili la kuhamisha fedha kupeleka kwenye akaunti ya mtu binafsi lilitokea Januari 2017 wakati chama kikiwa katika mgogoro wa uongozi, na akaunti za chama katika benki ya NMB zilikuwa na tishio la kuzuwa," alisema.

Profesa Lipumba alisema kuwa baada ya kuandika barua hiyo, Ofisi ya Msajili iliridhia kwamba chama hicho kipate sehemu ya ruzuku ili kishiriki katika uchaguzi huo pamoja na kuteleza shughuli za chama.

"Ofisi ya Msajili ilireka fedha hizo katika akaunti ya chama Benki ya NMB, Tawi la Temeke,

katika pipindi hicho kulikuwa na tishio la aliyekuwa Katibu Mkuu wa chama kuzuia akaunti zote za chama Tanzania Bara zisifanye kazi.

"Katika hali hiyo, Kamati ya Utendaji ya chama iliamua Sh. milioni 300 zihamishiwe kwenye akaunti ya mwanachama mwaminifu ili zisikwame benki. "Sh. milioni 69 zilizotolewa na kuanza kugharimia shughuli za kampeni za uchaguzi zikiwamo ziara za viongozi kwenda kwenye kata zenyet uchaguzi mdogo. "Fedha zote zilizowekwa kwenye akaunti ya mwanachama huyo zilitumia na chama katika masuala ya uchaguzi na uendeshaji wa masuala ya chama zikiwamo ruzuku za wilaya tunazopeleka kila mwezi tukiwa na ruzuku," alisema.

Profesa Lipumba alisema kwamba hata baada ya wak-aguzi kutoka katika Ofisi ya CAG walipwenda kufanya ukaguzi kwenye chama hicho waliele-zwa yote hayo pamoja na kuwapatia nyaraka zote.

"Wakagazi kutoka Ofisi ya CAG walipokuja kutukaguwa, walipewa maelezo haya na nyarakaza matumizi ya chama ya mwa-ka 2016/17 zikiwamo hizo za fedha Sh. milioni 369 zilizowekwa na NMB Temeke," alisema.

Alisema hatua ya kuweka fedha kwenye akaunti ya mwanachama huyo ilisaidia kuka-milisha shughuli za chama kwa sababu baadaye NMB ilizua kutoa fedha kwenye akaunti zote za Tanzania Bara.

"Sasa, mgogoro umemalizika na taratibu za fedha zinazinga-tia kanuni za fedha za chama na tunakubaliana na CAG kwamba mifumo ya udhibiti wa fedha ndani ya chama chetu inatakiwa iimarishwe kwa kufuata sheria na katiba ya chama.

"Na sasa hivi mhasibusi wetu anaandaa mifumo imara wa udhibiti huo wa fedha ndani ya chama," Profesa Lipumba alisema.

Kanisa lalalamika kupokwa eneo

Na Ndalike Sonda, KA-HAMA

UONGOZI wa Kanisa Katoliki Jimbo la Kahama, umeilalamikia Idara ya Ardhi ya Halmashauri ya Mji wa Kahama kwa kile una-chodai kumegwa kwa eneo linalomilikiwa na Wanawake Wakatoliki Tanzania (Wawata) jimboni humo kisha kuuzwa kwa mwanachi.

Akizungumza na waandishi wa habari mjini hapa jana, Mwenyekiti wa Wawata Jimbo la Kahama, Joyce Mhagama, alidai eneo hilo linalopakanwa na uwania wa mpira wa Magereza, walilinunua tangu mwaka 1997 na walilitenga kwa ajili ya kuanzisha shule ya awali.

Alidai taarifa za kuuzwa kwa eneo lao walizipata kutoka kwa mwanamke ambaye ni muumini mwenzao aliyejita eneo hilo na kuona shughuli za kulisafisha zinaendelea na baada ya kufuatilia, waliambiwa na maofisa ardhi kwamba eneo liko nje ya eneo la kanisa.

Mwenyekiti wa Jimbo hilo, Edward Kinungu, alisema wanajiandaa kufuatilia ili eneo hilo lirejeshwe. Mwenyekiti wa zamani wa Wawata jimboni humo, Maria Kakunguru, alisema baada ya kulinunua eneo hilo walifuta taratibu zote za upimaji.

Dk. Seif Seif anayedaiwa kuuzwa eneo hilo na Halmashauri ya Mji wa Kahama, alisema atalizungumzia baadaye suala hilo atakapopata muda baada ya kupigwa simu na waandishi wa habari.

Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya Mji wa Kahama, Anderson Msomba, alikiri kupokea malalamiko hayo na kuahidi kufuatilia ili kujua uhalali wa umiliki wa eneo hilo.

Alisema halmashauri imeshaelekeza upimaji wowote wa ardhi lazima uwe na kibali kutoka ofisi yake pamoja na uongozi wa kata husika.

Wakusanya ushuru mbaroni madai rushwa ya 120,000/-

**Na Jaliwason Jasson,
BABATI**

TAASISI ya Kuzuia na Kupambana na Rushwa (Takukuru) Mkoa wa Manyara, inawashikilia mawakala watatu wa kukusanya ushuru wa mazao katika Halmashauri za Mji na Wilaya ya Babati kwa tuhuma za rushwa.

Mkuu wa Takukuru Mkoa wa Manyara, Holle Makungu, aliwataja mawakala hao kuwa ni Iddy Sulle wa kizuizi cha Sinai Halmashauri ya Mji wa Babati, Ezekia Thanahandi kizuizi cha Kampala Halmashauri ya Wilaya ya Babati

na Basil Aloyce wa Sinai.

Alisema mawakala hao wamekamatwa kwa tuhuma za kuomba rushwa ya Sh. 120,000 kutoka kwa mfanyakishara wa mazao (jina limehifadhiwa) aliyejita akisafisha mchele, vitunguu na viazi mviringo kwa gari kutoka Singida kwenda Arusha, Machi 25, mwa-ka huu. "Awali mfanyakishara huyo alipitia kizuizi cha Kampala kilichokuwa kimefunguliwa bila kuwapo kwa wakusanya ushuru. Hata hivyo, gari hilo lilipofika kituo cha Sinai lilizuiwa," alisema Makungu. Baada ya muda mfupi, alisema Sulle na Thanahandi ku-

toka kizuizi cha Kampala, wali-fika eneo hilo na kuchukua hati za kusafirisha mazao hayo huku wakimtaka mfanyakishara huyo afuate nyaraka hizo katika kizuizi cha Kampala siku iliyofuata.

"Mfanyakishara huyo alitii agizo hilo na kulipopambazuka alifuata nyaraka zake kizuizi cha Kampala, ndipo alipopewa sharti la kutafuta Sh. 120,000 ili kuweke-wa saini kwenye nyaraka zake na hatimaye kuendelea na safari ya Arusha," alisema.

Mkuu huyo wa Takukuru alisema mfanyakishara huyo hakuri-dhika ndipo alitoa taarifa katika

taasisi hiyo na uchunguzi ukafanyika kujiridhisha kuhusu madai hayo kisha fedha za mtego zika-andaliwa ambazo ziliwafanya kumatwa wakiwa wanajipongeza kwa vinywaji katika baa ya Mandos eneo la Dareda Kati.

"Ukiacha kucheleshwa kwa sababu za rushwa kwa mfanyakishara huyo, baadhi ya mazao kama vitunguu na viazi vilivyokuwa vinasafirisha vimeharibika," alisema huku akibainisha kuwa pamoja na watuhumiwa kufikishwa mahakamani, watawajibika kwa hasara hiyo ili liwe fundisho kwa wengine.

Askari polisi wakiuchukua mwili wa wakala wa basi la Kisbo lenye namba za usajili T 192 DBZ, linalofanya safari zake katika Mwanza na Dar es Salaam, Athumani Omari (38), baada ya kufariki kwa kukanyagwa na basi hilo, wakati akilirukia lilipokuwa likiondoka katika Stendi Kuu ya Mabasi mkoani Shinyanga jana. **PICHA: MARCO MADUHU**

Taasisi ya Mo Dewji yatoa mamilioni kuijabili kansa

Na Enock Charles

TAASISI ya Mo Dewji imetoka msaada wa Sh. milioni 100 kwa Tumaini la Maisha (TLM), asasi isioyo ya kiserikali inayofanya kazini na Hospitali ya Taifa Muhimibili (MH) kutoa huduma na matibabu kwa watoto wenye saratani nchini.

Msaada huo umetolewa ikiwa ni sehemu ya kujitolea kwa kila mwaka katika kuboresha ustawi wa huduma na matibabu kwa watoto wenye saratani.

Kituo cha Kitaifa cha Saratani cha Watoto kilichoko MNH ni wodi ya kwanza ya watoto wenye saratani nchini kwa mujibu wa taarifa kutoka kwa asasi hiyo. TLM ilizinduliwa na kusajiliwa Novemba

2011 nchini.

Taasisi ya Mo Dewji pia imeahidi kutoa msaada wa kila mwaka kama mchango wake kuboresha juhudhi za kugharamia vifaa tiba na dawa pamoja na kusaidia programu za kliniki kuwawezesha wananchi wanaoishi katika maisha magumu kupata tumaini la maisha.

Taasisi hiyo pia imeeleza kuwa lengo lake ni kwa watoto wote

wenye saratani nchini, wapate huduma bora zitakazowapa uponyaji unaofanana na nchi zilizoendelea.

Taasisi hiyo pia inalenga ku-hakikisha hakuna mtoto wa Tanzania anayefariki dunia kwa saratani na kuwashimiza wananchi wote kunga mkono juhudhi za taasisi hiyo kuwasaidia wananchi wanaoishi katika mazingira magumu.

HABARI KITAIFA

DC atoa hadhari upandaji holela bei

Na Mohab Dominick, BUKOMBE

MKUU wa Wilaya ya Bukombe Mkoani Geita, Said Nkumba, amewatahadharisha wafanyabiashara kupandisha bei ya vifaa vya kutakasa mikono vinavyotumika kama kinga ya maambukizo ya virusi vya corona.

Amesema wafanyabiashara wanaotumia fursa ya ugonjwa huo kujipatia fedha kwa kupandisha bei ya vifaa hivyo kwa wananchi, watachukuliwa hatua za kisheria watakapobainika, huku akiwasihii kuendelea kuuza bei ya kawaada.

Nkumba alitoa onyo hilo jana alipokuwa akizungumza na waandishi wa habari ofisini kwake na kusitiza kuwa wataakaidi agizo hilo watafungiwa huduma zao.

"Wafanyabiashara wanatakiwa kuendelea kuuza bidhaa bila kupandisha bei. wasichukulie fursa ya corona kujipatia kipato kikubwa. Niseme tu tunaendelea kutekeleza maagizo ya serikali kwa kutoa elimu kwa wananchi.

"Tumedhibiti kwa kiwango kikubwa, tumeungana na viongozi wa dini katika utoaji wa elimu hiyo. Niseme Bukombe hakuna ugonjwa wa corona.

"Tumesitisha maeneo yenye mikusanyiko kama sehemu za starehe na kumbi, ngoma za asili, minada na vyombo vya usafiri kwa abiria wote kukaa kwenye viti," alisema Nkumba.

Aliongeza kuwa kamati ya ulinzi na usalama imetembelea maeneo yote yenye mikusanyiko ikiwamo stendi ya mabasi ili kuhakikisha suala la kunawa mikono limetekelawa inavyostahili. Mkuu huyo wa wilaya aliwataka wananchi kuendelea kuchukua tahadhari ya kuepukana na maambukizi ya corona kwa kunawa mikono, salamu kwa kutoshikana mikono na kutoshiriki mikusanyiko ya watu wengi huku akiwahimiza viongozi kutoendesha ibada kwa muda mrefu.

Mafundi wa kampuni ya Simac Ltd, wakiendelea na ujenzi wa karavati katika barabara yenne urefu wa kilomita moja inayojengwa kwa kiwango cha lami kutoka Hoteli ya Kilimanjaro hadi Hospitali Teule ya Wilaya ya Muheza, mkoani Tanga juzi. **PICHA: STEVEN WILLIAM**

Waziri aonya visingizio corona miradi ya umeme

Na Mwandishi Wetu, GEITA

WAZIRI wa Nishati, Dk. Medard Kalemani, amewata makandarasi wanaotekeleza miradi ya usambazaji wa umeme vijijiini, kujikinga na kuchukua tahadhari dhidi ya virusi vya corona, hivyo makandarasi katika maeneo yao ya kazi wahakikishe wanasi-mamia na kutekeleza miongozo hiyo.

Dk. Kalemani alisema hayo juzi wakati akiwasha umeme katika Kituo cha Afya cha Bwina, Chato mkoani Geita. Pia aliwasha taa za barabarani zinazotumia mwanga wa jua (solar) na kuhamasisha wananchi kuendelea kuchukua tahadhari dhidi ya ugonjwa huo.

Alisema tishio la virusi vya corona lisirudishe nyuma juhudhi za utekelezaji wa miradi ya usambazaji umeme vijijiini kwa kuwa tayari mamlaka

husika zimetoa miongozo ya kujikinga na kujihadhari katika maeneo mbalimbali nchini.

Tujikinge na tuchukue tahadhari dhidi ya corona. Kazi ya kusambaza umeme vijijiini lazima iendelee tena kwa kasi ya hali ya juu na miradi ikamilishwe kwa wakati uliopangwa. Cha muhimu makandarasi wafuate miongozo iliyotolewa na mamlaka husika ili kutekeleza majukumu yenu. Lazima tufanye kazi tusambaze umeme, wananchi wana-taka umeme uwake," alisema.

Kalemani pia aliwasisitiza makandarasi kutotumia kisingizio cha kuwapo virusi vya corona kuchelewesha au kutokamilisha miradi ya kusambaza umeme vijijiini pamoa na ujenzi wa miradi mkubwa wa kufua umeme kwa kutumia maji wa Mwalimu Nyerere katika Mto Rufiji.

Alisema mamlaka husika

zimeweka wazi na kuendelea kutoa matangazo kila kona ya nchi namna bora ya kujikinga na kuchukua tahadhari dhidi ya virusi vya corona, hivyo makandarasi katika maeneo yao ya kazi wahakikishe wanasi-mamia na kutekeleza miongozo hiyo.

Akizindua na kuwashaa taa za barabarani katika mitaa ya Chato, Dk. Kalemani alisema lengo la kuweka taa hizo ni kuongeza usalama kwa wananchi wanaotumia barabara hizo nyakati za usiku.

Dk. Kalemani pia aliwasha umeme katika kituo kipy Cha afya cha Bwina wilayani hapa ili kurahisisha upatikanaji wa huduma za afya wakati wote kwa wagonjwa wanaofika kuti-biwa. Waziri huyo ambaye ni Mbunge wa Chato, aliwataka wananchi kulinda miundombinu ya taa hizo na kuitunza ili idumu kwa muda mrefu kwa

faida yao.

Pia aliwasisitiza wananchi kuendelea kutekeleza maagizo na maelekezo yanayoendelea kutolewa na Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia na Watoto na wadau mbalimbali wa afya ya kujikinga na virusi vya corona, ikiwamo kunawa mikono mara kwa mara, kue-puka misongamano na mikusanyiko na kutoa taarifa pale wanapomwona mtu mwenye dalili za ugonjwa huo kama zinavyoelezwa katika matangazo.

Dk. Kalemani alikuwa aki-fanya ziara hiyo pasipokuwa na mikutano ya kuzungumza na wananchi, kusimama umbali mrefu katyake na baadhi ya watu alioambatana nao, vyombo vya habari na kunawa mikono kila baada ya kufika eneo husika na kupaka kitakasa mikono ili kujikinga na corona.

Wachumba mbaroni tuhuma za biashara dawa za kulevya

Na Hellen Mwango

WAKAZI wawili wanaodaiwa kuwa wachumba, wamefikishwa katika Mahakama ya Hakimu Mkazi Kisitu, Dar es Salaam wakilabilwa na mashtaka ya kujihu-sha na biashara ya dawa za kulevya.

Washtakiwa hao ni Josephat Mrosso na Fatuma Ally, wakazi wa

Mbezi Beach, jijini Dar es Salaam.

Washtakiwa hao wallisomewa mashtaka yao mbele ya Hakimu Mkazi Mwandamizi Rashid Chaungu. Wakili wa Serikali, Elia Athanas, alidai kuwa katika shtaka la kwanza, washtakiwa hao wanaji-husisha na biashara ya dawa za kulevya kwa madai kuwa Februari 28, mwaka huu, eneo la Mbezi Beach, Majani ya Chai, washtakiwa wote kwa pamoa walijihu-sha na dawa za kulevya aina ya bangi gramu 617.2. Pia katika shtaka la tatu, washtakiwa hao wanadaiwa kuku-

jijini Dar es Salaam walijihu-sha na dawa za kulevya aina ya heroin gram 75.

Katika shtaka la pili, ilidaiwa kuwa Februari 28, mwaka huu eneo la Mbezi Beach, Majani ya Chai, washtakiwa wote kwa pamoa walijihu-sha na dawa za kulevya aina ya bangi gramu 586.2 kosa wa-

twi na vitu vyenye kemikali yenye uhusiano na dawa za kulevya aina ya bangi gramu 586.2 kosa wa-nalodaiwa kulifanya Februari 28, mwaka huu.

Baada ya kuwasomea mashtaka, Wakili Athanas alidai upelelezi wa kesi hiyo uko katika hatua za mwisho, hivyo aliomba siku 14 ili kukamilishwa jalada hilo.

Aidha, Athanas aliiomba ma-

hakama kutowapa dhamana washtakiwa hao kwa kuwa Sheeria ya Kupambana na Dawa za Kulevya inaelekeza kuwa mtu anapokutwa na dawa za kulevya zaidi ya gramu 20, hastahili kupata dhamana. Hakimu Chaungu alisema washtakiwa hao warudishwe rumande kama sheria inavyoagiza na kuahirisha kesi hiyo hadi Aprili 9, mwaka huu

TFF kuweni makini ratiba lala salama

WAKATI Shirikisho la Soka Tanzania (TFF), limesimamisha ligi zake zote ili kujikinga na maambukizi ya virusi vya ugonjwa wa corona (COVID 19), ambao umesambaa sehemu mbalimbali duniani, huu ni wakati wa wasimamizi wa Ligi Kuu Bara kuandaa kwa umakini ratiba mpya.

Ratiba hiyo mpya inatakiwa itolewe kwa kuzingatia uwiano wa mechili zilizobakia za timu zote 20 zinazoshiriki ligi hiyo ya juu hapa nchini, ambayo pia hutoa mwakilishi wa Tanzania Bara katika mashindano ya kimataifa ya Ligi ya Mabingwa Afrika.

Ratiba hiyo itakayokuwa na uwiano, itaondoa malalamiko kutoka kwa viongozi wa klubu na wadau wa soka hapa nchini na itatakiwa kuzingatia mazingira na jiografia ya nchi.

Licha ya kuzingatia changamoto hizo, ratiba hiyo mpya inatakiwa pia itupie 'macho' timu zenye viforo kwa sababu tayari ligi hiyo imeshaingia hatika hatua ya lala salama.

Mechi za ligi zitakapopangwa kwa kufuata weledi, itasaadid nchi kupata bingwa anayestahili na kwenda kupeperusha vema bendera ya nchi katika mashindano ya kimataifa.

Msimu kadhaa nyuma na hasa msimu uliopita tulishuhudia waliokuwa wawakilishi wa Tanzania Bara katika mashindano ya Ligi ya Mabingwa Afrika, Simba ya jijini Dar es Salaam ikiwa na idadi kubwa ya 'viforo', jambo ambalo liliifanya timu hiyo baadaye kupangiwa mechili fulilizo.

Simba ilijikuta na jukumu la kuchenza mechili kila baada ya siku moja, umuzi ambao ulikuwa ni kinyume na kanuni za ligi hiyo, ambazo zinasema totaifi ya mechili moja na nyiningine ni saa 72, lakini haikuwa hivyo.

Lakini kwa kuangalia upungufu uliojitokeza msimu uliopita, na janga la corona, huu ni wakati kwa TFF na vyombo vyake kuhakikisha wanaifanya kazi ratiba mpya itakayotolewa kwa kutosahau kuijangwa timu yoyote mechili zake.

Nipashe inatoa tahadhani hii hasa kufuata kuwapo kwa mabadiliko katika timu zinazoshuka daraja, idadi ya timu zimeongezeka, hivyo kama ratiba haitakuwa rafiki, huenda baadhi ya klubu zikaumia.

Huu ni wakati wa kuhakikisha TFF inatumia mapumziko haya kujiridhirisha na mabadiliko itakayofanya na mafanikio yatakayoonekana katika mechili chache zilizosalia, yatasaidia kufanya vema kwenye maandalizi ya msimu ujao.

Ratiba hiyo inatakiwa pia izingatii michuano ya Kombe la FA ambayo inaendelea, kwa kutoa nafasi sawa kwa timu kutokeo kwa baadhi ya timu kukata tamaa ya kupambana hasa kwa zile ambazo zinauhakika kwa kutoshuka daraja.

Kujifunza au kugeza kwa nchi zilizoendelea si dhambi, TFF na Bodi ya Ligi (TPLB), msisite kwenda kutafuta msaada wa upangaji wa ratiba kwa vyame vya soka vilivyoendelea, tundaamini kwa kutoa ratiba isiyokuwa na 'makandokando', itasaadid kuondoka malalamiko, lakini mwisho wa siku italinda afya za wachezaji wetu.

Hakuna siri, Ligi Kuu Bara ndiyo inayotegemewa katika kutoa wachezaji wengi wa kikosi cha Timu ya Taifa (Taifa Stars), hivyo kuwapangia ratiba rafiki kutawaepusha na majeraha yasiyo ya lazima, wakati huu bado nchi ikisubiri kujua tarehe mpya ya kuanza kwa fainali za Kombe la Mataifa ya Afrika kwa Wachezaji wa Ndani (CHAN), ambayo nayo imesogezwa mbele kutoekana na janga la corona.

Ratiba bora pia itawasaaidia wachezaji kuonyesha viwango vyao katika muda huu ambao dirisha la usajili kuelekea msimu mpya litafunguliwa.

Nipashe hutolewa na kuchapishwa na:

THE GUARDIAN LIMITED

Mhariri Mtendaji: Beatrice Bandawe

Meneja Usambazaji na Masoko: Emmanuel Lyimo, 0716 500500

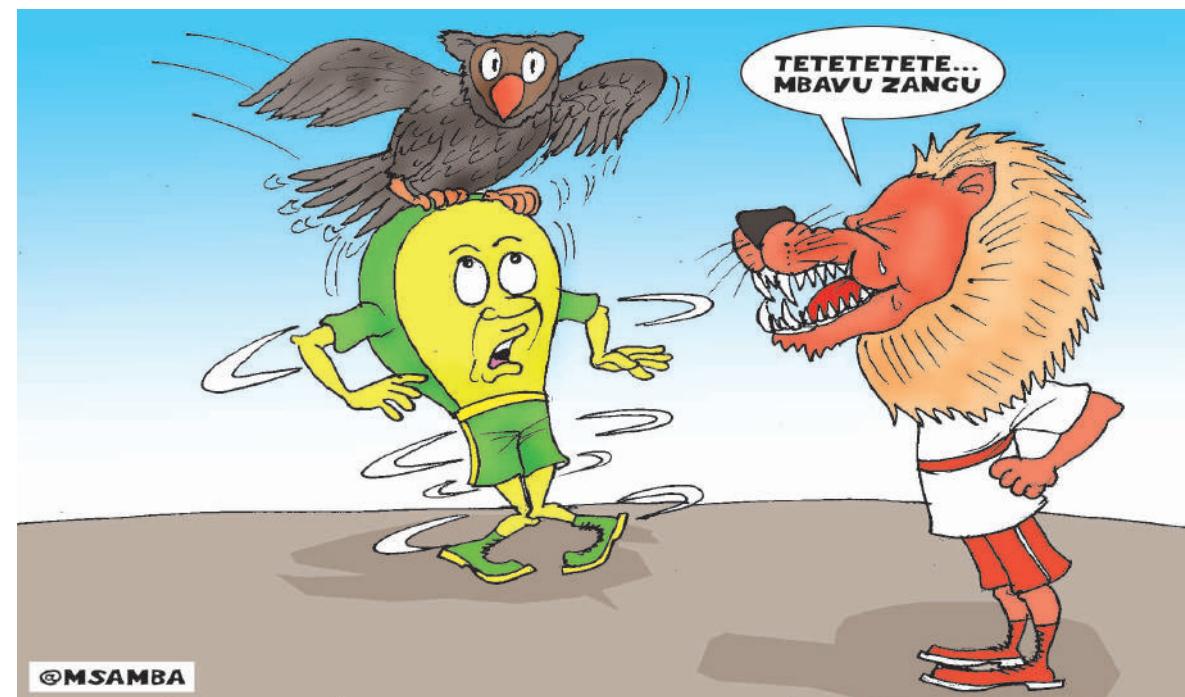
Mapokezi: 0745 700710

Matangazo: 0782 253676

Baruapepe: advertise@guardian.co.tz

Website: www.ippmedia.com

www.epaper.ippmedia.com

Na Barnabas Maro

Muungwana Lazima Nilonge

Ama kweli fedha fedheha

ILISEMWA na wahenga kuwa "fedha fedheha" wakiwa na maana fedha huweza kuleta mambo ya aibu baina ya binadamu. Methali hii yeweza kutumiwa kuhusuu mao-vu yanayoweza kusababishwa na fedha.

Pia walisema "Fedha ilivunja milima ikalala." Maana yake fedha zina uwezo wa kuvunja milima na vilima. Methali hii yeweza kutumiwa kupigia mfano uwezo wa fedha. Mtu akiwa na fedha anaweza kufani-kiwa kufanya mambo ambayo asingeweza kuyafanya wala kudhania kuyafanya.

"Uongozi" ni dhamana ya kusimamia jambo kwenye taasisi au penginope; madaraka anayopewa mtu kusimamia au kuongozi shughuli. Hii si kazi rahisi kwani inahitaji hekima na kujitolea kwa hali na mali. Kuna wakati kiongozi hupaswa kutumia fedha zake ili kuweka mambo sawa kwa kile anachokiongoza.

Kwa hali yoyote iwayo, umwonapo mtu anayegombea nafasi yoyote ya uongozi, siasa (ubunge, udiwani au hata serikali za mitaa), michezo, hasa kandanda n.k. anagawa fedha au 'zawadi' ili achaguliwe, tam-bua mtu wa namna hiyo hafuati uongozi bali anaafuata fedha ili ajinuafisha kwa jasho la wen-gine. Mtu wa namna hiyo hafafu uongozi.

Janga (balaa) hili ndilo linalosumbua Yanga na kusababisha wadhamini wao, GSM, kuchukizwa na kuandika barua ya kusimamisha misaada isiyi kwenye mkataba. Baadhi ya viongozi wanailalamikia GSM kwa madai kuwa inaingilia mambo ya uongozi! Wanataka fedha zinazotolewa na GSM wakabidihi viongozi ili wazigawe kwa wachezaji, badala ya GSM kuzigawa!

GSM wanasema fedha wana-zotoa hazimo kwenye mkataba

hivyo wanatoa kwa mapenzi yao. Kwamba ingawa wataende-lea kuwa na Yanga, hawatatoa fedha zozote nje ya mkataba wao na klubu. Ni yale yale ya "Fedha ilivunja nguu mili-ma ikalala."

Sasa matawi ya Yanga yanato-fautiana na baadhi ya viongozi wanaotaka GSM iwe inakabidi fedha zake kwa uongozi wa klubu. Viongozi wa aina hiyo ni wale niliowataja huko juu kuwa hugombea uongozi ili kujinufaisha badala ya klubu. Viongozi wa aina hii wanapaswa kuogopa-wa sana kwani kilichowapeleka Yanga si kuiletea maendeleo, bali Yanga ndio iwaendeleze ka-tika mambo yao!

Tabia hii haikuanza leo kwani imekuwa mazoea ya baadhi ya viongozi wanaotaka kujinufaisha kwa fedha za wadhamini badala ya kujinufaisha klubu. Huko nyuma watu waliojitelea kusaidia maendeleo ya Yanga walijitoa walipogundua badala ya kujinufaisha klubu, waliwanu-faisha viongozi waroho!

Kama mtu anajitolea kuwapa wachezaji hela ili wafanye zi-zuri, kwa nini alazimishwe kubabidi hela hizo kwa viongozi wa klubu? Viongozi wanaodai kuwa anayewapa wachezaji fedha anakwenda kinyume cha klubu ilihali jambo hilo halimo kwenye mkataba, wana maana gani? Enyi mliogombea ungozi bali lengo la kujinufaisha, bora mjiuzulu mapema kabla ya kufukuzwa. Wafadili wengi waliotaka kuibeza Yanga kwa hali na mali walijitoa baada ya kugundua fedha zao zinaliwa na viongozi walioingia klubu kujinufaisha badala ya kujinufaisha klubu na wachezaji. Wakigundulika, wafukuzwe!

Viongozi wanaotaka GSM iwape wao fedha badala ya kuzi-wasilisha kwa wachezaji ambao ndiwo wanaostahiki, wao ndio waondoke Yanga ili wakaanzishe klubu yao.

Kuna wakati Reginald Abraham Mengi (Mungu amrehemu) alitaka kuifanya Yanga iwe ya kimataifa na kujitege-mea yenye. Kwa maana hiyo alimto mchumi wake (naye Mungu amrehemu) kufungua ofisi klubu Yanga ili afanye maandalizi ya kuiende-leza Yanga. Baadhi ya viongozi walioona wamenyimwa fursa ya kutafuna fedha za klubu, wakawaweka wale waitwao 'makomandoo' kumvuruga Mengi pale alipoandaa mkutano wa Yanga na kumtukana. Akaona hakuna sababu kuwasaidia watu wasiokuwa na shukrani, akaon-dokea palepale Uwanja wa Uhuru.

Huo ni mfano mmoja tu bila kuwataja wengi waliojitelea kwa hali na mali kuisaidia Yanga lakini viongozi walaji wakatumia fursa hiyo kujinufaisha badala ya kujinufaisha klubu na wachezaji! Mwaka jana kuna kiongozi fulani alithibutu kuliambia gazeti moja la mich-ezo kuwa "kupiga pesa" si vibaya ila usizidise! Kwa lugha ya mitaani, 'kupiga pesa' maana yake ni kula hela. Ndivyo baadhi ya viongozi walaji wanavyotaka kufanya kwenye klubu ya Yanga! HAWAFAI, HAWAFAI, HA-WAFAI! Mwenye masikio asikie.

Kama kuna viongozi walio-ingia Yanga kwa lengo la kula hela, bora wajiondoe wenye wakatafute sehemu za kula magendo lakini watambue siku watakapokamatwa, watakuwa wagensi rasmi kule Segerea wakisubiri mbivu na mbichi kwenye Mahakama ya Kisutu jijini Dar es Salaam.

"Epuka maovu nayo yak-wepuke." Unapoyaepuka mambo mabaya huwezi kufikwa na ubaya wowote. Methali hii yatufunza kujitenga na mambo mabaya yanayoweza kutuletea madhara.

marobarnabas@yahoo.com
0784 334 096

HABARI KITAIFA

Mbaroni kwa tuhuma utakatishaji bil. 75/-

Na Hellen Mwango,

WATUMISHI sita wa Kamponi ya Simu ya Viettel Tanzania, akiwamo Mkurugenzi Mtendaji wa Halotel, Son Nguyen (46), wamefikishwa mahakamani kwa tuhuma za uhujumu uchumi ikiwamo kuisababishia Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA) hasara na kutakatisha zaidi ya Sh. bilioni 75.

Vigogo hao walismewa mashtaka yao mbele ya Hakimu Mkazi Mkuu Thomas Simba, katika Mahakama ya Hakimu Mkazi Kisutu, Dar es Salaam.

Upande wa Jamhuri uliongozwa na Wakili wa Serikali Mkuu Monica Mbogo akisaidiana na Wakili wa Serikali, Tumuranya Majigo.

Mbogo aliwataja washtakiwa wengine kuwa ni, Nguyen Minh (40) na Vu Tiep, wote

ni Mameneja wa Halotel, Ha Than (39) ambaye Mtaalamu wa Teknolojia ya Habari na Mawasiliano (Tehama) Halotel, Mkurugenzi wa Fedha wa kampuni hiyo, Nguyen Cong na kampuni ya Viettel.

Mbogo alidai kuwa kati ya Juni 8, 2017 na Machi 26, mwaka huu eneo la Mikocheni, Kinondoni, jijini Dar es Salaam, washtakiwa hao waliongoza genge la uhalifu ili kujipatia faida.

Alidai kuwa kati ya Juni 8, 2017 na Machi 26, mwaka huu eneo la Mikocheni na maeneo mengine ya nchi, kwa pamoja walitumia masafa ya redio bila kupata kibali kutoka TCRA.

Pia alidai kati ya Julai 7, 2016 na Machi 26, mwaka huu katika Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Jamhuri ya Vietnam, kwa pamoja walitengen-

ezza mfumo ambao ultumia huduma za mawasiliano zinazojulikana kama Virtual Private Network (VPN) kinyume cha taratibu.

Katika shitaka la nne, inadaiwa washitakiwa hao walikwepa kulipa kodi kwa TCRA kwa kutumia mitambo ya mawasiliano yaliyounganisha Viettel Tanzania na Vietnam kinyume cha sheria.

Ildaiwa kuwa Juni 8, 2017 na Machi 26, mwaka huu eneo la shtaka la nne kwa kutumia masafa ya redio bila kupata kibali cha TCRA, walisaababishia serikali hasara ya Sh. bilioni 75.

Pia ilidaiwa kuwa kati ya Julai 7, 2016 na Machi 26, mwaka huu kwa kutumia mitambo ya VPN walisaababishia TCRA hasara ya Sh bilioni 3.03.

Katika shitaka la saba, washtakiwa wote wanadaiwa kutakatisha Sh. bilioni 3.03

wakati wakijua fedha hizo ni zao la makosa ya kuongoza genge la uhalifu.

Shtaka lingine, Kampuni ya Viettel Tanzania inadaiwa kati ya Julai 7, 2016 na Machi 26, mwaka huu, ilitakatisha Sh. bilioni 3.03 na mashitaka ya tisa na 10, washtakiwa wote wanadaiwa kutakatisha Sh bilioni 75 wakati wakijua fedha hizo ni zao la uhalifu.

Washtakiwa hawakutakiwa kujibu chochote kwa sababu mahakama hiyo haina mamlaka ya kusikiliza kesi za uhujumu uchumi na upande wa Jamhuri ulidai kuwa upelelezi wa kesi hiyo bado haujakamili, uliomba tarehe nyingine ya kutajwa.

Hakimu Simba alisema kwa kuwa mahakama yake haina mamlaka ya kusikiliza kesi, washtakiwa wapelekwe ru-mande mpaka Aprili 9, mwaka huu, itakapotajwa.

Matatani kusafirisha wahamiaji haramu

Na Manuel Kaminyoge, SONGWE

JESHI la Uhamiaji mkoani Songwe linawashikilia wakazi watatu wa Wilaya ya Ileje kwa tuhuma za kuwasafirisha watu sita wanaodaiwa wahamiaji haramu ambao wali-vushwa kinyemela kuitia mpaka wa Tanzania na Malawi.

Kamanda wa Uhamiaji Mkoa wa Songwe, Wilfred Marwa, alisema jana ofisini kwake kuwa wahamiaji hao walikamatwa na kuzuiwa na wananchi wa kata ya Bupigu wilaya ya Ileje wakiwa kwenye usafiri wa pikipiki.

Alisema mpaka wa Tanzania na Malawi kwa zaidi ya kilometra 150 uko wazi, hivyo wamekuwa wakitoa elimu kwa wananchi na kuwapa mbinu za kuwatambua wahamiaji haramu, ndio maana wamefanikisha kuwakamata watu hao.

Kamanda Marwa aliwataka wananchi kuendelea kuchukua tahadharri mbalimbali kwa wageni wanaoin-gia kwenye maeneo yao hasa katika Wilaya za Mombasa na Ileje ambazo ziko mipakani huku akitahadharisha kuwa wananchi wa wilaya hizo wako hatarini zaidi hasa katika kipindi hiki ambacho nchi inapambanza na ugonjwa wa corona.

"Niwtake wananchi wa wilaya za Mombasa na Ileje wasikubali kuwapoka raia wa kigeni na wachukue tahad-hari juu ya ugonjwa wa corona," alisema.

Mmoja wa wananchi wa kata ya Bupigu na shuhuda wa ukamataji wa wahamiaji hao haramu, Ubatizo Songa, alisema elimu zinatolewa na Uhamiaji kila siku lakini wanajiuliza wenzaa wanaokiuka sheria za nchi wana mpango gani.

Aidha, Songa alisema ukamataji huo ni wa pili kutokea kwenye kata hiyo kwa kuwa hivi karibuni wali-fanya hivyo na kwamba hawaruhusu raia yeoyote mgeni kupita bila kibali au kujitambulisha.

Songa alisema wananchi wa eneo hilo wanapohisi kuwa mtu huyo si raia wa Tanzania, wanazimiki kutoa taarifa Uhamiaji na Polisi.

Katika kuwakamata watu hao juzi, alisema waliwatambua madereva wa pikipiki, maarufu kama bodaboda na walipowasimamisha mara ya kwanza, waligoma kusimama na kwenda kukamatiwa kijiji Cha mbele ambako kila dereva pikipiki aliwabeba wahamiaji hao haramu wawili.

Mkuu wa Wilaya ya Ileje, Joseph Mkude, aliwatahadharisha wananchi wanaofanya kazi ya kuwavusha na kuwasafirisha wahamiaji haramu na kuwataka waache kwa kuwa serikali haitawaacha salama.

Pia aliwataka wananchi kuendelea kuwadhibiti na kuwakamata watu ambao wanawatilia shaka kwa kwa kufanya hivyo ni faida kwa jamii ya wana Ileje, mkoaa na taifa kwa ujumla.

Naibu Katibu Mkuu Wizara ya Mafunzo ya Amali Zanzibar, Abdulla Abdulla, akizungumza katika uzinduzi wa mradi wa visima virefu yaa maji safi katika shule za msingi na sekondari visiwani humo jana, kwa ufadhili wa asasi ya Time To Help na shule za Feza. Wa (tatu kulia) ni Naibu Waziri wa Wizara hiyo, Simai Mohamed Said. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Asasi yasaidia visima shule Zanzibar

Na Mwandishi Wetu

ASASI ya Time To Help kwa kushirikiana na shule ya Feza na Wizara ya Elimu na Mafunzo ya Amali Zanzibar, imezindua mradi wa visima virefu yaa maji katika shule za msingi na sekondari visiwani Zanzibar.

Mradi huo ambao utatekeleza mwaka huu, utahusisha uchimbaji wa visima 20 shulenii na utagharimu takribani Sh. milioni 150.

Uzinduzi wa mradi huo ulifanya na Naibu Waziri wa Elimu na Mafunzo ya Amali Zanzibar, Simai Mohamed Said, kwenye mkutano na waandishi wa habari makao ya wizara ya elimu na kuhudhuria na viongozi waandamizi wa

wizara hiyo.

Wengine waliohudhuria ni wawakilishi kutoka Wizara ya Utumishi wa Umma Zanzibar, Mwenyekiti wa taasisi ya SABEL ambao ndio wamiliki wa shule za Feza Zanzibar, Mwalimu Mkuu wa Shule ya Feza Zanzibar, Ali Nungu, na Mweyekiti wa Asasi ya Time To Help, Ramadhani Praph.

Praph alisema katika kipindi cha miaka miwili iliyopita taasisi hizi mbili (Time To Help na Feza) zimeshachimba visima 30 Zanzibar (Unguja na Pemba) na kwamba kwa mwaka huu wa 2020 wameweka malengo ya kuchimba visima 20 shulenii.

Alisema katika visima hivyo 20, mpaka sasa maeneo 14

yameshatengwa kwa ajili ya uchimbaji na maeneo sita bado. Alisema malengo yao ya visima 20 mpaka mwezi huu, visima vinne tayari vime-shachimbwa na kuzinduliwa katika skuli za Muanda na Wete Sekondari, Pujini na Mizingani Msingi na Sekondari.

Pia alisema visima vitatu uchimbaji wake unaendelea ambavyo ni Mgambo na Kijumbani Msingi na Sekondari na Skuli ya Msingi Sebleni.

Alisema lengo la kujenga visima shulenii ni kusaidia harakati za Serikali ya Mapinduzi Zanzibar katika juhudi za kuboresha elimu kwa kupeleka maji safi na salama shulenii amba kutoapunguza usumbu na kupoteza muda kwa wa-

nafunzi katika kutafuta maji.

Kutokana na msaada huo, alisema muda mwingu utatumiwa na wanafunzi kujifunza zaidi, hivyo kuongeza ufaulu wa masomo na kwamba wanafunzi wakiwa na maji safi na salama shulenii, watajikinga na maradhi mbalimbali.

Naibu Waziri Simai alishukuru Time To Help na shule za Feza kwa msaada huo wa upelekaji wa vyanzo yaa maji shulenii.

Simai alisema vyanzo hivi yaa maji vitasaidia kututua kero ya upatikanaji wa maji shulenii pamoja na wananchi wanaozingungu shule hizo hivyo kuleta tija katika kuboresha elimu na afya ya wanafunzi na wananchi.

Kampuni yatoa msaada Tabora

Na Tiganya Vincent, TABORA

KAMPUNI ya Tumbaku ya Alliance One Tanzania (AOTT), imeskabidhi vifaa mbalimbali vikiwamo vya ujenzi vyenye thamani ya Sh. milioni 23.9.

Msaada huo ulikabidhiwa jana na Mkurugenzi wa Uzalishaji wa Kampuni hiyo, David Mayunga, kwa Mkoo wa Mkoa wa Tabora, Aggrey Mwanri, katika hafla iliyofanyika ofisiini kwake mjini Tabora.

Mayunga alivitaja vifaa vilivyotolewa kuwa ni mabati 270, saruji mifuko 300 na nondo 320.

Alisema msaada huo ni kwa ajili ya ujenzi wa mabweni na vyoo katika Wilaya za Tabora na Uyui ili kuwasaidia watoto wa kike.

Mayunga alisema Wilaya ya Tabora imepewa mifuko 200 ya saruji na nondo 240, vyote vikiwa na thamani ya Sh. milioni 8.6.

Alisema msaada huo ni kwa ajili ya ujenzi wa mabweni katika shule za Sekondari Itojanda na Ndevelwa, zote za Manispaa ya Tabora.

Mayunga alisema kwa upande wa Wilaya ya Uyui, wamekabidhi mabati 250, mifuko 100 ya saruji na nondo 80 kwa ajili ya kuunga mkono ujenzi wa mabweni ya watoto wa kike katika Sekondari ya Idete na kumalizia majengo ya shule mpya ya Nsimbo.

Mkuu wa Mkoa wa Tabora, Mwanri, aliwataka wakuu wa wilaya zote zilizopata msaada huo, kuhakikisha vifaa hivyo vinatumika kwa malengo ya kutoa mazingira mazuri kwa watoto wa kike kupata elimu.

Alionya kuwa hatasita kuchukua hatua kwa watendaji wote waliopewa vifaa ambaa watavitumia kwa maslahi binafsi.

Mkuu wa Wilaya ya Tabora, Komanya Kitwala, alishukuru Kampuni ya Alliance One kwa msaada huo ambaa utawasaidia kuongeza kampeni yake ya kujenga mabweni kwenye shule mbalimbali ili kuwakinga watoto wa kike dhidi ya mrimba.

Alisema hatua hiyo ni muhimu katika kukabiliana na watoto kutembea umbali mrefu kwenda shulen na huku njiani wakikutana na vishwawishi.

Mkuu wa Wilaya ya Uyui, Gift Msuya, alisema msaada waliopata, utasaidia kumalizia mabweni ya wasichana katika Shule ya Idete ambayo wali-kuwa wameshaanza kujenga chini ya Kampeni ya Nishike. Mkono kuwasaidia watoto wa kike wapate elimu.

Kinondoni yapuliza dawa kuzuia corona

Na Mwandishi Wetu

HALMASHAURI ya Manispa ya Kinondoni kwa kushirikiana na wataalamu wa afya wa Mkoa wa Dar es Salaam, imepuliza dawa katika vituo vya mabasi yaen-dayo haraka na vituo vya daladala, ikiwa ni sehemu ya mkakati wa kudhibiti maambukizi ya virusi vya corona.

Upulizaji wa dawa pia ume-fanyika katika maeneo mbalimbali yakiwamo makazi ya wananchi, maeneo ya kutolea huduma mbalimbali, yaki-

wamo masoko, makanisa na msikiti.

Akizungumza na waandishi wa habari, Mstahiki Meya wa Halmashauri hiyo, Benjamini Sitta, alisema hatua hiyo imechukuli-ili kuua wadudu wanaosababisha maambukizo ya virusi hivyo na wamepanga kupuliza dawa kwenye maeneo yote ya halmashauri hiyo.

Meya Sitta alisema ugonjwa huo ambaa umekuwa tishio kubwa duniani na halmashauri imejipanga kikamilifu katika kuukabili usisambae kwa kusam-

baza wataalamu wa kupulizia dawa hiyo kwenye kata zote za halmashauri hiyo.

"Kwa ujumla, tunashiriki ipasavyo katika kupambana na maambukizo ya virusi hivyo, kwa pamoja tunaunganisha nguvu kutoka kwenye ngazi ya mkoaa, Kinondoni ni halmashauri mojawapo ambayo imeanza zoezi hili kwenye maeneo yote na leo tumeanzia Kata ya Msasani ambayo ndiyo kuna watalii wenig," alisema.

Mratibu wa Malaria Mkoaa wa Dar es Salaam, Dk. Ford

Chisongela, alisema mkoaa una-shirikiana na halmashauri kuhakikisha unatokomeza ugonjwa huo unaosababishwa na virusi hivyo hatari.

Alisema kuwa katika kuongeza nguvu ya kupulizia dawa hiyo, mkoaa umeamua kutumia magari ya Zimamoto pamoja na yale ya Jeshi la Polisi Kikosi cha Kulivila ghasia (FFU) kwa kuwa yana uwezo mkubwa wa kufanya kazi kwa haraka na hivyo kuwatoto hofu wananchi wasistuke pindi watakapoyaona mitaani.

Mkurugenzi wa Teknohana na Uendeshaji wa Benki ya Posta (TPB), Jema Msuya (kushoto), akikabidhi mifuko 200 ya saruji yenye thamani ya Sh. milioni 3.7 kwa Mbunge wa CCM, Viti Maalum wa Mkoa wa Rukwa, Bupe Mwakang'ata, kwa ajili ya kukamilisha ujenzi wa vyumba vya madarasa mkoani humo, juu. PICHA: NEBART MSOKWA

RC aviweka sawa vikosi vita corona

Na Mwandishi Wetu, SONGWE

MKUU wa Mkoa wa Songwe, Brigedia Jenerali Nicodemus Mwangela, amesema maandalizi ya kukabiliana na ugonjwa wa homa ya mapafu unaosababisha na virusi vya corona kwa mkoaa wake yako vizuri.

Hata hivyo, amezielekeza hal-mashauri za wilaya kukamilisha baadhi ya upungufu uliobainika katika kudhibiti kuenea kwa virusi hivyo.

Aliyasema hayo jana akiwa na Kamati ya Ulinzi na Usalama. Mkoaa mara baada ya kukamilisha ukaguzi wa utayari wa kukabiliana na ugonjwa huo katika Halmashauri za Mbozi, Ileje na Mji wa Tunduma.

Alisema watalamu wa afya ambaa watawahudumia wag-

onjwa wa corona endapo wata-koeka mkoani Songwe, tayari wana mafunzo na uelewa wa ma-jukumu yao huku vituo vilivyo-teuliwa kwa ajili ya kuhudumia wagonjwa na washukiwa, vikizingatia maelekezo ya Wizara ya Afya. Brigedia Jenerali Mwangela aliongeza kuwa amebaini baadhi ya vituo vya kutolea huduma kwa wagonjwa na washukiwa wa corona vina upungufu kadhaa ikiwamo uhaba wa maji, umeme na baadhi ya vifaa tiba na kinga, hivyo akaziagiza halmashauri husika kukamilisha mahitaji hayo haraka.

Kiongozi huyo wa mkoaa ameendelea kutoa elimu ya kujikinga na virusi hivyo kwa wasafiri, madereva na wafanyakazi wengine wa mabasi katika maeneo mbalimbali huku akiwasilita kuchukua hatua za tahadhari

kwa kunawa mikono na kuepuka mikusanyiko isyo ya lazima.

"Nimetembelea vituo vinne ambavyo vimetengwa kwa ajili ya kuwahudumia wagonjwa na washukiwa wa virusi vya ugonjwa wa corona endapo watatoka na nimeaona tatizo kubwa ni shida ya maji na umeme.

"Nimeagiza na kuwapa siku moja Wakuu wa Wilaya ya Mbozi na Ileje waimalize matatizo hayo," alisema.

Kaimu Kamanda wa Polisi Mkoaa wa Songwe, George Salala, aliaagiza wamiliki wa vyombo vya usafiri kuhakikisha hawajazi abiria kuliko uwezo wa gari kwa kuwa kufanya hivyo ni kutengenza mkusanyiko usio wa lazima na kuonya kuwa hatua kali zita-chukuliwa kwa watakokaidi.

Pia, alitoa angalizo kwa abiria kutokubali kupanda mabasi au usafiri wa aina hiyo na endapo watakuta hali hiyo, wata-wachukulia hatua za kisheria.

Alisema wamiliki wa mabasi wanapaswa kuweka maji ya kunawa yenye dawa katika mabasi yao ili kuwakinga madereva wao na abiria dhidi ya ugonjwa huo.

Mganga Mkuu wa Mkoa wa Songwe, Dk. Hamad Nyembea, alisema mpaka sasa, maandalizi ya utayari wa kukabiliana na ugonjwa wa Corona kwa mkoaa huo yamefikia asilimia 50.

Dk. Nyembea alibainisha kuwa kutokana na agizo la serikali la kuweweza karantini siku 14 watu wote wanaotoka nchi zenye maambukizo ya corona, hadi sasa wamewaweka karantini watu sita walitumia mpaka wa Tunduma wakitokea Afrika Kusini.

HABARI ARUSHA

Mkuu wa wilaya ya Arusha, Gabriel Daqarro akiongea na wananchi katika stendi ya mabasi makubwa ya mkoa wa Arusha jana, wakati akizindua rasmi zoezi la kupulizia dawa kinga ya maambukizi ya virusi vya ugonjwa wa corona kwenye magari yaendayo mikoani. **PICHA: WOINDE SHIZZA**

Msikiti wajenga kitega uchumi kujinasua na kuomba misaada

Na Jaliwason Jasson,
BABATI

WAUMINI wa Msikiti wa Masjid Taqwa mkoani Manyara, wamejikwamu kiuchumi baada ya kujenga vyumba vya biashara ili viwasaidie kulipia maji na umeme.

Hayo yalisemwa jana mjini hapa na Sheikh wa Mkoa wa Manyara, Mohamed Kadidi, wakati akizungumza na Ni-

pashe.

Alisema wao wanaamini kufanya kazi ni sehemu ya ibada, hivyo wanahimiza suala la uchumi kuanzia mtu mmoja mmoja na kuanzia biashara za kuingizia kipato.

"Tumeamua kuwekeza kwenye ujenzi wa vyumba vya biashara ili kupunguza shida ya kulipia maji na umeme, ambayo tunayatumia na itusaidie kuedesha taasisi," alisema Sheikh

Kadidi. Alisema watu wengi hawatambui kuwa wana fursa ya kuanzisha biashara yoyote na kujipatia kipato na kuachana na kuomba msaada kila siku.

"Unaomba kila kitu mpaka watu wakikuona wanakukimbia maana wanajua ukiwafuata unawaomba. Hizo si nzuri tujikwamue kwa kuanzisha biashara hata kama ndogo," alisema.

Aidha, alisema walikubaliana wajenge vyumba 50 na kwa

sasa wameanza na vyumba 13 kwa awamu ya kwanza ambayo inaisha Mei, mwaka huu.

Kadidi aliwashauri waumini wa misikiti mingine kuiga mfano wa msikiti huo ambao umeanzisha miradi ya ujenzi kwa manufaa ya waumini wake. Alisema iwapo taasisi zao zitaanzisha miradi ya maendeleo, itaisadia kupiga hatua zaidi kwa ustawi wa maendeleo ya taasisi za dini.

Wataka sera jumuishi maendeleo jinsia

Na Cynthia Mwilolezi,
ARUSHA

SERIKALI imeshauriwa kuitambua haki na changamoto za jamii za pembezoni na kuzingiza katika sera mpya ya maendeleo ya wanawake na jinsia, ambayo inatarajiwa kufanyiwa maboresho mwaka huu.

Wito huo ultilewa jana katika kikao cha mashirika yasiyo ya kiserikali 20 ya Mkoa wa Aru-

sha katika kikao cha kupitia Sera ya Maendeleo ya Wanawake na Jinsia ya mwaka 2002 na kutoa mapendeleko katika sera mpya ambayo inatarajiwa kutolewa na serikali. Mratibu wa Jinsia katika Mtandao wa Mashirika ya Wafugaji, Wawindaji wa Asili na Waokota Matunda (Pingos Forum), Nailejileji Tipap, akizungumza katika kikao hicho, alisema kuna baadhi ya maeneo jamii za pembezoni zimet-

engwa. Tipap alisema kutokana na baadhi ya upungufu katika sera hiyo ya mwaka 2002, ndio maana wamekutana kama mashirika kuanza kutoa maoni na mapendeleko katika sera mpya ambayo inaandaliwa. Meneja Mipango wa Baraza la Wanawake (PWC), Alais Melau, alisema sera mpya ya mandeleo ya wanawake na jinsia ni muhimu kujumuisha maoni ya wadau wote. Alisema kuna

mambo ambayo yanapaswa kuingizwa katika sera mpya, ikiwepo masuala ya umiliki ardhii kwa wanawake, uwezesewaji kiuchumi wanawake wa pembezoni na masuala ya ushiriki katika vyombo za uamuzi. Katika kikao hicho pia mashirika hayo yaliataka kutambuliwa utamaduni wa jamii za pembezoni, changamoto za kielimu na kimazingira katika kuhakikisha wanapata utetezi katika sera hiyo.

DC apongeza utii wananchi

Na Cynthia Mwilolezi,
SIMANJIRO

MKUU wa Wilaya ya Simanjiro Mkoani Manyara, Zephania Chaula amewapongeza wakazi wa wilaya hiyo kwa kufuata maagizo ya serikali ya kuepuka mikusanyiko isiyo ya lazima katika kujikinga na maambukizo ya virusi vya corona.

Chaula aliyasema hayo jana wakati akielezea mwitikio wa wananchi katika kuhakikisha wanatekeleza maelekezo ya serikali juu ya kupambana na maambukizo ya virusi vya ugonjwa huo.

Alisema wananchi wa wilaya hiyo wanaendelea kufanya shughuli zao za kiuchumi, huku wakiti maa-gizo yaliyotolewa na serikali ikiwemo kunawa mikono kwa sabuni na maji yanayotiririka kila baada ya kumaliza kfanya jambo lolote lile.

Chaula alisema kwenye shughuli zozote za kiuchumi na nyumbani, ameagiza maji yatengwe ili watu wanawe mikono na agizo hilo limetekelawa na wananchi wa eneo husika.

"Hata kwenye lango la kuingia ndani ya ukuta una-aozunguka migodi ya madini ya Tanzanite mji mdogo wa Mirerani, kumewekwa maji ili kila anayetoka na kuingia anawe mikono kwa sabuni na maji chirizi," alisema Chaula.

Alisema amekagua maeneo ya migodini na kukuta wachimbaji wameitikia agizo hilo kwa kuweka madumu ya maji kwenye milango ya migodi yao na wafanyakazi wao wanawana kila wakati wa kazi.

"Hata kwenye minada na maeneo mengine ya wilaya ya Simanjiro wananchi wameitikia kwa kufuata maelekezo yaliyotolewa na serikali yao na nawapongeza kwa hilo," alisema Chaula.

Alisema wananchi wa wilaya hiyo wameahidi kuendelea kufuata maagizo yaliyotolewa na Rais John Magufuli, Waziri Mkuu Kassim Majaliwa na

Waziri wa Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto, Ummy Mwalimu juu ya kujikinga na corona.

Mkazi wa Kata ya Terrat, John Loishiye, alimpongeza mkuu huyo wa wilaya kwa kutofunga minada kama baadhi ya maeneo mengine kwa kuwa wafugaji wanaitegemea kiuchumi.

Loishiye alisema maisha ya wafugaji yanategemea minada, hivyo watatekeleza maagizo ya serikali katika kuepuka mikusanyiko isiyo ya lazima wakiwa minadani.

Mkuu wa Mkoa wa Manyara, Alexander Mnyeti (wa pili kushoto), Mkurugenzi wa Mji wa Babati, Fortunatus Fwema (kushoto) na viongozi wa CCM wa mkoa huo, wakikagua ujenzi wa jengo la CCM la mkoa huo, juzi. **PICHA: GIFT THADEY**

Wamiliki wa gesti, kambi za utalii watakiwa kuunga mkono vita corona

Na Mwandishi Wetu, MOSHI

SERIKALI imewataka wamiliki wa nyumba za kula la wageni na kambi za muda za kulaza watalii mkoani Kilimanjaro, kutojijewka pemberi katika mapambano dhiidi ya homa kali ya mapafu inayosababishwa na virusi vya corona, unadhibitiwa ili usiingie katika mkoa wetu wa Kilimanjaro," alisizitiza Warioba.

Warioba amezitaka menejimenti za hoteli zote katika Wilaya ya Moshi kuyafanyia kazi mafunzo maalum yaliyotolewa na wataalam wa afya mkoani Kilimanjaro ili wawe na uelewa sahihi juu ya maambukizi na dalili za ugonjwa wa Corona.

Kwa mujibu wa Warioba, hivi sasa serikali mkoani Kilimanjaro inatekeleza agizo la Rais John

Magufuli la kuhakikisha wageni wote wanaoingia nchini wanawekwa katika karantini ya siku 14 kabla ya kuruhusiwa kuchangamana na watu ili kuendelea na shughuli zao.

Mwanzoni mwa wiki hii, Waziri wa Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto, Ummy Mwalimu, aliwaagiza wakuu wa mikoa, makatibu tawala wa mikoa na wakuu wa wilaya kubainisha hoteli za gharama ndogo ili wanaoingia nchini kutoka nchi zenye maambukizo ya virusi vya corona, wamudu na kukaa karanini kwa siku 14.

Ummy alilazimika kutoa maelekezo hayo baada kuibuka

malalamiko ya baadhi ya wageni kuwa wanapelekwa kwenye hoteli zenye bei kubwa hali inayosababisha kushindwa kumudu gharama.

Machi 24, mwaka huu, kupitia ukurasa wake wa mtandao wa kijamii wa Twitter, Ummy alisema: "Tumepokea hii changamoto ya sehemu zilizobainishwa kwa ajili ya siku 14 za wasafiri walitoka nchi zilizoathirika zaidi na virusi vya corona kukaa.

Nawaaelekeza ma-RC (Wakuu wa Mikoa) na ma-RAS wa mikoa yote (makatibu tawala wa mikoa) kubainisha hoteli na sehemu ambazo wasafiri wengi watamuudhi gharama."

Shule yatikiswa ujauzito wanafunzi

Na Mwandishi Wetu, MOSHI

SHULE ya Sekondari ya Somo iliyoko Moshi mkoani Kilimanjaro, imeendelea kutikiswa na mimba za utotonii, baada ya jana Diwani wa Kibosho Magharibi (CCM), Deo Mushi, kubua mazito akidai kuwa wanafunzi wengine wawili zaidi wamebainika kuptata ujauzito.

Jana, Mushi alieleza masikitikito yake kuhusu hali hiyo, zikiwa zimepita takriban wiki tatu tangu mwanafunzi mwingine wa kidato cha nne wa shule hiyo ajifungue mtoto akiwa chooni na kisha kumtupa mwanae chooni akiwa nyumbani kwa.

Hao waliogundulika tena kuptata ujauzito ni wanafunzi wa kidato cha pili, watoto kuendelea kuptata mimba ni kwa sababu bodi ya shule hajiaonyesha uwezo wake katika kuchukua hatua za

kinidhamu na kuacha suala hili likielea," alisema

Alipouliwa kuhusu tatizo hilo, Ofisi Elimu Sekondari wa Halmashauri ya Wilaya ya Moshi, Juma Tukosa, alisema yeze si msemaji wa jambo hilo badala yake aulizwe Mkuu wa Wilaya ya Moshi, Kippi Warioba.

Siku chache zilizopita, diwani huyo alinukuliwa akidai kuwa uhusiano mbovu kati ya uongozi wa kata na shule hiyo yanawenza kuongeza tatizo zaidi.

"Nasisitiza kuwa kumekuwapo na mahusiano (uhusiano) mabaya (mbaya) kati ya uongozi wa shule na Ofisi ya Mtendaji wa Kata amba po bodi ya shule nayo haitoi ushirikiano mzuri katika kuendelea shughuli za pamoja za hapo shulen ikiwamo kusimamia nidhamu na mahitaji ya wanafunzi.

"Jitihada za Mtendaji wa Kata (Elisha Moses) kuiweka shule

kwenye msimamo wa kiserikali. Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa (Tamisemi), Selamani Jafo, alishatoa maagizo kuwa walimu wakuu waliodumu miaka mitano shule moja wahamishwe maana kuna kuishi kwa mazoea.

"Ni muhimu sasa bodi ya shule ikatafaki umuhimu wa wazazi tuenze kusaidiana katika kulea watoto pamoja na ombi letu la kujenga hosteli ya wasichana ndio inahitaji kuwekewa mkazo kwa sasa," aliongeza.

Aidha, Mwanaharakati Vicky Massawe, anayepambana na vitendo ya ukatili wa kijinsia dhidi ya wanawake na watoto, kupitia mradi wa nguvu ya pamoja unaoendeshwa na Shirika la Kilimanjaro Women Information Exchange and Community Or-

ganization (Kwieco) kwa ufadhilli na Women Tanzania Fund (WFT), alisema kuna haja serikali ikatufata ufumbuzi wa kudumu wa haraka katika shule hiyo.

Kwa mujibu wa mwanaharakati huyo, kumpa mimba mwanafunzi ni kosa la jinai, chini ya kifungu cha 60A cha Sheria ya Elimu, Sura 353, kama kilivofanyiwa marejeo na kifungu cha 22 cha Sheria, namba 2 ya mwaka 2016.

Kifungu cha tatu (3) cha sheria hiyo kinaleza kuwa mtu yeyote atakayepatikana na hatia ya kumpa mimba mwanafunzi wa shule ya msingi au sekondari atumukia kifungo cha miaka 30 jela.

Sheria hiyo, kifungu cha tano (5) inamtaka kila mkuu wa shule kuandaa taarifa ya kila robo mwaka ya matukio ya wanafunzi walioolewa au kupewa ujauzito na kuiwakilisha kwa kamishna wa elimu.

DED aonya ujenzi holela

Na Godfrey Mushi, SIHA

MKURUNGENZI Mtendaji wa Halmashauri ya Wilaya ya Siha mkoani Kilimanjaro, Ndaki Muhuli, ameonya kuwa ujenzi holela na usio na vibali unaoendelea katika maeneo ya kandokando ya barabara kuu ya Sanya Juu/West Kilimanjaro, utasababisha hasara kubwa kwa wananchi wanaokaidi kufuata sheria za ujenzi.

Muhuli alitoa onyo hilo jana baada ya kupokea malalamiko ya baadhi ya wakazi wa wilaya hiyo, waliohoji ukimya wa serikali katika kuzuia ujenzi unoendelea wa majengo ya biashara kwenye maeneo yasiyoruhusiwa kisheria.

"Suala la kujenga bila vibali halipaswi kuvumiliwa, naonya tena wanaoendelea kufanya ujenzi waache mara moja ili kuepuka bomoabomoa isiyo ya lazima. Niwashauri wananchi wa Siha kwamba ni vyema kufuata sheria na taratibu za ujenzi wa makazi yao ili kuepuka bomoabomoa," alisizitiza

"Nikiri kwanza kwamba nilipata barua za malalamiko kuhusu ujenzi holela kutoka kwa baadhi ya wananchi kwamba barabara inayoeleke majengo ya zamani ya halmashauri yetu, kuna watu wamejenga vibanda vya bishara na kuifanya kupitika kwa shida," alisema.

Kutokana na tatizo hilo, mkurugenzi huyo amehidi kutuma wataalamu wa halmashauri hiyo kufanya ukaguzi katika majengo yanayolalamikiwa na kisha kuwasilisha ripoti hiyo ofisini kwake.

"Watakwendwa wataalamu katika maeneo yote yanayolalamikiwa na watoa elimu kwa wananchi ili waweze kuendeleza ujenzi unaozingatia utaratibu, tunataka mji wa Sanya Juu uwe wa kisasa zaidi na mwonekano mzuri," aliema Mhuli

Akizungumzia malalamiko hayo, Diwani wa Sanya Juu ambaye pia ni Makamu Mwe-nyekiti wa Halmashauri hiyo, Juma Jani (CCM), alisema kama hakutachukuliwa hatua za haraka ni wazi kuwa vilio vinavyotokana na makali ya bomoabomoa na machozi ya waathirika, vitajenga sababu ya kugawana lawama katyao na serikali.

"Inawezekana ni kweli katika gharama ya kutafuta maendeleo, lazima wachache waumie, ingawa pia kuna uwezekano wa kuchukua tadhari mapema kupunguza makali kwa kutumia njia rafiki," alisema Jani.

DC aonya wananchi mlipuko wa corona

**Na Renatha Msungu,
DODOMA MJINI**

MKUU wa Wilaya ya Dodoma, Patrobos Katambi, amewataka wakazi wa Dodoma kuzingatia ushauri wa wataalamu wa afya katika kujikingu dhidi ya ugonjwa wa homa ya mapafu unaosababishwa na virusi vya corona.

Katambi alitoa rai hiyo jana alipopokea msaada chupa 3,600 za vitakasa mikono kutoka Kampuni ya Shoppers Plaza kwa ajili ya taasisi mbalimbali.

Alisema vitakasa mikono hivyo vimesambazwa katika taasisi mbalimbali vikiwamo ofisi za vyombo vya habari na kuwataka wananchi kutopuza ushauri unaotolewa ili kutopata maambukizo ya ndani kwa ndani.

"Tunashukuru kwa msaada huu, mme-saidia serikali kukabiliana na ugonjwa huu, tunataka kuona kila mmoja anatumia kabla ya kuingia ofisini," alisema.

Katambi alitoa wito kwa watengenezaji wengine wa vitakasa mikono, kuiga mfano wa taasisi hiyo ili kusaidia nchi kuukabili ugonjwa huo.

"Wananchi wangu fuateni kanuni zinazotolewa ili kuijewa salama na familia zenu, pia muepuke misongamano kama iliyotangazwa na serikali," alisihii.

Alisema kinachotienda kwa sasa ni kila mmoja kuchukua hatua dhidi ya mwenzie ili kila mwananchi awe salama.

Mwakilishi wa Mkurugenzi wa Shoppers Plaza, Ashley Fermanes, alisema wataendelea kutoa msaada huo kusaidia serikali katika mapambano dhidi ya ugonjwa huo.

"Tutahakikisha hukuna litakaloshindikana na kwa kushirikiana na serikali kupambana na ugonjwa huu ambao sasa unasumbua dunia," aliahidi.

Taasisi ya Mkapa yaajiri wataalamu afya 2,000

Na Augusta Njoji, DODOMA MJINI

JUMLA ya wataalamu wa afya 2,181 wameajiriwa kuiti Taasisi ya Benjamin Mkapa (BMF) ndani ya miaka 14, imeelezwa.

Taasisi hiyo pia inatarajiwa kujamiliwa usaili wa wataalamu wa afya 80 wiki ijayo ambao watapelekwa kwenye Hospitali za Rufani nchini.

Kwa mujibu wa Mkurugenzi wa Taasisi hiyo, Dk. Ellen Mkondya-Senkoro, wataalam hao walioajiriwa, wanatoa huduma katika hospitali na vituo vya tiba nchini

hususani vya serikali na taasisi za kidini. "Tunashukuru serikali kwa ushirikiano endelevu na taasisi yetu kwa miaka 14 tangu ilipoanzishwa mwaka 2006 hadi Desemba 2019, tumeweza kutoa ajira 2,181," alisema.

Alibainisha kuwa uwezeshaji huo umetokana na ufadhili mbalimbali kutoka Mfuko wa Dunia wa Kupambana na Ukimwi, Malaria na Kifua Kikuu, Shirika la Irish Aid, Serikali ya Norway na Mfuko wa Abbott.

Alisema taasisi hiyo imekuwa sehemu ya mikakati ya kitaifa ya kuijirisha huduma za Ukimwi, kifua kikuu na malaria.

"Kuna watumishi 307 wa hal-mashauri 68 kwenye mikoa 11 wamepangiwa vituo vyao vya kazi na wametakiwa kuwa wameripoti Machi 27 mwaka huu na hawa ni wa fani mbalimbali," alisema.

Mkurugenzi huyo alisema taasisi hiyo inaanmin ubunifu, ufanisi na matokeo makubwa ya haraka na kuahidi kuwa itaendelea kushirikiana na serikali.

"Naomba serikali iendelee na ushirikiano wa aina hii na asasi zisizo za kiraia ikiwamo yetu katika kuleta maendeleo yanayoonekana dhahiri na yenye kumufaisha mwananchi hasa aliye kijiji," alishauri.

Aliahidi kuwa taasisi hiyo itakuwa mstari wa mbele kupambana na ugonjwa wa corona kuitipita miradi yao ambayo imeweka wataalamu wa afya vituoni na wahudumu wa afya ngazi ya jamii.

Akizungumza kuhusu ajira hizo, Waziri wa Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto, Ummu Mwalimu, alishukuru taasisi hiyo kwa kuimarisha mifumo ya sekta ya afya nchini.

Alitoa wito kwa asasi zingine zisizo za serikali kusaidia kuimarisha huduma za afya ikiwamo kutoa elimu ya namna ya kupambana na ugonjwa wa corona badala ya ku-jikita kwenye semina zisizo na tija.

Mafundi wakiendelea na ujenzi wa mtaro wa kuitisha maji ya mvua katika Barabara ya Martin Luther, eneo la Swaswa, jijini Dodoma jana.
PICHA: IBRAHIM JOSEPH

Chamwino waomba kujengewa daraja

Na Augusta Njoji, CHAMWINO

WANANCHI wa Kijiji cha Manda wilayani Chamwino mkoani Dodoma, wameombwa serikali kufanya matengenezo katika daraja lililokati na kukata mawasiliano kati ya kijiji hicho na Jiji la Dodoma.

Wamesema kukatika kwa daraja hilo kumesababisha gharama za usafiri kupanda kutoka Sh. 6,000 hadi Sh.30,000.

Akizungumza na Nipashe, Diwani wa Manda, Fredrick Mandyamba, alisema kijiji hicho kipo umbali wa zaidi ya kilometra 100 kutoka jijini humo na daraja hilo

lilisombwa na mvua tangu Novemba mwaka jana.

"Yaani si rahisi kufika mjini, kuna tope na maji yamejaa, tunasafiri kwa tabu, gharama za usafiri zime-panda maana tunalazimika kutilumia pikipiki kupita njia nyingine hadi kijiji kingine ndiyo tunapata usafiri wa basi," alisema.

Alisema kukatika kwa daraja hilo pia kumeongeza bei ya bidhaa, hivyo kuwafanya wananchi kushidwa kuzimodu.

"Pia, eneo hili ng'ambo huko kuna shule mbili tofauti, ipo ya Sekondari Maila na Magharibi kuna Shule ya Msingi Manda, sasa ko-

rongo likijaa watoto kabla shule hazijafungwa walikuwa hawawezi kwenda shule, wakati corona inakuja, sisi watoto walishaacha kwenda shule zamani tu," alisema.

Kiongozi huyo wa kisiasa alomba serikali isaidie kwa haraka kututua matatizo yanayowakumba wananchi kutokana na kukatika kwa daraja hilo.

Matei Mapunda, ambaye gari lake limenas kwenye tope la daraja hilo, alisema: "Hatuwezi kumfikishia mtu mzigo wake kwa wakati, kama alitakiwa kufikishiwa baada ya siku moja, inatuchukua wili nzima barabarani, tunaombwa

serikali iliangularie hili."

Alisema wanaelekeea msimu wa mavuno na mahitaji yao yote wanategemea kupata Dodoma mjini, lakini hadi sasa hawaleele watasafirishaje.

Mwenyekiti wa Kijiji hicho, Kam-bona Matonya, alisema baada ya daraja kukatika, alifika Ofisi ya Hal-mashauri na kuongea na Mkuru-genzi Desemba 22 mwaka jana.

"Desemba 23 mwaka jana, nilifika ofisi ya Mkuu wa Mkoa nikapeleka nakala niliyowasilisha ofisi ya wilaya, baada ya hapo walihidi kufika kuona uharibifu na Wakala wa Barabara Mijini na Vijiini (Tarura)

Makamu Mwenyekiti wa chama cha ADA-TADEA, Juma Ali Khatib (kushoto), akimuwekeea dawa ya kuosha mikono (sanitizer), Msajili Msaidizi Idara ya Usajili wa Vyama vya Siasa, Sixty Nyahoza, aliyejika kufanya uhakiki katika ofisi za chama hicho, zilizopo eneo la Mombasa, mjni Zanzibar jana. **PICHA: RAHMA SULEIMAN**

Serikali yasifu mchango wadau elimu

Na Rahma Suleiman, UNGUJA

WIZARA ya Elimu na Mafunzo ya Amali, imesema inathamini michango inayotolewa na taasisi zisizo za kiserikali katika kuchangia maendeleo ya sekta ya elimu nchini.

Naibu Waziri wa Wizara hiyo, Simai Mohammed Said, aliyesema hayo alipozindua mradi wa ujenzi uchimbaji wa visima unaotekeliza na Jumuiya ya Time to Help ya Tanzania Bara kuititia Shule ya Feza kwa Shule 14 kati ya 20 za Unguja na Pemba.

Alisema uchimbaji wa visima hivyo utasidua kwa kiasi kikubwa serikali katika kutatua matatizo katika upatikanaji wa maji kwenye baadhi ya shule na hata vijiji vya karibu na shule hizo, kufaidika na

huduma hiyo.

Alisema katika mwaka wa fedha 2019/2020, Baraza la Wawakilishi ilipitisha Sh. bilioni 178 katika kutimiza majukumu ya wizara, lakini wameona umuhimu wa kutafuta fursa mbalimbali ambazo zitaiendeza sekta hiyo.

"Wizara yetu ni kubwa kwani tuna shule zaidi ya 206 za sekondari na nyingine tunajenga, hivyo wale wanaoungana na sisi katika kutusaidia, tutaendelea kuwaunga mikono kwa hali na mali," alisitsiza.

Aliahidi serikali itaendelea kui-pa ushirikiano taasisi hiyo katika kutekeleza mradi huo na miradi mingine ili kufikia malengo walii-yokusudia na kuleta tija kwa wanafunzi wa Zanzibar.

Sambamba na hayo, aliipongeza

taasisi hiyo kwa mambo mengi inayoyafanya katika kuwasaidia wananchi wa Zanzibar na Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.

Kaimu Katibu Mkuu ambaye pia Naibu Katibu Mkuu Utawala na Uendeshaji, Abdullah Mzee Abdullah, alisema zaidi ya wanafunzi 12,000 na wananchi walio karibu na maeneo ya hayo, watanufaika na mradi huo katika kupata huduma ya maji safi na salama.

Alisema shule hizo ni tisa za Unguja; Muanda, Mgambo, Chunga, Dimani, Uzi Ngambwa, Kandwi, Paje, Mtende na Sebeleni na kwa upande wa Pemba ni Wete, Pindua, Kizimani, Kijumbani na Mohammed Juma Pindua.

Mwenyekiti wa taasisi hiyo, Praph Ramadhan, alisema imejikita katika kutoa huduma mbal-

imbali za kijamii ikiwamo maji katika sekta ya elimu ili wanafunzi wasome katika mazingira mazuri na safi.

Aliishauri wizara kufanya tathimini kila mwaka katika visima vinavyochimbwa ili kujua maendeleo yake na kuendana na utoaji wa huduma bora ya maji safi na salama sambamba na kuelimisha wanafunzi katika shule hizo ili kuitunza visima hivyo vitumike kwa muda mrefu.

Mwalimu Mkuu wa Shule ya Feza, Ali Nungu, aliahidi visima hivyo vitakamilika ndani ya mwa-huili ili wanafunzi wapate huduma hiyo muhimu.

Zaidi ya Sh. milioni 150 zinataraji kutumika katika uchimbaji wa visima hivyo na uweki ya wa-matanki ya maji katika skuli hizo.

Tadea wakoshwa uhakiki wa chama

Na Mwandishi Wetu, ZANZIBAR

MAKAMU Mwenyekiti wa Chama cha ADA Tadea, Juma Ali Khatib, amesema wameridhishwa na uhakiki wa ofisi za chama chao, hatua inayowapa nafasi zaidi ya kuendelea na maandalizi ya uchaguzi mkuu.

Amesema kufanikisha uhakiki wa chama ni hatua muhimu kukiwezesha kuwa na sifa za kuwa chama cha siasa na kufanya kazi zake kwa mujibu wa sheria.

Aliyesema hayo wakati akizungumza na waandishi wa habari baada ya chama hicho kufanyiwa uhakiki na Msajili wa Vyama vya Siasa nchini.

"Uongozi wa chama cha ADA Tadea tumefurahishwa kwa kufanikisha uhakiki wa usajili wa vyama vya siasa na hivyo kutupa nafasi ya hatua nyingine ya kufanya shughuli zetu kihalali pamoja na maandalizi ya uchaguzi mkuu wa Zanzi-bar," alisema.

Ofisi ya Msajili wa Vyama vya Siasa nchini iko katika mchakato wa kuhakiki vyama vya siasa ikiwamo kuangalia sifa za vyama hivyo na uhalali wake ikiwa ni sehemu ya maandalizi ya uchaguzi mkuu wa Oktoba mwaka huu.

Msajili Msaidizi Idara ya Usajili wa Vyama, Sixty Nyahoza, alisema ofisi yao tangu kuanza kwa uhakiki mjni Uguja, imefanikiwa kuvikagua vyama vitatu ambavyo ni CCM, CUF na ADA Tadea, na wamevikuta vimejijandaa vizuri kufanikisha kazi hiyo.

Alisema wakati wakifanya ukaguzi huo, ADA Tadea kiliwapatia vielelezo muhimu vya usajili huo ikiwamo orodha ya wanachama wao, ofisi wanazozitumia, cheti cha usajili, Bodii ya Wadhamini na mali za ofisi.

Alisema hali ya chama hicho haiko vibaya, akibainisha kuwa baadhi ya vyama wamebaini kuwapo kwa matatizo mbalimbali yakiwamo ya ukosefu wa ofisi na vimekuwa vikitumia nyumba za kuishi na familia za baadhi ya wanachama.

Alisema matatizo menge-waliyobaini ni namna ya vyama vinavyoshindwa kuweka kumbukumbu za wanachama katika mifumo ya kompyuta.

Kiwanda chafungwa kisa 'sanitizer' zisizo na ubora

Na Rahma Suleiman, UNGUJA

BODI ya Chakula, Dawa na Vipodozi Zanzibar (ZFDA), imekifungia kiwanda cha kutengeneza dawa za kutakasa mikono (sanitizers) cha OIL CAM, baada ya kubainika dawa hizo kutokuwa za kwango kinachohitajika na kutosajili kisheria.

Hatua ya kukifungia kiwanda hicho kilichoko Kiembesamaki,

imechukuliwa baada ya kutolewa kwa taarifa kutoka kwa wasamaria wema, waliobaini kuwapo kiwanda hicho huku mamlaka za serikali zikiwa hazijakihalisha.

Akitoa taarifa hiyo, Mkuu wa Kitengo cha Vipodozi cha ZFDA, Salim Hamad Kassim, alisema kiwanda hicho kimekuwa kikitenegeneza vitakasa mikono kwa ajili ya kujikinga na maambukizo ya corona bila idhini ya serikali na bidhaa zake hizo hazina kwango

kinachohitajika.

Alisema kiwanda hicho kimebainika kutengeneza bidhaa hizo kwa kwango dunia kuweka alama feki kwamba bidhaa hizo zinatoka nje ya nchi.

Mkaguzi wa Ubora na Usalama na Ufanisi wa Dawa Sokoni, Nassir Salum Buheti, alisema watawaa-giza wenye maduka kutoziua bidhaa za kiwanda hicho na kutoa elimu kwa wananchi ili kununua bidhaa ambazo zinakuwa na ub-

ora.

Alisema bodi yao itafanya msako zaidi katika kipindi hiki cha mlipuko wa maradhi ya corona ili kuhakikisha bidhaa zinazouzwa zinakuwa na kwango na zime-thibitishwa.

Alisema kumekuwapo na waja-siriamali ambao wanatengeneza vitakasa mikono dunia, wakitumia fursa ya ukubwa wa soko la bidhaa hizo kutohaka na maambukizo ya corona

LULU DIVA HUJUI
MAPENZI KIKHOZO?

JUMAMOSI MACHI 28, 2020

Nipashe
MWANGA WA JAMII

BT
BURUDANI
TELE

**Nani kumuoa
Hamisa Mobetto?**

BASI SAWA**Machozi usitoe chozi, ndio dunia**

MWANAMUZIKI wa Bongo Fleva, Hussein Machozi, amekasirishwa na kitedo cha watu kumzushia kifo kila mara, akisema wanatamani afe kweli ili wafurahi.

Hussein Machozi amesikitishwa na taarifa hizo na akaeleza yeeye ni mzima wa afya na yuko salama.

Amewataka watu kumwambia kosa lake alilowahi kufanya basi ili awaombe watu msamaha na si kumzika huku akiwa hai.

"Kha jamani mbona mnaniua namna hii, hata kama hamnipendi si hivi asee mimi nipo salama tena nina afya tele, msinifanyie hivi jamanii kwani niliwakoseaga nini mniambie basi niwaombe msamaha maana mara ya pili sasa mnaniua, ama mnataka nidedi kweli", amean-dika Hussein Machozi.

Ebo! Ebitoke corona haina utani ujue

MCHEKESHAJI Ebitoke amewaacha mashabiki wake midomo wazi baada ua kusema ana muda wa wiki moja anahisi kama ana dalili za ugonjwa wa Corona.

Akizungumza hivi karibuni, Ebitoke amesema tangu ugonjwa huo umeanza amechukua tahad-hari za kupunguza misongamano na kushinda ndani, ila haelewi dalili hizo zimetokana na nini.

"Tahadhari za Corona ni kujikinga kwa kuva mask, kuepuka mikusanyiko ya watu na kushinda nyumbani, hapa nilipo nahisi nina dalili za Corona kwa asilimia maana nina shida mwilini, kwa kuwa nimeshakuwa na dalili hizi nitachukua hatua ya kupima ili njue kama ninao au sina" ameeleza Ebitoke.

Chuchu Hans hilo unalo tu

MWIGIZAJI nyota nchini Chuchu Hansy, amesema kuwa na uhusiano na mtu maafuru kumtumbukia nyongo na hatua hiyo anajutia.

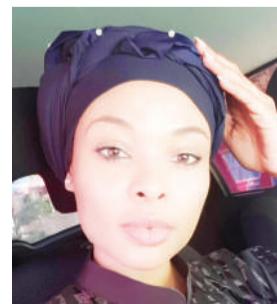
Chuchu ana uhusiano wa kimpenzi na mwigizaji mwenzake, Vicent Kigosi "Ray" ambao sasa wana mtoto mmoja.

Akizungumza kupitia Planet Bongo ya East Africa Radio, amesema kama mwanamke anahitaji tuzo ya kipekee kwani kuwa na mtu maarufu anapitia changamoto nyangi.

"Sijawahi kukosana na Baba Jayden, mimi ni mwanamke mwenye historia kwake na

hatoweza kutokea mwingine, ila kitu nachojutia kwake ni uhusiano wangu kuwa wazi na "kudeti'na mtu maarufu" amese-ma Chuchu Hansy.

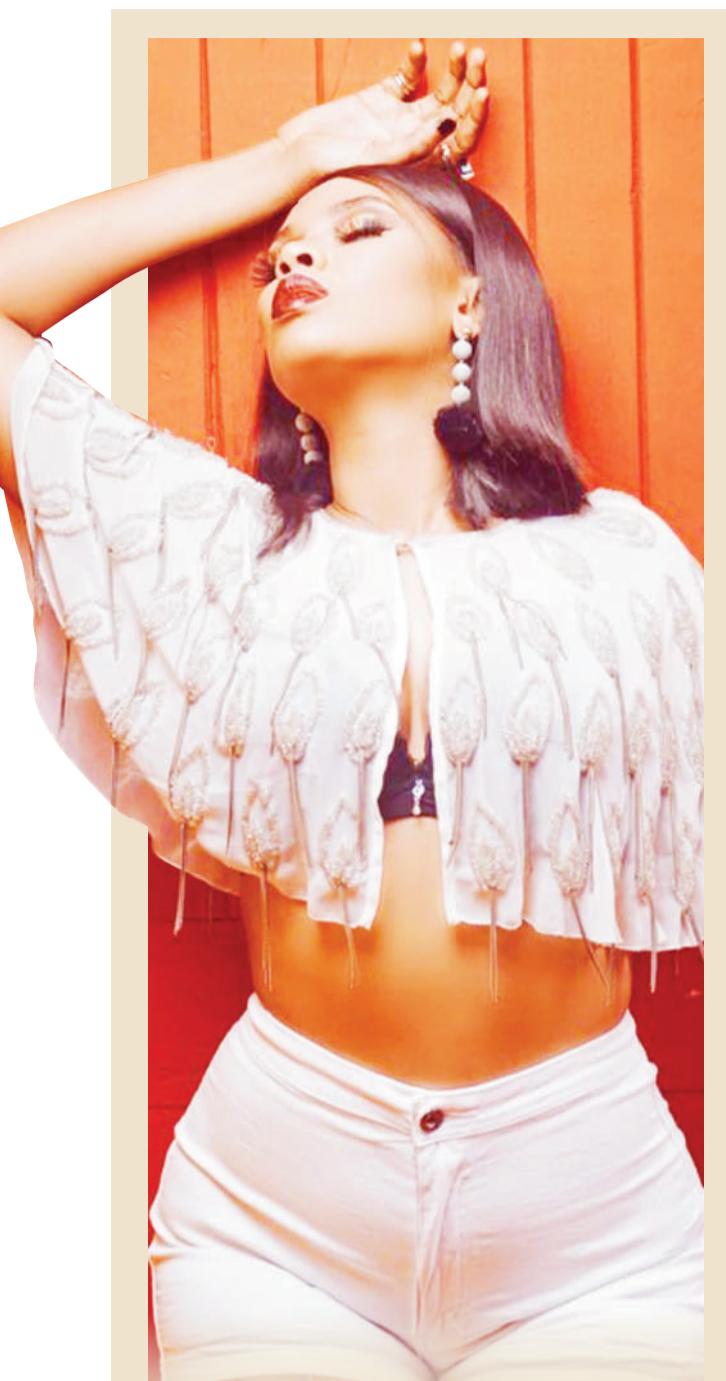
Alitaja changamoto anazopitia ni kuwa na wivu pale wanawake kumkumbatia, kufuatwa na wa-nawake wazuri au kum-kiss".

INSTA-TWITTER

Kila
mcheza
kamari ana
siri yake ya
kipekee ka-
tika kupata
ushindi,
kamwe
hazifanani.
Irene Paul.

Hivi mwa-
naume ukitaka
kutoka kwen-
da sehemu,
unaomba
ruhusu kwa
mwenzi wako
au unatoa
taarifa? -**Ray
Kigosi.**

Lulu Diva hujui mapenzi kikohozi?

LULU Diva ameibuka na jipya wiki hii, baada ya kumpa sharti zito mchekeshaji Idris Sultan, kama anataka kurudiana na Wema Sepetu.

Akizungumza na EATV, Lulu Diva amesema Idris na Wema, walikuwa wanapendana ma angefurai kuwaona wamerudiana, lakin safari hii mapenzi yao yawe ya siri.

"Idris na Wema wanawasiliana na wanaongea vizuri, siku zote mnopoachana sio lazima muwe maadui na mapenzi ya kweli huwa hayaishagi, wale watu walikuwa wanapendana sana, nifaturahia kuona wamerudiana ila kwa hali ya utofauti na ile ya awali," amesema Lulu Diva.

Akaogeza "Kama watarudiana tena au akiwa na uhusiano na mwanamke yejote yule isingependa kumuona mapenzi yake yakiwa hadharani kama mwanzo, nataka mapenzi yao yawe siri."

UNASEMAAA...

Nedy mambo mengine magumu kuyasema

MSANII wa muziki wa kizazi kipy, Nedy Music, amejilipua kwa kusema huwa na kawaida ya kupika, kuosha vyombo hata kumfulia nguo mpenzi wake.

Nedy Music amesema, anafanya hivyo kutokana na thamani anayompa mwanamke wake kwa kuwa anamfanya vitu vingi na yeye binafsi hachagui kazi.

"Huwa nafanya vitu vingi kwa ajili yake, mimi ni mwanamume ambaye hata kwa mwanamke wangu naweza kumfulia nguo zake bila kujali chochote, thamani yangu kwake ni kubwa kwahiyoo hata nguo za ndani inawezekana kabisa kumfulia" amesema Nedy Music.

Aidha ameendelea kusema "Sidhani kama kumfulia mpenzi wako ni ishu kubwa, kama utaiangalia kiubinadamu na kiuwanaume"

Wolper hii sasa kali

MSANII wa filamu za Bongo muvi, Jacqueline Wolper, ameanika vigezo ambavyo mwanamume anayetaka kupata naye mtoto anatakiwa kuwa navyo.

Akizungumza kupitia video fupi 'aliyopost' katika akaunti yake ya a Instagram, ambapo amevitaja vigezo vya mwanaume huyo.

"Nataka niwe na mtoto, unajua umri unakwenda lakini nani atakuwa ndiyo baba, mimi nataka asiwe tajiri, awe mchapakazi ajue kazi na asichague kazi, hata nikimwambia leo tunaenda Kariakoo shimonii kuna dili ya nyanya zimetoka tukanunue, tuuze tupate pesa awe tayari kwa kifupi asiwe bishoo," amesema.

Aidha akataja vigezo vingine kuwa awe ana hofu ya Mungu, asiwe anavuta sigara wala unga, kilevi chochote ruksa, asiwe staa wa kabilia lolote wala dini yoyote. Awe msafi muda wote asiwe na mtoto, umri ni miaka 30 na kuendelea, urefu ufupi uzuri siyo tatizo, muhimu vigezo uwe navyo haijalishi uwe mbaya au la, maana sipendi wanaume wazuri.

Hivi sasa Jacqueline Wolper anatajwa kuwa kwenye mahusiano na msanii wa HipHop hapa nchini

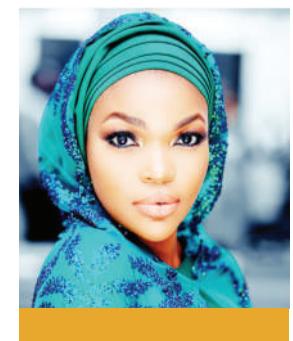
INSTA-TWITTER

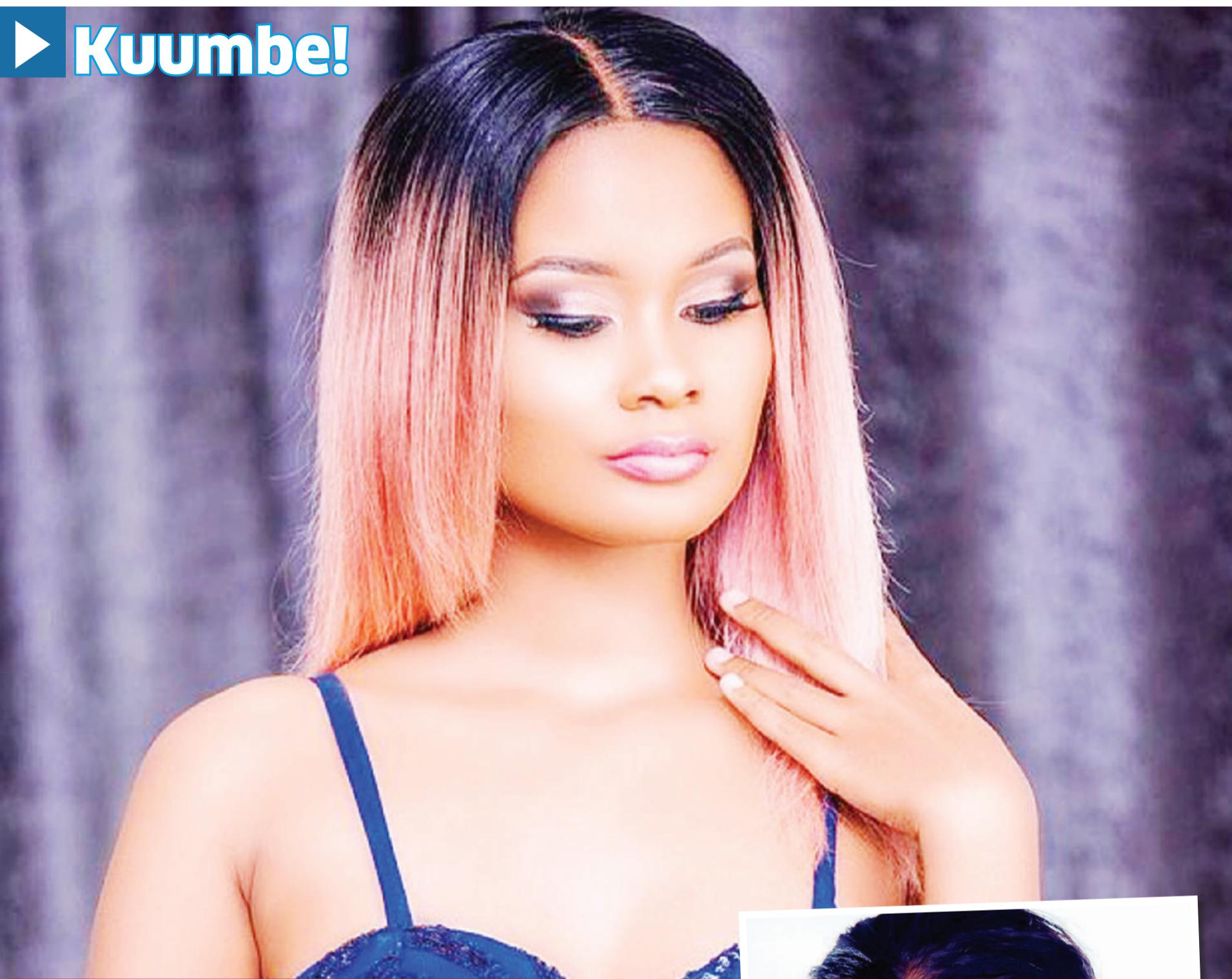
>> Nawapenda sana wageni wangui ila kwa sasa sipokei mgeni yejote nyumbani kwangu. Wageni wengine wabishi mno ukiwaambia osha mikono wabishi. Nikiwaambia pakeni 'hand sanitizer' pia wabishi, wakati wanajua janga kubwa linalotuzunguka sasa. Siwahitaji tena tutao-nana inshaallah CORONA ikiisha-Shamsa Ford.

>> Unapataje furaha baada ya kujua ume-vuruga ndoa ya mtu? Acha kuwapenda waume za watu, maana hujui wamepitia nini mpaka kujenga ndoa yao. Mahusiano yenye furaha kutoka moyoni ni yako na mumeo, siyo mume wa mtu. Mungu hapendi Jamani pun-guzeni kudanga kwa waume za watu. Mchana mwema- Emmanuel Mbasha.

>>
Kujiamicini ni sehemu ya maisha lakini kujiamicini kwamba una-jamini inaitaji ujasiri zaidi-Wema Sepetu.

Nani kumuoa Hamisa Mobetto?

BAADA ya muda mrefu kupita tangu atangaze yupo singo, mwanaamitindo na mwimbaji, Hamisa Mobeto amekiri na kubuna yupo kwenye lindi la mahaba na mwanaume mmoja.

Hata hivyo, uhusiano huo umeibua gumzo baada ya mrembo huyo kuficha jina la mwanaume huyo, licha ya kuweka wazi wana mpango wa kufunga ndoa.

Hamisa Mobeto ameelleza kupitia insta story ya mtandao wa Instagram, kwamba kutokana na utamu wa penzi hilo wiki ijaayo inawezekana wakafunga ndoa.

Hata hivyo baadhi ya mashabiki wake wamedai msanii huyo hana mpango huo na anachoki-

fanya kama njia ya kujiongezea umaarufu.

Hamisa ambaye ni mama wa mtoto mmoja wa wanamuziki Diamond Platnumz, amekuwa na uhusiano wa kimpenzi na mastaa tofauti, lakini hawafiki mbali na kuachana.

Msanii huyo alitoa muda kwa mashabiki zake kumuliza maswali yoyote, kisha yeze kutoa majibu. Moja kati ya maswali aliyoulizwa yalikuwa ni bado yupo singo, shemeji yeo ni nani, na harusi yake ni lini?

"Sijarudiana na EX wangu na sipo singo, nipo kwenye mahusiano sasa hivi, ila nina shemeji yenu mzuri, siku ya ndoa matmuona inshaalah na harusi wiki ijayo".

Pia kupitia mitandao ya kijamii

kuna stori ambazo zinazeleza kuwa huenda Hamisa Mobetto na Alikiba wamefikia hoteli moja huko visiwani Zanzibar, baada ya ramani "location" zao kusoma zipo sehemu moja hali ambayo inafanya watu kuwaza vitu

tofauti.
Mashabiki wake wanaburini kuona atakayekuwa mume wa Hamisa, lakini wengi wanahojii nani atakuwa tayari kufunga pingu na mlimbwende huyo?

Majoka, madebe waliyowachengua matozi

Na Adam Fungamwango

LIKUWA ni katikati ya miaka ya '80 na mwanzoni mwa '90, pamoja na kuwa kulukwa na ushabiki mkubwa na muziki wa dansi, lakini kilizuka kizazi kipywa cha wanamuziki na mashabiki wake ambaa waliukuwa na muziki wao tofauti. Kulizuka mapinduzi na muziki fulani wa disco, ambapo waliookuwa wakichipukia wakati huo waliiita 'kuruka majoka' au 'kuchenza madebe'. Na hii iliokana na aina ya muziki uliokuwa ukipigwa ambaa uliokuwa tofauti na muziki wa dansi wa kawaida.

Kulizuka mapinduzi na muziki fulani wa disco, ambapo waliookuwa wakichipukia wakati huo waliiita 'kuruka majoka' au 'kuchenza madebe'. Na hii iliokana na aina ya muziki uliokuwa ukipigwa ambaa uliokuwa tofauti na muziki wa dansi wa kawaida.

Badala yake liiliuka ni disco liiliuka na mchanganyiko wa muziki wa Kimarekani ambaa ni Wamarekani weusi na Kiafrika. Mchanganyiko huo ulilie ladha fulani na muziki wa disco, kwela, pop na jive, hivyo kuvutia vijana wengi ambaa wakati huo waliiita 'machekebobu' au 'mabitozi' kwa sasa wanaitwa 'matozi'.

Wasichana na watoto nao walikuwa hawashikiki kwa aina hiyo ya muziki iliyokuwa ikichengua kila mahali nchini kwenye kona za nchi nzima, pamoja na masherehe mbalimbali.

Vijana wa wakati huo walikuwa wakienda 'kuchenza ndebe' kwenye kumbi maarufu wakati huo kama Mbewe, YMCA, Ushirika maarufu kama Margot, Silversands, Rungwe, Msasani Mbeche, Kunduchi Beach na nyinge nyingi.

Hizi ndizo ngoma zilizokua zilitumba wakati huo na kuwafanya watu kwa wakati huo

YEKEYEKE-MORY KANTE

Sidhani kama kuna kijana wa miaka ya mwishoni mwa '80 haijui ngoma hii.

Yekeyeke ndiyo ngoma maarufu zaidi ilikwa ikichezwa na vijana na watoto wa miaka hiyo kwenye sherehe mbalimbali za kijamii, wakishindana.

Ngoma hii iliyokuwa na aina fulani na mapigo ya harakaharaka ilitoka mwaka 1987, ingawa wengi walikuwa hawamiji hata mtunzi na mwimbaji na ngoma hiyo.

Mory Kante, raia wa Guinea, ndiye mtunzi na mwimbaji wa wimbo huo uliokuwa si maarufu nchini tu, bali hata dunia nzima na kumpatia umaarufu, pesa na tuzo nyingi.

SANGOMA-YVONNE CHAKACHAKA

Ngoma hii nayo ilitoka mwaka 1987. Mwanamuziki wa kike aliyekuwa maarufu sana wakati huo kwa kutoka na vibao mbalimbali. Moja ya ngoma zake zilizotesa kwenye kumbi za disco na kwenye sherehe zilizowafanya watu wapagawe ni 'Sangoma' ambaa ulizidi kumuweka kwenye zozote za kijamii au kwenye madisco, mwishoni mwa miaka ya '80.

MELODY-PAMELA NKUTHA

Sauti ya kilio cha mtoto mchanga, pamoja na baadhi ya maneno yaliyotakwa kwa lugha moja ya huko Afrika Kisini, Wabongo wakaweka tafsiri yao wanaoijua wao ya Kiswahili wakiimba 'Uchungu wa mwana aujua mzazi,' uliufanya wimbo

PAT SHANGE

Pat Shange ni mmoja wa wanamuziki kutoka Afrika Kisini aliyewachengua vijana wengi kati kati ya miaka ya '80

PAMELA NKUTHA

hadi mwanzoni '90 kutokana na ngoma zake kali, pamoja na aina yake ya uvajji na kunyojia wa nywele zake akiziweka mafuta ya 'karikit' yaliyokuwa yaktumwa sana na akinadada wakati huo.

Moja ya ngoma zake ambazo zilikuwa maarufu mno nchini Tanzania ni 'Sweet Mama' uliokuwa kwenye albamu yake ya 'Cassavova' ambaa haukosekana kwenye sherehe zozote za kijamii au kwenye madisco, mwishoni mwa miaka ya '80.

JABULANI-PJ POWERS

Ni wimbo maarufu sana miaka ya mwishoni mwa miaka ha '80 na mwanzoni mwa miaka ya '90, ukichezwa kila kona ya nchi.

Mwanamama Msauzi Penelope Jane Dunlop maarufu kama PJ Powers, ndiye mtunzi na mwimbaji wa ngoma hiyo, lakini hakuwa na umaarufu hapa Bongo, zaidi ya wimbo wake ambaa mitaani kila mmoja utamsikia 'Eeee ieee ieee Jabulani.'

IMETOKEA

Aliwa na mamba akitoroka kizuizi cha corona

MWANAMUME mmoja nchini Rwanda ambaye alikiuka amri ya kizuizi cha nyumbani, ameuawa na mamba wakati alipokwenda mtoni kuvua samaki.

Kwa mujibu wa Meya wa Wilaya ya Kamonyi kusini mwa Rwanda, Alice Kayitesi, amesema tukio hilo lilitokea siku ya Jumatano asubuhi katika mto Nyabarongo.

"Alikiuka sheria ya kukaa nyumbani, alikiwa ni mionganoni mwa watu wachache ambao hawaonyeshi ushirikiano katika sheria hii ya kukaa nyumbani ili kuzuia kusambaa kwa coronavirus," alisema Kayitesi.

Serikali ya Rwanda iliweka amri ya kukaa nyumbani kuanzia siku ya Jumapili kutokana na kuendelea kuongezeka kwa kasi wag-onjwa wa Covid-19.

Rwanda imethibitisha kuwa na wagonjwa 40, idadi hiyo ikiwa ni ya juu zaidi kuliko mataifa mengine ya Afrika Mashariki.

Kufungwa kwa shughuli za kiuchumi katika nchi hiyo kumwe-waathiri watu wengi wenye kipato cha chini.

Serikali imesema kuwa itawasaidia wale wanaohangaika wakati wa hatua kali za kudhibiti maambukizi.

Polisi wamesambazwa katika maeneo mbalimbali ili kuhakikisha watu wanatekeleza amri hiyo kwa ajili ya kudhibiti maambukizi ya virusi vya corona.

Wafanyakazi muhimu, kama madaktari na wauguzi, wafanyakazi wa maduka ya jumla na waandishi wa habari, wanaruhusiwa kuto ka nyumbani.

Kila baada ya kilomita 8 kuna vituo vya ukaguzi vya polisi.

HIYARI YANGU Hata iwe limbwata, mapenzi hayaingiliwi

Na Adam Fungamwango

DHANA, hisia na uamuzi wa haraka ni kitu kibaya sana. Binadamu anatakiwa kuwa na muda wa kutafakari chochote anachoona, kuambiwa au kusikia kabla ya kutoa uamuzi.

Haraka yoyote inaweza kutoa ua-muzi amba siyo sahihi.

Jamaa mmoja alikuwa anaendesha gari akielekea mjini, anakutana na mwanzake aliyekuwa akitoka mjini kwenda nje ya mji. Yule aliyetoka mjini akashusha kioo na kumwambia mwenzake 'pundaaa'.

Kwa haraka, mwenzake anajua amemtukana, anamjibu 'punda mwe-nyewe'.

Kwa hasira akaongeza spidi ya gari na mita kadhaa baadaye akakutaka na kundi la la punda barabarani, hakuwa na uwezo wa kufunga breki ghafla akawaparamia na kupata ajali mbaya.

Akiyi hospitali alimkumbuka yule jamaa na kugundua hakuwa anamtu-kana ila alimtaarufu kuwa mbele kuna punda. Kuna mifano mingi juu ya hili.

Kwenye mapenzi nako, kuna watu wanaodhani kuwa baadhi ya wanaume wamepewa limbwata na wake zao, hivyo wanatawaliwa.

Hii iko kwenye filamu iitwayo 'Hiyari Yangu', iliyochezwa na wasanii wengi, lakini maarufu ni Simon Mwapagata, Suleiman Barafu, Wellu Sengo, Muhogo Mchungu na wengineo.

Mwapagata na mkewe Wellu wa-nonekana kuishi maisha ambayo ni tofauti na ilivyozoleka.

Mume anapika chakula, anafua nguo na kufanya kazi zote za ndani, huku mkewe akiwa ametulia tuli.

Hali hiyo inamkera mno kaka wa Mwapagata, aitwaye Barafu ambaye anamkanya ndugu yake asiwe bwege. Hata hivyo yote hayo hayakusaidia,

jamaa aliendelea na kazi zote za nyumbani, huku mke akiwa na kazi ya kupeleka watoto shule na kuwarudisha, lakini anaporejea anatulia tu nyumbani huku akichati na simu.

Hali ilipozidi kuwa mbaya, Barafu akaamua kuondoka nyumbani kwa mdogo wake kwani hakuweza kuvumilia hali ile. Akakimbilia kwa baba yake mdogo, Muhogo Mchungu na kumueleza kuwa mdogo wake amepewa limbwata na mkewe, kwani imefikia wakati sasa anakuna hadi nazi, mkewe akiwa amekaa tu.

Muhogo anaamua kufunga safari hadi kwa mtoto wa ndugu yake na kukuta yale yale aliyosimuliwa.

Pamoja na kumuweka chini mkewe akiwa hayupo, lakini Mwapagata hakusikia, aliendelea na kazi zake kama mtoto wa kike.

Alipoondoka wenyewe walicheka na kukumbushana kuwa bado siku tatu tu. Wellu, mke wa Mwapagata anaitisha kikao cha wanandugu wote, lakini wa kiume baadhi walisa, kutokana na walichokiona. Kwenye kikao hicho Wellu alifafanua kuwa mumewe aliamua kufanya kazi zile kwa hiari yake kwa muda wa mwezi mmoja amba yuko likizo ili kuangalia uzito na kazi za akinamama.

Akasema walikuwa wanabishana na mumewe kwa kuwa kuna wakati mke analalamika kuwa anachoka, hivyo akasema atakapopata likizo atakuwa akifanya kazi zote za ndani ili aone kama zinachokesha kweli au la.

Mwapagata likiri hilo na kusema kuwa kesho akaanza kazi ofisini na kazi za ndani zitaendelea kwa mkewe kama kawaida na hali ile haikuwa kama wengi walivyotafsiri kuwa amelishwa limbwata. Wengi walishangaa na wambea wakabaki midomo wazi.

CORONA YAKINUKISHA

Idris Elba, Card B wavurugana hadharani

WASANII nyota wa Marekani, Mui-gizaji Idris Elba na rapa Card B wameingia katika mgogoro mzito kiasi ambacho sasa wanashambuli.

Tofauti za wasanii hao inatokana na kauli ya Card B mapema wiki hii, akisema kuna ya baadhi ya mastaa wanapewa pesa ili wajitangaze wana virusi vya Covid 19

Kutokana na kauli hiyo, Elba ameibuka na kuita kauli hiyo ni ya kijinga na kwamba Card B hajitambui.

Kupitia InstaLive nyota huyo wa filamu ya 'Hobbs & Show' alifunguka kuwa tetesi hizo

hazina maana yoyote, wazo hili kwamba mtu kama mimi naweza kujipwa kusema nina ugonjwa, ni jambo ambalo halina maana, Huu ni Ujinga," amesema

Akaongeza "Watu wanataka kueneza utadhani kama ni habari. Huu ni ujinga ... na maambukizi"

CardiB bila kutaja jina la staa yoyote ali-corona kuwa wote wanadai hawana dalili zozote sasa ilikuwaje wakaenda kupima?

Wakati huo huo, rapa Meek Mill amekwenya kudai aliumwa ugonjwa kama wa Corona mwishoni mwa mwaka jana.

Akitumia mtandao wa Twitter kutoa taarifa hiyo Meek Mill amesema, hakuwahi kuumwa kama vile, pia hata madaktari walishindwa kuutambua ni ugonjwa gani unaomsumbua na kwa wazee ni hatari zaidi hawawezi kukabiliana nao.

"Nilijumwa kama hivi mwezi Disemba karibia na sikuuu ya Christmas, nilikuwa na mafua yenye dalili za ugonjwa kama huu ambapo nilipoteza kilo 15, sikuwahi kuumwa kama vile na sikuweza kufanya chochote, madaktari walishindwa kujua nini tatizo na kila siku nasema mtu mzee hataweza kukabiliana na ugonjwa huu" ameandika Meek Mill.

Kelvin Hart, Eniko kuongeza mtoto wa pili

MWIGIZAJI wa marekani, Kelvin Hart na mke wake Eniko wanatarajia kupata mtoto wao wa pili hivi karibuni.

Wanandoa hao kwa sasa wana mtoto wa miaka miwili.

Eniko ameweka wazi wiki hii kuitia ukurasa wake wa Instagram baada ya kuposti picha akiba amevaa gauni linaloonesha tumbu lake na kuandika

"Mtoto #2 ndani ya siku chache na wote tunahesabu Baraka zetu na siwezi kuelezea furaha yetu,"

Unachokisema Hilda wengine hawakielewi

MWIGIZAJI mkongwe kutoka Nollywood, Hilda Dokubo, amewataka baadhi ya wachungaji wanaojitangaza wana nguvu za miujiza kwenda hospitali kuwasaidia wagonjwa wa vorona.

Hilda amesema wachungaji wa aina hiyo duniani kote ambao wanaamini kuwa na nguvu hizo wafanye kazi ya kusaidia waathirika wa ugonjwa huo katika kipindi hiki kigumu.

"Wachungaji wote ambao tunamini wana nguvu za miujiza, wanaweza kwenda hospitali kuwaombea wagonjwa wa corona na kuwarudisha virusi sehemu viliviyotoka," amesema Hilda.

Wengi waomboleza kifo cha Manu Dibango

MASHABIKI wa muziki barani Afrika, wanaendelea kuomboleza kifo cha mkongwe, Manu Dibango, ambaye aliyefariki dunia wiki iliyopita kwa ugonjwa wa Covid 19.

Dibango ambaye alianza kujulikana mwaka 1972 kuto-kana kibao chake 'Soul Makossa' maziko yake yatakuwa ya kifamilia.

Mwanamuziki huyo mahiri kutumia chombo cha Saxophon au maarufu kama mdomo wa bata, amefariki akiwa na umri wa miaka 86.

Uche Jombo unafahamu peni inakosea?

MWIGIZAJI Uche Jombo, amekasirishwa na timu ya habari ya Rais Buhari akisema wana uwazo mdogo wa kuandika taarifa.

Uche aliandika katika ukurasa wake wa twitter kuwa waandishi hao wanafanya makosa mengi katika taarifa yao kiasi ambacho huamini kama watu hao wapo ofisi ya kiongozi huyo.

"Timu yote ya habari ya Rais Buhari, wanatakiwa kusaidiwa kuandika kutoptana na makosa yao angalia wameandika COVIK ONE NINE, kitu ambacho si kweli," amesema.

Huyu ndiye Kenny Rogers

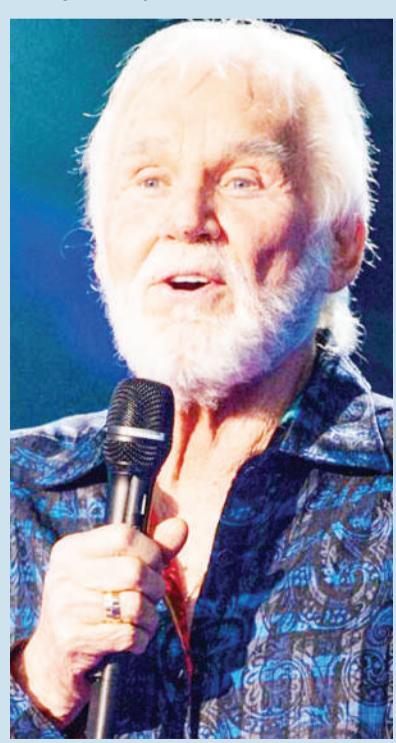
NI wiki ya majoz! Unaweza kusema hivyo baada ya dunia kushuhudia wakongwe watatu wa muziki wakiaga dunia katika muda wa wiki moja pekee.

Kati ya wasanii hao wakubwa waliofariki ni nyota wa muziki wa Country, Kenny Rogers kutoka Marekani.

Rogers amefariki dunia akiwa na Umri wa Miaka 81, akiwa Nyumbani kwake.

Alitamba katikia miaka ya 1970 na 1980, alishinda tuzo za Grammy tatu kutoptana na kazi zake nzuri kama The Gambler, Luccie na Coward of the Country.

Rogers alikuwa mwandishi wa nyimbo, muigizaji, muimbaji na mtayarishaji wa muziki.

Makundi hatarishi yanavyoweza kujikinga na corona kwa usahihi

Na Mwandishi Wetu

VIRUSI vya COVID 19 vinaendelea kusambaa katika nchi nyngi duniani. Serikali zinafanya kazi kubwa kuelimisha wananchi wao kuchukua hatua ya kujikinga na ugonjwa huo.

Tanzania ni mionganoni mwa nchi zilizoathirika na Corona na katika takwimu za hivi karibuni jumla ya wagonjwa 13 wamepatikana na wengine kadhaa kuwekwa katika karantini za kuchunguzwa afya zao.

Katika hatua ambazo serikali imezichukua ni kuzuia mikutano ya hadhara, kufunga shule zote na vyuo vikuu, kuzuia mikusanyiko inayohusu michezo, semina na makongamano.

Aidha, imewataka watu kujiharri kwa kufuata masharti ya usafi kwa kunawa mikono kila wakati, kutumia dawa ya kutakasa mikono, kutumia vitambaa vya usoni kama na kuhimiza watu kuwa waangalifu kwenda maeneo yenye msongamano.

Hayo yote ni kutaka raia wake kujikinga na virusi vya corona am-bavyo ni hatari kutoptana na kushambulia mifumo ya hewa.

Wataalamu wanasema virusi vya corona vinawenza kumuathiri mtu yeoyote, lakini watu wenye magonjwa mengine na wazee wapo hatarini zaidi kuathirika.

Watu wenye umri wa miaka zaidi ya 70 na wale wenye maradhi ya ubongo na watu walio chini ya umri wa miaka 70 wapo katika hatarini zaidi ya kupata maambukizi.

Watu wameshauriwa kujilinda dhidi ya coronavirus ili kukabiliana na hatari ya maambukizi yake na kuenea kwake.

WAGONJWA WA PUMU

Mamlaka ya afya nchini Uingereza imewashauri watu wenye pumu kutumia tiba ya 'inhaler' mara kwa mara.

Hii itasaidia kuzuia uwezekano wa mtu kukutwa na tatizo la kumpuma linalosababishwa na virusi kama vile vya corona.

Anatakiwa kuhakikisha kuwa 'inhaler' yake ipo karibu naye kila siku hata iwapo hana dalili za pumu.

Iwapo Pumu imekuja na makali na umegundua kwamba umeathirika na maambukizi ya virusi vya corona wasiliana na maofisa wa afya.

WAZEE WATAFANYAJE?

Ushauri unaotolewa na wataalamu wa afya ni kukaa mbali na wengine maambukizi.

Hatua hii ina maana ni hatari kwenda katika maeneo yenye msongamano wa watu.

Watu wenye umri wa miaka 70 kwenda juu pamoja na watu wenye maradhi mengine wako hatarini kuambukizwa katika maeneo kama hayo.

Watu wanaoonyesha dalili za maambukizi kama kukoho na mafua wanatakiwa kukaa nyumbani na kujitenga.

WAGONJWA WA KISUKARI

Watu wenye aina ya kwanza na ya pili ya ugonjwa wa kisukari wako katika hatari kubwa ya kuzuia maambukizi.

Dan Howarth, Mkuu wa Kituo cha Ugonjwa wa Kisukari nchini Uingereza anasema kwamba Covid-19 inaweza kupunguza kasi ya kisukari.

Iwapo unaugua kisukari na unaona dalili kama vile kukoho na joto jingi mwilini pamoja na kushindwa kupumua, ni vyema

kwenda haraka hospitali kupima afya yako.

WAJAWAZITO WAPO HATARINI?

Hakuna ushahidi kwamba wanawake wajawazito na watoto walio tumboni wapo katika hatari ya kuambukizwa na virusi vya corona, lakini serikali zimewaomba kuchukua tahadhari za kifaya.

Kama watu wengine wajawazito wanapaswa kuchukua tahadhari ili kuzuia maambukizi.

Wameorodheswa katika orodha ya watu walio katika hatari ya kupata maambukizi, kulingana na maofisa wa afya.

Iwapo mwanamke ana ujauzito wa chini ya wiki 28 na haugui ugonjwa wowote, unatakiwa kaa mbali na mkusanyiko wa watu. Hata hiyo anaweza kuendelea kufanya kazi huku ukichukua ta-

hadhari kwa kutumia vifaa vya kumlinda.

Iwapo ana ujauzito wa zaidi ya wiki 28 au ana matatizo kama vile figo, , ugonjwa wa mapafu anatakiwa kujitenga na watu walioambukizwa virusi vya corona.

HATARI YA VIFO

Utafiti wa sasa unakadiria kuwa kati ya kila watu 40 wanaweza kufa kati ya 1000 walipata virusi vya corona.

Waziri wa afya wa Uingereza, Matt Hancock anasema serikali yake itafanya uchunguzi vizuri na kuangalia kupunguza idadi hiyo na kufikia asilimia mbili au chini ya hapo.

Watu wanaofariki wengi wao wanakuwa na matatizo mengine au umri kuwa mkubwa.

Katika kiwango cha elimu ya juu ni ngumu kubaini idadi ya watu

wanaopoteza maisha kutoptana na corona.

Hata hivyo ni vigumu kuja idadi sahihi ya watu wanaofariki kufuatia wengi kuwa na tabia ya kutokwenda hospitali wanapopata dalili za ugonjwa huo.

Kwa mujibu wa tafiti zilizofanya na chuo cha Imperial, zinasema kuwa mataifa mbalimbali ambayo yameathirika vibaya na ugonjwa huo ni ngumu kuhesabu wagonjwa wote.

Lakini kuna majibu tofauti pia katika kila ushahidi, ambao unaweza kuongeza nafasi za kuonyeshi picha halisi ya tatizo lililopo.

Kama utatumia takwimu za Hubei peke yake, eneo ambalo vifo viliviyosababishwa na corona vilikuwa juu zaidi ya maeneo mengine ya China, basi makadirio ya vifo yangekuwa mabaya zaidi.

Kwa msaada wa mitandao

Uchaguzi 2020 vyama visisahau wanawake

Na Sabato Kasika

OKTOBA mwaka huu, taifa linatarajia kufanya uchaguzi mkuu wa kumpata rais, wabunge na madiwani. Ni wakati wa vyama vya siasa kuachana na mazoea ya kujisahau na kuwaweka wanawake pembeni badala yake vito nafasi za kutosha kwa wanawake kuwanja uongozi.

Wadau wa usawa wa kijinsia wanaona kuwa kuna umuhimu kwa wanawake kugombea nafasi za kisiasa katika ngazi mbalimbali kuanzia serikali za mitaa, udiwani, ubunge na urais.

“Wito wangu kwa vyama vya siasa nchini ni kupanua wigo kwa wanawake kugombea nafasi mbalimbali za uongozi ndani ya vyama hivyo kuanzia kata, majimbo na urais,” anasema Lilian Liundi.

Mkurugenzi Mtendaji wa Mtandao wa Jinsia Tanzania (TGNP) anasema, Afrika, ikiwamo Tanzania, wanawake ni zaidi ya asilimia 50, hivyo hawawezi kuachwa nyuma katika vyombo vya maamuzi.

Aidha, anawataka vijana wa kike kutobaki nyuma na badala yake wajijenge na vyama, kwa vile siyo rahisi kupata uongozi bila kuwa mwanachama wa chama cha siasa.

Liundi anasema, TGNP ina mikakati mingi ya kutaka kuhakikisha wanawake wanapata nafasi za kutosha za kisiasa.

Anasema, mtandao huo una ilani ya Uchaguzi ya Wanawake ambayo imesambazwa kwa wadau mbalimbali wa uchaguzi vikiwamo vyama vya siasa ili kuangalia yaliyomo na kuyafanya kazi.

KUACHA UBURUDISHAJI

“Ilani hii inatuhamasisha sisi wanawake, wapigakura kutoendelea kutumiwa kama wapigadebe na waburudishi kwenye sherehe au

Wadau wa kutetea haki za wanawake wakiwa katika picha ya pamoja baada ya kumaliza mukutano.

kampeni za uchaguzi,” anaonya Liundi.

Anasema, umefika wakati wanawake wakiwamo vijana wa kike kuhamasika na kushikamana ili kupambana na mifumo kandamizi hususani mfumo dume, ambao huathiri upatikanaji wa haki za wanawake na hatimaye kudumaza uchumi na maendeleo ya jamii yote ya wake kwa waume.

Anasema, ni wakati wa kuhakikisha wanawake wanapata nafasi za uongozi kwa vile wana uwezo kama walivyo wanaume na kwamba ilani hiyo inalenga vyama vya siasa, tangu wanachama, uongozi na mashabiki wa vyama hivyo.

“Ikumbukwe kwamba hapa nchini vyama vya siasa ni njia pekee ya kuingia kwenye kinyang’anyiro cha uchaguzi, vyama hivyo ni walinzi wa langa

kuu la kuingia kwenye siasa za uchaguzi, na ndiyo maana tunavatika vianue wigo ili kuwapa nafasi wanawake kuwanja uongozi,” anasema Liundi.

WAJIBU WA VYAMA

Liundi anasema vyama vya siasa na divyo huamua nani aingie, au aachwe, nani awezeshwe kushinda na pia ni nani aachwe akiogelea mwenyewe kwenye uwanja wa ushindani usiyo haki na huru kwa wanawake walio wengi.

Anaeleza kuwa ilani hiyo pia inalenga vyombo vya habari kuto-kana na uwezo wa vyombo hivyo kwa vile vinagusa mtazamo wa jamii kuhusu nafasi ya wanawake katika uongozi na maendeleo ya taifa kwa ujumla.

“Kwa hiyo nitoe wito kwenu vijana wa kike msibaki nyuma jüngeni na vyama vya siasa kwa

ajili ya kutafuta uongozi ili kupata uwiano katika uongozi wa nchi hii bila kujali jinsia,” anasema.

ONGOZOI

Mkurugenzi mtendaji wa TGNP anasema, ushiriki wa wanawake katika nafasi za maamuzi hasa wa kisiasa, bado ni mdogo, hali am-bayo inakinanza na azma ya kujenga jamii isiyokuwa na ubaguzi kama iliyobainishwa kwenye dira ya Taifa 2025, Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania 1977, pamoja na sheria mbalimbali za nchi.

Hata hivyo, anasema kwenye awamu ya tano, katika ngazi zote za uongozi, wanawake ni asilimia ndogo, lakini chaguzi wa mwaka 2015 ulivunja rekodi kwa kupata Makamu wa Rais wa kwanza mwanamke tangu kupata uhuru.

“Mawaziri ni asilimia 17, maktabu wakuu ni asilimia 11, wakuu wa mikoa asilimia 23, kulinganisha na asilimia 28.5 kipindi cha 2010/2015, wakuu wa wilaya ni asilimia 28, toka asilimia 35.3 katika kipindi cha 2010/2015,” anasema.

Anasema, ushiriki wa wanawake katika siasa na uchaguzi ngazi ya ubunge, wanawake wanaoteuliwa na vyama vya siasa kuwanja nafasi ya ubunge wa kuwakilishi jimbo ni ndogo, na hatimaye wanaoshindani kidogo zaidi.

“Ni wanawake wachache sana huteuliwa na vyama vya kuwanja nafasi za uchaguzi. Kwa mfanu, katika uchaguzi wa mwaka 2015, vyama vilitea wagombea wanawake kama ifuatavyo:- CCM asilimia tisa, Chadema asilimia sita, CUF asilimia 11 na ACT Wazalendo asilimia 15,” anasema.

Anasema, pamoja na kwamba viti maalum vimewezesha kuongezeka kwa uwakilishi na sauti za wanawake katika muhimili mkuu wa utawala, utekelezwaji

wake umekuwa na changamoto.

“Wawakilishi wanaopitia viti maalum hubaguliwa kushika baadhi ya nyadhifa kama waziru mkuu, hubaguliwa katika kupewa fedha za majimbo, na kwenye baadhi ya vyama vya siasa hakuna uwazi kwenye uteuzi wao,” anasema.

VYAMA VINGI

Liundi anakumbusha kuwa azma ya kuanzishwa kwa siasa ya vyama vingi ni kujenga demokrasia shirkishi inayoongozwa na misingi ya usawa, utawala bora na kuheshimu haki za binadamu.

Hata hivyo kuanzishwa kwa vyama vingi hakujaleta mabadiliko makubwa kwenye usawa wa jinsia, heshima ya haki za wanawake na makundi yaliyoko pembezoni, wala ushiriki wa wanawake na makundi ya pembezoni katika uongozi wa vyama.

“Mfanu mmojawapo ni kwamba, tangu kuanzishwa kwa vyama vingi, nafasi ya wenyeviti wa vyama imehodhiwa na wanaume, isipokuwa chama kimoja kilichomchagua mwanamke kama mwenyezeki am-baye hakuwa msemajji wa mwisho wa Chama husika,” anasema.

Liundi anasema, kuna vyama vitatu na kwamba ni asilimia 16 tu yenye wanawake walioshika wadhifa wa ukatibu mkuu wa vyama vya kati ya vyama 19.

Kwamba kati ya manaibu wasaidizi 38 wa vyama vya siasa, kuna wanawake 4 tu sawa na asilimia 14 ya manaibu katibu wakuu wa vyama, wanawake ni wachache kwenye nyadhifa za ukurugenzi na shughuli nyingine zinazohitaji uongozi.

Lakini cha kushangaza ni kwamba vyama vyote vinatege-me-sana nguvukazi ya wanawake katika kuhamasisha wanachama, katika kutafuta rasilimali fedha na katika kampeni za vyama wakati

Mkurugenzi Mtendaji wa TGNP, Lilian Liundi, wakati akihimiza vyama vya siasa kupanua wigo kwa ajili ya nafasi za uongozi kwa wanawake. **PICHA ZOTE: SABATO KASIKI**

Licha ya kujifariji na visingizio maziwa, nyama ni vya lazima

Na Gaudensia Mgumi

MAZIWA ni chakula ambacho wengi hukikosa kutokana na kuhofia kuwa hayana viwango au huenda yamechanganywa na maji, mengine ni machafu yana taka hasa mbolea kwa vile wapo wanaokamua wanyama bila kusafisha kiwele.

Hofu nyingine ni kutochemshwa kwani baadhi ya wauzaji hajwali afya za walaji na bila kujali kuwa maziwa huambukiza kifua kikuu (TB) huuzia watu bila hofu maziwa ambayo hayajachemshwa.

Yote haya huwafanya wakazi wengi wa mijini kuogopa kuanya maziwa halisi ya ng'ombe huku wakimbia ya paketi kwa kisingizio cha bei na kuifanya Tanzania kuwa taifa lisilokunywa maziwa licha ya kuwa na ng'ombe takribani milioni 30.

Mwishoni mwa mwaka jana kuliwa na taarifa za mashine au ATM za kutolea maziwa zilizoanza kufanyakazi mkoani Kilimanjaro.

Kinamama wawekezaji mkoani humo walianza kuuza maziwa hayo katika mtaa wa Chaggaga mjini Moshi huku kukiwa na ATM nyingine wilayani Hai na jijini Arusha.

Ni maziwa halisi yaliyoandaliwa kitaalamu ambayo pengine ni vyema yangefikishwa kwenye mijini mingi na majiji yote kwa kuwa unywaji maziwa si jambo linalotiliwa maanani na wakazi wengi mijini.

Maziwa hayatiliwi maanani kwa vile upatikanaji wa bidhaa hiyo hasa maeneo ya mijini ni mgumu kwani wauzaji hawazingatii viwango wala ubora.

Kwa mfano jijini Dar es Salaam, unaweza kununua maziwa kwenye mgahawa lakini yamechanganywa na maji, ukauziwa kwa Sh. 1,000 kwa kikombe lakini ukaambilia kunywa maji meupe yenye matone machache ya maziwa.

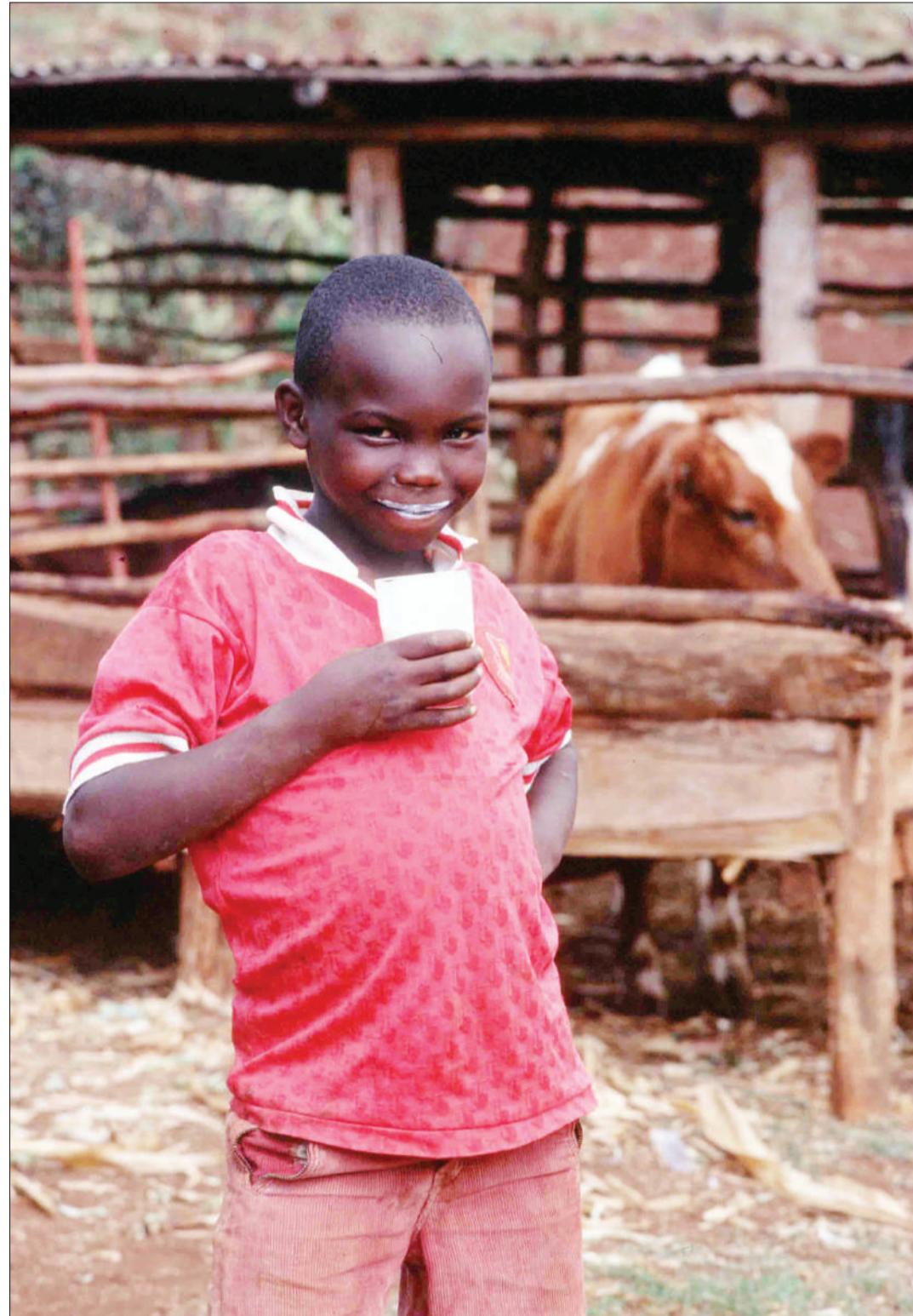
Kwa vijijini hasa kwenye wafugaji maziwa yapo lakini ni kwa ndra watu hunywa maziwa mabichi kama kinywaji na kuyafurahia.

Wengi hupendelea ama kuweka kwenye chai au kutumia mtindi zaidi. Kuna sehemu nyingine maziwa huchukuliwa kama chakula cha watoto na kinamama.

Wizara ya Mifugo na Uvuvi, inahimiza watu kutumia chakula hiki na kwamba maziwa si kwa ajili ya watoto bali kila mmoja anapaswa kunywa lita 200 kwa mwaka.

Mwaka wenyewe siku 365 ni kama zote mtu anatakiwa kupata angalau nusu lita ya maziwa kila siku kwa afya.

Pamoja na maziwa Shirika la Kilimo la Umoja wa Mataifa (FAO) linalekeza kuwa pamoja na maziwa ni vyema pia kula nyama kilo 50 na mayai 300 kwa mtu kwa mwaka.

Maziwa ni muhimu kwa ukuaji na afya ya mwili kwa watoto na wakubwa kwa vile yana virutubisho muhimu ikiwamo madini ya kalishamu yanayoimarisha mifupa. **PICHA MTANDAO.**

Kwa maelezo hayo ya Wizara na WHO kuhusu maziwa, nyama na mayai pengine kitu ambacho Watanzania wengi hasa wa mijini wanaweza kujivunia ni ulaji wa mayai.

Hii ni kwa sababu chakula kikuu ni 'chips na mayai au zego' ambalo ni mchanganyiko wa wastani wa mayai mawili kwa kila linapoandaliwa.

Licha ya kwamba watu wenependa kutumia maziwa kwa mijini chakula hicho pamoja na kuuzwa

ghali kinachakachuliwa, kwa vile hujazwa wakati maziwa ya mtindi huchanganywa na unga wa ngano.

Pamoja na ukweli kuwa maziwa yanapatikana mijini hasa ya mifugo kuna yanayoiazwa maji, mengine huchanganywa na ya unga, lakini mengine hukamuliwa kwa uchafu na kama ni mtindi hayachemshwi kiasi cha kumkera mteja anayetumia kwani anawenza kuugua tumbo la kuhara.

Wakazi wa mijini wana cha kus-

ingizia lakini wale wanaishi vijiji kwanini wasitumie maziwa? Ni changamoto inayowahusu wote kwa kuwa kila mmoja anawajibika kujibidiisha kupata protini hizi.

Kwa mujibu wa mtandao wa Wikipedia kunya maziwa wakati wa mvua kama hizi zinazoendelea kunesha msimu huu wa maasika majani yanapochipuka ni jambo bora kiafya kwa pamoja na virutubisho yana dawa.

Inaelezwa kuwa maziwa haya

yana virutubisho yva kila aina na pia yana dawa za aina mbalimbali kutokana na mifugo kula aina nyingi za majani ikiwamo miti na nyasi dawa.

Watu wanashauriwa kunywa maziwa mabichi (freshi) msimu huo ili kusisimia mifumo mbalimbali ya mwili inayotibiwa kwa lishe ambayo ni tiba mbadala.

Kwa hiyo ili Watanzania waenze kujiweka kwenye viwango vinavyopendekezwa na FAO ni budi kuanza kunywa na kula kwa kuhesabu kiasi unachotumia ili uende kwa misingi na maelekezo ya wataalamu.

NYAMA MBADALA

Ulaji wa nyama kwa Watanzania wengi unaweza kuwa mguimu kwa vile wengi wanaona kitoweo hiki ni ghali na ni chakula kinachohusishwa na familia zenye uwemo kifedha, jambo ambalo ni kweli kwa vile kilo moja ya kitoweo mijini ni karibu 7,000 wakati vijijini nako huuzwa takribani Sh 6,000.

Ni wazi kuwa siyo lazima kula nyama ya ng'ombe, mbuzi, kondoo au nguruwe lakini ni muhimu kula nyama kwa hiyo kuna haja ya kufuga wanyama wadogo kama kware, bata, kuku wa kienyeji, sungura, mbuzi, kondoo ambao kila mmoja anaweza kuwafuga akiamua.

Miradi hiyo inayotekelizwa kuititia program ya kuendeleza mifugo midogo inayofanywa kwa kushirikiana na serikali za mitaa.

Kwa hiyo inavyoelekea siyo kazi ngumu kupata kilo 50 za nyama kwa mwaka kwa vile watu wanaweza kufuga na kula wanayama wadogo kama sungura, simbilisi, mbuzi na kondoo hata wanaishi mijini.

Lakini pia, ndege wakiwamo kware, kanga, bata na njiwa nao wanaweza kuimarishe mlo kwa kuongeza kitoweo na kuwafanya Watanzania kuondokana na tazito la lishe duni, kudumaa na utapia mlo.

Wanyama kama mbuzi wanatoa maziwa ambayo ni chakula bora kwa watoto wachanga, wagonjwa na wazee pamoja na wanafamilia, mbuzi nao wanafugika mijini.

KULA KIAFYA

Hata hivyo siyo lishe bora kunywa lita mbili za maziwa kila siku au kula mayai matano na chips au kutafuna ugali na pande la nyama la kuchoma yenye uzito wa nusu kilo kila siku.

Ulaji uzingatie afya kwa kuwa kula bila mpangilio kunaleta uneene kupindukia na magonjwa hasa ya mifumo ya damu, moyo na misuli.

Na Mwandishi Wetu

MACHI 17, 2000, Uganda ilitikiswa na tukio la kutisha baada ya mamia ya wanachama wa dhehebu la Amri Kumi za Mungu, kuteketea kwa moto ndani ya kanisa.

Waumini hao wakiongozwa na kiongozi wao Joseph Kibwetere, walijifungiandani kanisa moja, na kisha kujitekezeza kwa moto nyakati za mchana.

Takwimu zilizotolewa na polisi baadae, zinasema zaidi ya watu 700 walipoteza maisha, lakini huenda idadi ilikuwa kubwa.

Makao makuu ya kanisa hilo yako eneo la Kanungu, kusini-magharibi mwa Uganda. Kabla ya kujiteketeza kwa moto, waumini hao waliambiwa wauze mali zao zote kwa sababu mwisho wa dunia ulikuwa umefika.

Miaka 20 sasa imepita tangu kutoke kwa tukio hilo, lakini bado limekuwa kidonda kikubwa kwa Judith Ariho, ambaye bado anakumbuka machungu kutohana na tukio hilo.

Hata hivyo, katika kipindi chote hakuna mtu aliyeshakiwa kwa kuhusishwa na mauaji hayo, na haijafahamika kama kuna viongozi wa kanisa hilo amba wapo hai au nao wamekuwa.

Anna Kabeireho, ambaye bado anaishi eneo la milimani, ameiambia BBC kuwa hajasahau tukio hilo, harufu ya moshi inaendelea kuganda kwenye pua yake.

"Siku ile ya Ijumaa kila kitu kili-kuwa kimefunika kwa moshi na harufu ya nyama mbichi ilikuwa imetanda. Yaani harufu kama ili-kuwa inaingia kwenye mapafu," anasema.

Anaendelea kukumbuka "Kila mtu alikuwa anakimbilia katika bonde la maji. Moto ulikuwa unaendelea. Miili mingi ilikuwa imeungua na hata hawakujulikana walikuwa ni kina nani."

Anakumbuka watu walikuwa wamefunika pua kwa majani ya migomba ilikuzuia harufu. Kwa miezi kadhaa hawakuweza kula nyanya.

Kutoka kushoto ni Ursula Komuhangi, Credonia Mwerinde, Joseph Kibwetere na Dominic Kataribabo

Miaka 20 mauaji Kibwetere Waganda walia na wachungaji

Kanungu ni sehemu yenyeye ardhi ambayo ina rutuba, lakini amani iliondoka baada ya kuzuka kwa moto huo.

Kanisa hilo liliundwa mwaka 1980 na watu wawili amba ni Credonia Mwerinde, mhudumu wa zamani kilabu cha pombe na Joseph Kibwetere, ambaye alikuwa mfanyakazi wa zamani wa serikali.

Kanisa hilo lenye mlengo wa Kikaresmatiki halikuwa na uhusiano mzuri na kanisa katoliki. Wahuudumu wake walikuwa mapadri na watawa amba walitengwa na kanisa hilo wakiwe mo Ursula Komuhangi na Dominic Kataribabo.

Waumini walikuwa kimya, walipokuwa wanatumia njia ya kuwasiliana.

Ariho, kwa sasa ana miaka 41, alijuunga na kundi hilo pamoja na familia yake akiwa na miaka 10.

Mama yake ambaye alikuwa mjane alikuwa anahangaika kuwalewa watoto wake watatu.

Mmoja alikuwa anasumbuliwa na matatizo ya kichwa kila mara.

Aliingia katika kundi la Kibwetere kwa ajili ya maombi.

Jumuiya hiyo ilichukua familia yote na kuisaidia katika mahitaji yao kuanzia kwenye ada za shule mpaka chakula. "Tulifanya kila kitu ilii kujizua kutenda dhambi.

Wakati mwingeine ukifanya dhambi unapaswa kusali rozari mara 1,000.

Ilikuwa kama adhabu na ulikuwa unaomba rafiki zako au familia kukusaidia kusali rozari," anasema

Anasema anakumbuka kuna familia ambayo ilipoteza mama na watoto il Haijafahamika nini kilikuwa nyuma ya mauaji hayo, kwani watu wengi wanamuelezea Kibwetere kuwa alikuwa mtu mwenye mafanikio na muumini wa kawaida wa kanisa katoliki.

Kilichowakumba waumini hao na hivi sasa kubaki kama mashahidi wa imani potofu, inazidisha hofu na kuendelea kuchipuka

kwa makundi ya kidini ambayo mafundisho yao yanaleta shaka.

Kuna baadhi ya viongozi wa nyumba za ibada wanatumia nafasi zao za kuaminiwa na waumini wao kutoa mafundisho ambayo kim-singi yanaweza kuleta maafa kwa jamii kama serikali haitachukua hatua za haraka.

Keneth Mchambo, mkazi wa Tabata, anasema mauaji ya kanisa la Kibwetere, hayakuja kama kwa ghafla kwani kulikuwepo na ulishaji wa imani mbaya kwa muda mwingu na hatimaye watu wakaamini.

"Kuna baadhi ya nyumba za ibada zinatumika kutoa mafundisho yanayokwenda kinyume na misingi ya imani za Mungu na utu wa mtu, haiwezekani watu wakalishwa nyasi au wakaambwa vitu fulani vinaweza kuwaponya huku ikijulikana si kweli," anasema Mchambo.

Joseph Mlamapori, kwa upande wake anasema kumbukizi hizo kuwepo na tafakari ya kina kama kumeleta fundisho chanya kwa jamii yetu au la.

"Tuangalie namna baadhi ya makanisa yetu yanavyofanya, je ni kweli wanakwenda na mafundisho ya Mungu? Jibu rahisi ni hapana, kuna mashaka mengi kutohana na viongozi kuwa na imani zinazonenekana kuwayumbisha waumini wao," anasema.

Hivi karibuni Rais Dk. John Magufuli, alisisitiza hakuna umuhimu wa kuzifunga nyumba za ibada, badala yake kuwepo na udhibiti kwa mafundisho yanayotolewa kinyume na misingi ya kisingi.

Rai Magufuli aliwataka wananchi kuwa na tahadhari pale inapotokea viashiria vya hatari katika nyumba hizo.

HABARI KIMATAIFA

Marekani yaongoza wagonjwa wa corona

WASHINGTON, Marekani

MAREKANI imethibishwa kuwa na wagonjwa 85,500, amba ni wengi kuliko nchi nyineye yeyote duniani.

Kwa mujibu wa tawimu zilizokusanywa na chuo kikuu cha Johns Hopkins, nchi hiyo imeipiki China ambayo ina wagonjwa 81,782 na Italia 80,589 ya waliothirika na virusi vya Covid 19.

Kati ya idadi hiyo, wagonjwa 1,300 wamekufa kutohaka na ugonjwa huo na kuifanya Marekani kuwa na idadi ndogo ya vifo ukiliganisha na China 3,291, huku Italia ikitihi vifo 8,215.

Idadi hiyo ya maambukizi inapinanga na kauli ya Rais Donald Trump, ambaye alisema anategemea hali itakuwa shwari muda si mrefu.

Makamu wa Rais, Mike Pence, alisema vifimo vya utambuzi wa virusi vya corona katika majimbo yote 50 na zaidi ya watu 552,000, wamepimwa.

Trump amekosolewa kwa hatua yake ya kutaka vizuizi vya kukaa nyumbani viondolewe April 12 wakati wa sikukuu ya Pasaka. **BBC**

China yataka maridhiano na Marekani

BEIJING, China

RAIS wa China, Xi Jinping, ametaka kuwa na mazungumzo na Marekani yenye lengo la kuboresha uhusiano.

Wizara ya mambo ya nje ya China, imesema Rais Xi Jinping, amezungumza kwa simu na kiongozi wa Marekani, Donald Trump, jana na anataraji nchi hizo zitaboresha ushirikiano wao.

Xi alisema ushirikiano kati ya nchi hizo ndiyo njia sahihi na kwamba China iko tayari kuisaidia Marekani katika kukabiliana na virusi vya corona. Mazungumzo hayo ya simu kati ya viongozi hao wawili yamekuja wakati kuna vita vya maneno vinavyoendelea kuhusiana mambo tofauti ya kiuchumi na virusi vya corona vilivyoibuka mwishoni mwa mwaka jana huko China.

Trump na maofisa wengine wa ngazi ya juu wameituhumu China kwa kutokuwa na uwazi kuhusu virusi hivyo ambavyo vimewauwa zaidi ya watu 24,000 duniani kote. **DW**

Waziri mkuu Uingereza akutwa na Corona

LONDON, Uingereza

WAZIRI Mkuu wa Uingereza, Boris Johnson, amekutwa na virusi vya corona baada ya kufanyiwa vifimo.

Katika taarifa iliyotolewa na ofisi yake iliyopo mtaa wa Downing, imesema kiongozi huyo ana dalili ndogo za ugonjwa wa corona.

"Nimekuwa na dalili ndogo za corona, ambazo ni viwango vya juu vya joto la mwili na kikohizi ambacho hakikomi", Johnson amesema katika video aliyoituma kwenye ukurasa wake wa Twitter.

**Ninaweza
kuendelea,
nashukuru
teknolojia
kwamba
ninaweza
kuwasiliana
na viongozi
wakuu na
kuongoza
taifa dhidi
ya virusi.**

Waziri Mkuu huyo wa Uingereza alisema ataendelea kuliogozia taifa kutoka nyumbani kwake baada ya kupatikana na ugonjwa wa Covid-19.

Johnson atajitenga katika makao yake ya kikazi baada ya kupimwa na kupatikana na virusi hivyo na kuanza kupatiwa huduma za afya katika ofisi yake maarufu kama Namba 10.

Licha ya kupata maambukizi, Johnson ataendelea kuwa mkuu wa shughuli za kukabiliana na corona nchini humo.

"Ninafanyakazi kutoka nyumbani na nimejitenga. Hilo ndio jambo sahi-

hi la kufanya". Alisema na kisha alien-delea "Ninaweza kuendelea, nashukuru teknolojia kwamba ninaweza kuwasiliana na viongozi wakuu na kuongoza taifa dhidi ya virusi."

"Kwa hiyo nashukuru sana kwa kila mtu anayefanya kile ninachokifanya kutoka nyumbani ili kuzuwia maambukizi ya virusi kutoka nyumba moja hadi nyingine", aliongeza.

Johnson alipima afya yake baada ya kushauriwa na mshauri Mkuu wa tiba wa nchi hiyo, Profesa Chris Whitty, imesema ofisi yake. **BBC**

Polisi wakiwaondosa kwa nguvu wanawake wawili wauza matunda katikati ya jiji, baada ya kukiuka amri ya kukaa nyumbani kwa siku 32 iliyotolewa na Rais Yoweri Museveni, katika kukabiliana na COVID-19. **PICHA: AFP**

Afrika Kusini yatangaza vifo viwili

CAPE TOWN, Afrika Kusini

AFRIKA Kusini imetangaza vifo vya wagonjwa wawili waliouguwa ugonjwa wa corona.

Taifa hilo limeanza kutelekeza amri ya kutotoka nje, idadi wa watu walioambukizwa virusi vya corona wakifikia 1,000.

Jeshi la nchi hiyo limeanza kufanya kazi ya kusimamia amri hiyo ikiwa ni hatua ya

kupambana kuenea kwa maambukizi ya virusi hivyo.

Kabla ya kuanza kutekelezwa kwa agizo hilo, foleni ndefu ya watu ilionekana kwenye maduka makubwa wakifanya manunuzi muhimu ili kujiwekea akiba wakati wakiwa nyumbani.

Juzi Rais Cyril Ramaphosa, alitembelea kambi ya jeshi kabla askari hao kuruhusiwa kuingia barabarani,

"Ninawatuma kwenda kuwalinda watu wetu na virusi vya Corona," Alisema hayo akiwa amevelia sare za jeshi.

"Ni wakati mbaya kwa demokrasia yetu, lakini pia kwa historia ya taifa letu kwamba tutaifunga nchi yetu kwa siku 21 ili kumpambana na adui asiyonekana, virusi vya corona" aliongeza.

Alisema maduka ya vyakula hayatafungwa ingawa maduka yanayouza vilevi yamepigwa marufuku kufunguliwa kwa siku 21. **BBC**

G20 yaahidi trioni 5 kuokoa ajira

BERLIN, Ujerumani

Nchi za G 20 kuweka zaidi ya dola trilioni 5 katika uchumi wa dunia kuzuia kuporomoka kwake

VIONGOZI wa mataifa yaliyendelea kiuchumi ya G20, wameahidi kuweka zaidi ya dola trilioni tano kuzuia ukosefu wa ajira kutohaka na mlipuko wa virusi vya corona.

Katika mkutano wao huo,

wameahidi kufanya kila wanaloeweza kuhakikisha wanakabiliana na kuenea kwa virusi hivyo.

Kupitia mkutano wa kilele uliofanya kwa njia ya video, viongozi hao wameonyesha mshikamano zaidi tangu muungano huo wa G20 ulipoanzishwa.

Rais wa China, Xi Jinping, ni miongoni mwa viongozi walioshiriki mkutano huo. **DW**

HADITHI**MAUAJI HARUSINI-6****Mtunzi anapatikana (0716 350534)****Na Adam Fungamwango**

Ilikuwa ni hatua 50 tu ambazo bwana na bibi harusi walikuwa wamezipiga kuelekea kwenye hema kubwa la kisasa lenye nakshi, lilokuwa nje ya jumba la fahari.

Geti lilikuwa wazi ili kuwawezesha umati wa wahudhuriaji kuinjia ndani ya uwanja mkubwa, lakini baadhi ya magari, hasa mabasi mkubwa yakiwa yamebaki nje ya geti, lakini baadhi ya magari madogo yakiwa yameruhusiwa.

Ilikuwa ni tafrija ya nyumbani kwa siku hiyo, huku kesho yake kukiwa na sherehe kubwa kwenye hoteli kubwa ya kifahari katikati ya jiji la Dar es Salaam.

Ghafla sauti kali siyotarajiwu sehemu kama hiyo ikasikika. Kabla yoyote yule hajajua ni ulikuwa ni mlion wa kitu gani, mlion mwangine unaofanana na ule ukarindima. Hakuna aliyejua nini kimetokea.

Ilikuwa imetimia saa 11:00 jioni. Ni mlion uliosababisha baadhi ya watu kusambaratika huku na huko, kila mmoja kuoko uhai wake.

Haukuwa mlion wa kawaida. Lakini walichotambua ni kwamba haukuwa mlion wa heri, bali ni wa shari, unaashiria hatari. Kila mmoja aliyejua kwenye sherehe hiyo hakujua anakimbilia wapi au

Ni Kitendo bila kucheleva, kwani wakati watu hajajui nini kinaende-lea, aliachia nyngine kwenye paji la uso la bi harusi. Yeye alian-guka kama mzigzo, amalia mumewe.

anaelekeea wapi. Ilichukua dakika nyngi sana kutambua milio ile miwili ilikuwa ni ya bastola.

Baada ya dakika kadhaa eneo ambalo watu walikusanya kwa ajili ya sherehe za harusi lilikuwa wazi. Kila mtu alikimbia kwa nguvu zake zote alizojaliwa.

Ni watu wawili tu ambaao walishindwa kukimbia au kujificha. Ni bwana na bi harusi. Walikuwa wamelala chini.

Haikuju likana mara moja kama walikuwa chini kwa sababu ya kukanyagua na vipi. Lakini milio miwili la bastola ndio ilitia watu wengi wasiwasi.

Yoyote aliyedhania kuwa walikuwa wamekanyagua na kundi la watu waliokuwa wakikimbia na kujipapatua kwa kuogopa kifo walikosea.

Haikuhitaji hata cheti cha udaktari kujua kuwa walilala hapo tayari walikuwa ni marehemu. Bwana harusi alilala chali chini ya sakafu, huku mkewe aliyetoka kumuoa masa machache yaliyopita akilala juu ya mwili wake.

Ilionekana kabisa kuwa bwana harusi alikuwa ameanguka chini na baadaye bi harusi akafuata.

Chini kulikuwa na kijito cha damu ambacho yoyote aliyejiona, hawezi kukubali kuwa watu hao walikuwa hai.

Alikuwa ameteremka kwenye boda-boda akiwa kama mmoja wa waalikwa kwenye harusi hiyo. Hakupanda kwenye gari ili kukwepa kufuatiwa zaidi na

watu. Mara nyngi kwenye sherehe za harusi, au mkusanyiko wa watu kama huo kuna baadhi ya watu kazi yao ni kuangalia uzuri wa magari, pamoja na watu walioteremka, kuliko kuangalia harusi yenye.

Wakati huo maharusi walikuwa wameshatekemka kwenye gari la kifahari, wakiwa na nguo za kifahari, wakitembea kwa madaha, kama mfalme na malkia hivi.

Pemberi mwa bwana harusi kulikuwa na mpambe wake na bu harusi pia alikuwa na mpambe wake. Nyuma ya bi harusi kulikuwa na watoto wanne waliozidi miaka mitano, wawili na kiume na wawili wa kike waliokuwa wameshikilia sehemu ya shela la bi harusi ambalo linkeuwa linaburuzika chini kama si wao kulishikilia kwa nyuma.

Karibu yao kulikuwa na baadhi ya akinamama ambaao walikuwa wakiimba nyimbo mbalimbali za kuwasifu na kuwapongeza bwana na bi harusi kwa uamuza wao wa kufunga ndoa.

Tamim Hussein alitabasamu. Hali-kuwa tabasamu halisi. Alijuwa dakika kadhaa baadaye hali hii yote ya furaha na shamrashamra itabadiili na kuwa msiba mkubwa. Msiba ambaao utawaacha watu wengi wa maswali ambayo hayatkuwa na majibu.

Alikuwa ataifanya kazi hiyo kukamilifu. Atawapiga risasi na kuwa waale tu ambaao wanatakiwa wafe na si vingineyo. Alikuwa na uhakika na kazi yake. Haku-

wahi kukosea kwenye kazi yake hiyo.

Aligeuka nyuma ili kumtazama mtu aliyejua anataka kumuona. Ni kweli. Alimuona Michael akiwa anamtazama kwa makini.

Walitazamana kwa namna ambayo hakuna mtu ambaye alijuwa kuwa wana mawasiliano. Michael yeze alikaa tayari kumlinda Tamim kama lolote lile litatoea kwa kumwamisha kazi yake ya kuua. Lakini pia alikuwa tayari kuumaliza yoyote yule atakayeonekana kutaka kumuua Tamim. Hii ilifanya ili Tamim atekelleze kazi yake vizuri bila bugudha.

Kilichokuwa sasa kinasubiriwa ni simu tu kutoka kwa Kidaga ili amalize mchezo. Kabla hajamaliza kufikiria, simu akamtemesha kwenye suruali. Hakuna ameweka mlion. Aliitoa na kuitazama. Ilikuwa ni ya Kidaga. Aliiweka sikioni.

"Tayari, muda umefika." Ilikuwa ni amri. Wakati huo maharusi walikuwa wamebakisha mita chache kufika kwenye eneo ambalo limetengenezwa matrubai ya kisasa kabisa kwa ajili ya sherehe hizo.

Aliminya kitufe cha simu, akaihamisha mkono wa kushoto. Mkono wa kulia, ulirudi kweny mfuko wa nyuma na kuigusa bastola. Lakini hakuitoa. Aliona kuna kitu hakiko sawa. Akaiingiza simu mfukoni kwa mkono wa kushoto, lakini kwenye mkono huo huo, akatoa lesu ya kufutia jasho.

Leso ile na mkono wa kushoto ukahama kuelekea upande wa kulia. Akatoa bastola kwa mkono wa kulia na haraka kama umeme, akagusanisha mikono yote, hivyo kastola yake ndogo ikawa imefumbatwa na lesu. Haikuonekana na mtu yoyote.

Aliinua mkono wa kulia juu ambaao ulionejana kuwa alikuwa ameshika lesu kwa ajili ya kujifutia jasho kutojana na joto.

Alisogezza lesu kidogo mbele na kuvuta kwa nyuma ili kipatikana na uwazi mbele na kupiga risasi. Alianza kumlenga bwana harusi kwenye paji la uso kwa sababu alikuwa mbele yao. Aliachia risasi moja tu ambaao haikukosea, badala yake ikaenda pale pale ilipokusudiwa. Bwana harusi aliyumba kama mlevi, kabla ya kuanguka chini taratibu.

Ni kitendo bila kucheleva, kwani wakati watu hajajui nini kinaendelea, aliachia nyngine kwenye paji la uso la bi harusi. Yeye alianguka kama mzigzo, amalia mumewe.

Hakutaka kujisumbua kama ameshau au la. Kutojana na uzoefu wake risasi ya paji la uso alizokuwa akizipiga siku zote ziliwaua majambazi hatari na wakorofu, wenye roho mbaya zaidi ya shetani, achilia mbali bwana na bi harusi ambaao hawajawahi kuua hata kuku.

Upesi yeze na Michael Sabuni walikwenda kwenye gari alilokuwa akiende-sha Tofiki Seif, pemberi yake kukiwa na Kidaga na kuondoka kwa kasi.

"Bosi, tumemaliza kazi uliyotutuma, kwa sasa tunakuja kwako ili tumaliziane mzigzo uliobaki." Kidaga akimtaarifi Abeshi."

TANGAZO

MATANGAZO MCHANGANYIKO

ELIMU/ MASOMO
REGISTRATION OPPORTUNITIES
KELAND NURSERY AND PRIMARY SCHOOL located at salasala announces registration opportunities for Nursery and Primary School students. Call: 0713 327613.

KUPOTEWA KWA CHETI

ALDEGUNDA CLEMENCE
anatangaza kupotelewa na cheti cha kidato cha nne chenye index namba S.205/009 kilichotolewa na Baraza la Mitihani la Taifa kuititia KIBOSHO GIRLS SEKONDARI mwaka 1990.

Yeyote atakayekiona atoe taarifa kituo cha polisi. Taarifa ya polisi:
STK/RB/8694/2020.

1/156833202

KUPOTELEWA NA KADI YA GARI

RAPHAEL JOSEPH SILAYO anatangaza kupotelewa na kadi ya gari yenye namba za usajili T 4449 DMY Chassis namba BL5046382. Engine namba. EJ20C543989.

Yeyote atakayeionna atoe taarifa kituo cha polisi.

Taarifa ya polisi:
DOD/DOD/266550/2020.

1/15683402

KATIKA BARAZA LA ARDHI NA NYUMBA LA WILAYA YA TARIME MAOMBI MAKUBWA NA. 13/2020 NA MAOMBI MADOGO NA. 43/2020

HAMISI JUMA KIRERI.....MLETI MAOMBI DHIDYA
1. RASHIDI HAMISI KIRERI
2. HABIBU HAMISI KIRERI
3. ISMAILI HAMISI KIRERI
4. MAGIRI HAMISI KIRERI
5. SHANIFA HAMISI KIRERI
6. MARIAH HAMISI KIRERI.....WAJIBU MAOMBI

Wadaiwa ISMAILI HAMISI KIRERI, MAGIRI HAMISI KIRERI, SHANIFA HAMISI KIRERI NA MARAAM HAMISI KIRERI popote milipo. Fahamuni kwamba mleta maombi HAMISI JUMA KIRERI amelita maombi makubwa Na. 13/2020 na maombi madogo Na. 43/2020 dhidi yenu. Hiyo basi kama mnakusidua kupinga maombi hayo mnatzikiwa mleti majibu yenu na muuwepo barazani nyinyi binafsi, waliki wenu au mwakilishi anayekubalika kisheria tarehe 1/04/2020 siku ambayo mashauri hayo yamepangwa kutajwa. Endapo hamtekeleze haya shauri litaendelea upande mmoja dhidi yenu na maamuizi kutolewa.

Imetolewa na kutiwa saini na mhuri wa Baraza hii leo tarehe 10/03/2020.

NGUKULIKE N.O. 10/03/2020
MWENYEKITI BARAZA LA ARDHI NA NYUMBA (W) TABIBI

1/15683402

MNADA WA HADHARA

Kwa idhini tuliyopewa na TUJIJENGE TANZANIA LTD, RAISSA COMPANY LTD tutauza kwa mnada wa hadhara gari aina ya Toyota Cresta -T 572 DCJ mali ya mdaiva sugu, Ndugu Nazael Eliaza Mngulwi, mnada huo utafanyika tarehe 03/4/2020 Lengo ni kufidia/ kupunguza deni la mkopo anaodaiwa. Mnada utafanyika Tarehe 3/4/2020, mahali dhamana ilipo Makumbusho yard. Mteja atalipa 25% siku ya mnada, 75% atalipa ndani ya siku 14 akishindwa kulipa 25% hairudishwi. Gharama za kubadili umiliki ni juu ya mnunuizi.

Kwa mawasiliano fika kwene ofisi zetu Victoria 5th floor au piga.0652113262

1/15683402

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA MAHAKAMA YA MWANZO – MKUYUNI MWANZA

MADAI PESA 17/2020
MARIAM ZACHARIA MALEKO.....MDAI
JANE MWEMA.....MDAIWA
YAH: KUITWA SHAURINI

Kwa kuwa mdaali aliyetajwa hapo juu amefungua shauri dhidi yako kuhusiana na madaai ya pesa unatakiwa kufika katika Mahakama hii mnamo tarehe 31/03/2020 saa 2:30 asubuhi kujibu mada yaliyotolewa dhidi yako.

KUMBUKA KUWA: Usipohudhuria siku hiyo shauri litasikilizwa na kuamuliwa bila wewe kuwepo. Imetolewa kwa mkono wangu na chapa ya Mahakama hii leo tarehe 26/03/2020.

HAKIMU MAHAKAMA YA MWANZO – MKUYUNI MWANZA
WILSON MAFIZI
WAJAJIKA YA MWANZO
WT/2020/10/18/181

1/15683402

Kwa Habari Motomoto

usikose Gazeti lako

la Nipashe kila siku

Tupigie

0782253676

Nipashe
www.ippmedia.com
MWANGA WA JAMII

OFISI ZA MATANGAZO
MIKOCHENI INDUSTRIAL AREA,
PO.BOX 31042, DAR ES SALAAM. MOB: +255 - 745 700 710.
E-mail: advertise@guardian.co.tz, website: www.ippmedia.com

HABARI MICHEZO

CHELSEA YAMWANIA NEUER WA BAYERN

MUNICH, Ujerumani

KLABU ya Chelsea imeripotiva kwamba inawania kumsajili golikipa namba moja wa Bayern Munich, Manuel Neuer kipindi cha majira ya joto.

Huku majaliwa ya kipa wao, Kepa Arrizabalaga hayajulikani pale Chelsea, sasa kocha Frank Lampard anamwona Neuer kama ndio chaguo sahihi kwa upande wake.

Golikipa wa Barcelona, Marc-Andre ter Stegen pia amekuwa akihusishwa na mpango wa kuondoka pale Camp Nou na Bayern ndio wanaotaja kumwania.

Chelsea wanataka kumsajili nahodha huyo wa Bayern kwa ajili ya kuimarissha safu yao na kwamba, Neuer mwenyewe anaonekana kutaka kuondoka kwa miamba hao wa Bavaria kwa mujibu wa gazeti la Bild.

Lampard ameripotiva kuwa anataka kumwachia Kepa ambaye ni golikipa ghali zaidi duniani baada ya kuondoka kule Athletic Bilbao mwaka 2018 na kutua pale Stamford Bridge.

Chelsea wameamua kumwania Neuer kwa saababu kipa huyo wa kimataifa wa Ujerumani bado hajakubali kusaini mkataba mpya pale Bayern.

Pedro: Sitaki kuondoka, natamani kubaki

LONDON, England

PEDRO amesitiza kwamba alitaka kubakia Chelsea, akipuuzia taarifa kwamba anaondoka klabuni hapo.

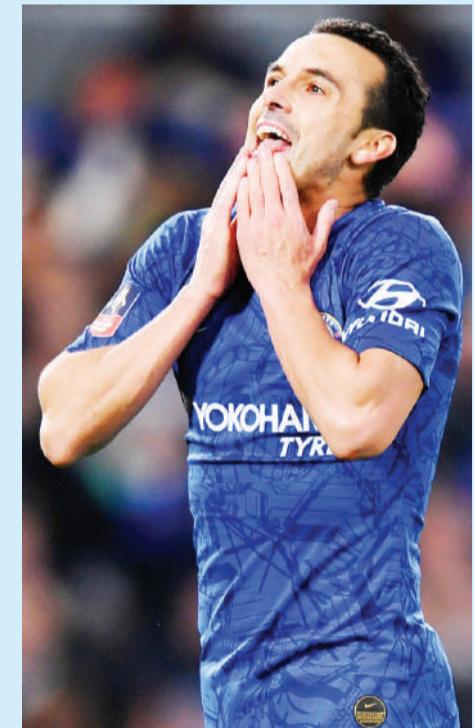
Mchezaji huyo wa kimataifa wa Hispania mwene umri wa miaka 32, awali alinukuliwa akisema kwamba, anaondoka Chelsea, baada ya mkataba wake kumalizika mwishoni wa msimu.

Pedro amesema ndoto yake ni kubakia kwa miamba hao wa Ligi Kuu England ingawa majaliwa yake bado hajajulikana.

"Kama watu wengi wanavyojuu, mka-taba wangu unamalizika Mei mwaka huu, lakini bado sijazungumza na kama nitaongeza mkataba mpya au nitaondoka," alisema akiwaambia waandishi wa habari.

"Nimeona ujumbe mwangi kutoka kwa mashabiki wa Chelsea wakisema kwa heri na wakinishukuru kwa muda wangu niliookaa hapa, kitu ambacho nakubaliana nao.

"Lakini ningependa kuwaambia mashabiki wote kwamba mkataba wangu unakaribia mwisho, lakini bado ninatakiwa kuzungumza na klubu.

Roberto asema alimtaka Neymar atue Real Madrid

SAO PAULO, Brazil

ROBERTO Carlos amebainisha kwamba, alimtaka nyota wa Brazil, Neymar pale Real Madrid muda "mrefu uliopita."

Neymar alijunga na Paris Saint-Germain kutoka Barcelona mwaka 2017, lakini amekuwa akihusishwa na mpango wa kurudi pale Camp Nou huko pia kukiwa na uwezekano wa kwenda Real Madrid.

Carlos, gwiji wa Madrid na timu ya taifa ya Brazil, amesema alimtaka Neymar pale kwenye dimba la Santiago Bernabeu muda mrefu uliopita.

"Kama ingewa ni amri yangu, Neymar tayari angekuwa pale muda mrefu, lakini maisha ni tofauti na unavyotaka," alisema Carlos akiambia Fox Sports Radio.

"Wachezaji wakubwa mara zote wanataka kucheza kwenye klubu bora duniani. Real Madrid leo hii ni mfano kwa kila mchezaji.

"Unataka kushinda Kombe la Ligi ya mabingwa Ulaya? Njoo Real Madrid."

Carlos alishinda mataji manne ya Ligi Kuu Hispania, LaLiga, na matatu ya Ligi ya Mabingwa Ulaya akiwa na Madrid, pia alishinda Kombe la Dunia mwaka 2002 akiwa na Brazil.

HABARI MICHEZO

Jesus anaweza kujiunga Juventus

MANCHESTER, England

GABRIEL Jesus anaweza kujiunga na Juventus siku za usoni, kwa mujibu wa mtu aliyempeleka pale Manchester City.

Fowadi huyo wa kimataifa wa Brazil mkataba wake wa sasa na City unamalizika mwaka 2023, lakini imebainika kwamba, anaweza kuondoka mapema zaidi kama hatakuwa chaguo la kwanza la kocha, Pep Guardiola.

Jesus amekuwa kwenye wakati mgumu kupata namba kwene kikosi cha kwanza, huku Sergio Aguero ndio akiba namba 9 muhimu kwa kikosi hicho tangu alipotua City akitokea Palmeiras.

Kumekuwa na ripoti kwamba, Juventus wamekuwa wakiwania kumsajili fowadi huyo kwa ajili ya kuimarisha kikosi chao.

Na Giovanni Branchini, wakala ambaye alimsaidia Jesus kutua pale Etihad, alisema kuna uwezekano mkubwa kwa mteja wake huyo kuondoka wakati wa kipindi cha majira ya joto.

Alipouliwa na gazeti la Calciomercato kama anafikiri Jesus anaweza kuhamia Juventus kwa siku za usoni, Branchini alijibu: "Tunazungumza kuhusu mwanasoka mkubwa na klabu kubwa, kila kitu kinawezekana.

UNITED KUANZA KULONGA NA POGBA

MANCHESTER, England

REAL Madrid inatakiwa kuharakisha kumsajili Paul Pogba kwani sasa Manchester United inapanga kuanza mazungumzo ya kumwongeza mkataba mpya, kwa mujibu wa gazeti la Daily Mail.

Pogba kwa muda mrefu amekuwa akiwaniwa na Real, huku kocha Zinedine Zidane akionesha wazi kuvutiva nae, na awali walijaribu kumsajili kiungo huyo mwaka 2016.

Sasa kwa mujibu wa gazeti la AS, wanatakiwa kuongeza nguvu kumsajili kipindi cha majira ya joto kama wanamtaka pale kwenye dimba la Santiago Bernabeu.

Mkatiba wa sasa wa Pogba pale United unamalizika kipindi cha majira ya joto cha mwaka 2021, ingawa United wanakipengele cha kumwongeza mwaka mmoja zaidi.

Lakini gazeti la AS limeripoti kwamba, kama United wakifanikiwa kumwongeza mkataba Pogba itakuwa kazi ngumu kwa Real Madrid kumnasa.

Kama hiyo ikitokea, maana yake ni kwamba, Real Madrid watatakiwa kumsubiri Pogba hadi mwaka 2022.

Mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 27 ambaye ni mshindi wa Kombe la Dunia, msimu huu amekuwa akisumbuliwa na majeruhi ya mara kwa mara na sasa anapigania kupona kifundo cha mguu kilichomweka nje ya dimba kwa miezi kadhaa.

Sio haki Messi kutoshinda Kombe la Dunia - Ustari

BUENOS AIRES, Argentina

LIONEL Messi kutoshinda taji la Kombe la Dunia na Argentina haitakuwa haki, kwa mujibu wa golikipa Oscar Ustari.

Ustari ni golikipa wa kimataifa wa Argentina ambaye anacheza soka la kulipwa katika klabu ya C.F. Pachuca ya nchini Mexico.

Messi ameshinda karibia kila kitu kwenye soka akiwa kama mchezaji wa Barcelona - kuanzia Ligi ya Mabingwa Ulaya, LaLiga, UEFA Super Cup, klabu bingwa ya Dunia, Copa del Rey na Supercopa de Espana.

Hata hivyo, mshindi huyo mara sita wa Ballon d'Or bado hajafanikiwa kubeba kombe akiwa na jezi ya timu ya taifa ya Ar-

gentina baada ya kumaliza kama mshindi wa pili wa Kombe la Dunia mwaka 2014, pia akicheza fainali mbili mfululizo za Copa America mwaka 2015 na 2016.

Na sasa golikipa Ustari anaona kwamba sio haki kwa nahodha Messi - ambaye ni mfungaji wa wakati wote wa nchi hiyo kutoshinda Kombe la Dunia.

"Sina shaka kama Messi ni bora duniani, lakini haitakuwa haki kwa Messi kutoshinda Kombe la Dunia," amesema Ustari akijambia radio Radio Mitre.

"Kumtilia shaka Messi ni ujingga. Mambo yanawenza kwenda sawa au la, lakini nawenza kuwaambia kwamba nilimwona akilia kama mtoto kwa sababu ya kile kinachotokea kwenye timu ya taifa. Ni ngumu sana kuva viatu vyake."

DONDODA ZA SOKA MAGAZETI YA ULAYA

UNITED, SHANGHAI SHENHUA VITANI

● ● ● Ni katika kuwania saini ya Ighalo, klabu yake hiyo 'mama' ya zamani yaandaa ofa...

MANCHESTER, England

MANCHESTER United inakabiliwa na upinzani mkali katika kumsajili Odion Ighalo baada ya mchezaji huyo anayechenza hapo kwa mkopo kupewa ofa nono ya kuongeza mkataba wake na klabu yake 'mama', Shanghai Shenhua ya nchini China.

Mkataba wa muda mfupi wa mkopo wa Ighalo pale Old Trafford una-malizika Mei 31, mwaka huu.

United imeripotiwa ipo tayari kumsajili nyota huyo wa kimataifa wa Nigeria kwa kitita cha pauni milioni 15 ili aendelee kuwachezea miamba hao wa Ligi Kuu England.

Hata hivyo, klabu yake ya Shanghai Shenhua imetoa ofa ya kumwongezesa

mkataba wa miaka miwili na mshahara wa pauni 400,000 ambao utamfanyaachezea kule nchini China hadi Desemba mwaka 2024.

Ighalo ambaye amekuwa na mwanzo mzuri wa kucheza pale United, sasa yupo njia panda ama kukubali kupewa mkataba wa kudumu au kuongeza mkataba na klabu yake ya zamani.

Mchezaji huyo mwenye umri wa miaka 30, ambaye amefunga mabao manne katika mechi nane alizocheza, anaonekana kwamba anataka kuba Manchester United.

Awali wengi walitilia shaka usajili wa United kwa mchezaji huyo wakati wa siku ya mwisho ya kufungwa kwa pazia la dirisha dogo la Januari, lakini kiwango chake kimewaziba midogo na sasa mashabiki wanataka mchezaji huyo apewa mkataba wa kudumu.

United walipomchukua Ighalo kwa

mkopo walikubali kulipa sehemu ya mshahara wake wa pauni 300,000 kwa wiki ambao wao walikuwa wakitoa pauni 130,000.

Lakini sasa Shanghai imewashangaza United baada ya kutoa ofa nene ya kutaka kumlipa mshahara wa pauni 400,000 kwa wiki, mshahara ambao United wameripotiwa kutokuwa tayari kuotoa.

Thamani ya Ighalo kwa sasa kama United wanataka kumnumua moja kwa moja ni pauni milioni 15.

Hata hivyo, kwa mujibu wa gazeti la Daily Mail, Ighalo ndoto zake ni kuen-delea kucheza pale Old Trafford hata kama atapunguziwa mshahara wake.

Tangu Ighalo alipotua United amepewa jukumu la kuongoza safu ya ushambuliaj ambayo inawakosa, Marcus Rashford aliye majeruhi na Romelu Lukaku ambaye ameuzwa Inter Milan.

ZISIKUPITE

MADRID YAMTAKA HAALAND

REAL Madrid imetangaza nia ya kumsajili mshambuliaji, Erling Braut Haaland (19), wa Borussia Dortmund katika kipindi cha majira ya joto. Straika huyo wa Timu ya Taifa ya Norway alijiunga na vigogo hao wa Bundesliga majira ya joto yaliyopita na dau lake la uhamisho lillewekwa katika mkataba ni pauni milioni 50. (*Standard*)

EPL KUREJEA KARIBUNI

KLABU zinazoshiriki Ligi Kuu England zimeelezwa zi-tarejea katika harakati za soka kuanzia Aprili 30, mwaka huu na tarehe mpya ya kuanza kwa michezo mbalimbali itatangazwa wiki ijayo kufuatia kuimarika kwa maambukizi ya virusi vya corona (COVID 19). (*Mail*)

POGBA ATAKIWA UNITED

MANCHESTER United inajienda kumwongeza mkataba Paul Pogba (27), lakini uamuhi huo utamweka "njia panda" mshindi huyo wa fainali za Kombe la Dunia akiwa na kikosi cha Ufaransa. (*AS - in Spanish*)

PEDRO KUONDOKA CHELSEA

KIUNGO Mhispania Pedro (32), amesema ataondoka Chelsea mwishoni mwa msimu huu baada ya mkataba wake na klabu hiyo maarufu The Blues kumalizika. (*Independent via Cadena Ser*)

EVERTON YAINGIA VITANI

EVERTON imeungana na klabu nyingine nne kuwasilisha ofa ya kumwania beki wa Lille Mbirizi Gabriel (23), ambaye thamani yake imeelezwa kuwa ni pauni milioni 30. (*Sky Sports*)

NDOMBELE ANUKIA BARCA

BARCELONA imetangaza nia ya kumsajili mchezaji ghalii wa Tottenham, Tanguy Ndombélé (23), ambaye alijiunga na klabu hiyo ya London Kaskazini kwa dui pauni milioni 55 akitokea Lyon majira ya joto mwaka jana. (*Mundo Deportivo via Star*)

SPURS, SKIPP WATETA

MABOSI wa Tottenham wameanza mazungumzo ya awali na kiungo raia wa England, Oliver Skipp (19), kwa ajili ya kumpa mkataba mpya wa muda mrefu wa kuitumikia klabu hiyo. (*Football Insider*)

MELAMED AGEUKA LULU

CHELSEA, Real Madrid, Barcelona na Bayern Munich zote zimeonyesha nia ya kumsajili kiungo chipukizi wa Espanyol na Timu ya Taifa ya Vijana ya Hispania, Nico Melamed (18), ambaye thamani yake imetajwa kuwa ni pauni milioni 7.3. (*Gianluca Di Marzio - in Italian*)

KARIUS AGOMBWEWA ULAYA

WEST Ham, Sporting Lisbon na Anderlecht ni baadhi ya klabu ambazo zimeonyesha nia ya kumsajili golokipa wa Liverpool na Timu ya Taifa ya Ujeruman, Loris Karius (26), ambaye yuko kwa mkopo katika klabu ya Besiktas. Thamani ya nyota huyo anayemaliza mkataba wake mwishoni mwa msimu huu ni pauni milioni 4.5. (*Voetbal24 - in Dutch*)

SOLER AKARIBIA ARSENAL

ARSENAL imejienda kuwania saini ya kiungo wa Valencia na Timu ya Taifa ya Hispania, Carlos Soler (23), huku klabu hiyo ya La Liga ikijipanga kuuza wachezaji wake ili kuweka sawa kumbukumbu zao za fedha kwa mujibu wa kanuni za usajili. (*Sky Sports*)

HABARI MICHEZO

Polisi Tanzania yafikiria 'Top 5'

Na Saada Akida

UONGOZI wa Polisi Tanzania umesema klabu hiyo imedhamiria kutimiza malengo yake iliyoweka katika msimu wa Ligi Kuu Bara ambayo inaelekea ukingoni, imefahamika.

Makamu Mwenyekiti wa timu hiyo, Robert Munisi, alisema kwa kushirikiana vema na benchi la ufundi ili kufanya vizuri katika michezo tisa iliyobakia na hatimaye kumaliza kwenye nafasi ya tano katika msimamo wa ligi hiyo.

Munisi alisema kufikia malengo hayo wachezaji wanazimika kupambana kutafuta ushindi katika michezo yao.

Alisema kwa kipindi hiki cha mapumziko benchi la ufundi limetoa programu zake kwa wachezaji, wanaporejea wanakuwa fiti na kuendelea na mapambano ya kuhakikisha wanapanda hadi nafasi ya tano.

"Kwa sasa tupo nafasi ya sita, malengo yetu makubwa ni kutopoteza mechii nyumbani na kwenda kupambana kusaka pointi nyingine ugenini," Munisi alisisitiza.

Alizitaja mechii zao tano za ugenini zilizobakia ni dhidi ya Mbao FC, Alliance FC, Kagera Sugar, Biashara United, Mbeya City na Tanzania Prisons.

KMMK yatamba kutwaa ubingwa

Na Hawa Abdallah, ZANZIBAR

WAKATI mabao 333 yamefungwa katika michezo 168 ya Ligi Kuu Zanzibar, Kocha Mkuu wa vinara wa ligi hiyo, KMMK, Ame Msimu, amesema matarajio na malengo yao ni kutwaa taji hilo msimu huu.

Ligi Kuu Zanzibar inayoshirikisha klabu 16, nayo imesimama kutokana na amri ya serikali kwa lengo la kupambana na maambukizi ya virusi vya ugonjwa wa corona (COVID 19).

Msimu alisema licha ya nchi kubiliwa na kipindi kigumu ikiwamo wachezaji kutofanya mazoezi kwa pamoja kutokana na janga la corona, lakini bado anaamini timu yake itafanya vizuri katika mechii zilizosalia na hatimaye malengo yao kukamilika.

Alisema amejienda kikutana na changamoto ya kurejesha viwango vya wachezaji wake baada ya kuanza mazoezi ya pamoja kwa sababu ni ngumu kurejea wakiwa kwenye ubora walikuwa nao awali klabla ya ligi haijasimama.

"Ligi itakapoendelea tena kutakuwa na changamoto ya mazoezi, hili haliepukiki, kwa sababu timu nyngi zilivunja kambi, lakini hata kama wachezaji wamezoea kucheza soka, suala la kufanya mazoezi lazima litakuwa na mapungufu," Msimu alisema.

Aliongeza changamoto hiyo ya kulinda viwango inatokana na wachezaji kutocka na uwezo wa kununua vifaa vya mazoezi ya viungo kama ilivyo na nyota wenzao wanaocheza katika mataifa na klabu nyingine duniani.

WAWA AWAAAMBIA YANGA WASAHAU UBINGWA BARA

Na Saada Akida

BEKI wa mabingwa watetezi wa Ligi Kuu Tanzania Bara, Simba, Pascal Wawa, amesema mapumziko yanayoendelea hayatawafanya warudi nyuma na badala yake wanajii Marisha zaidi ili kufikia malengo yao ya kutwaa ubingwa wa msimu **huu wa mwaka 2019/20**.

Wawa aliliambia gazeti hili jijini Dar es Salaam jana, kuwa wanatumia vizuri mapumziko kurekebisha upungufu walioubaini katika mechii zilizopita na kujiweka imara kuwakabili wapinzani wao.

Beki huyo wa zamani wa Azam FC alisema wanajiardaa kuendeleza kasi ya ushindi kama waliyokuwa nayo kabla ya ligi kusimama licha ya ushindani uliopo katika kila michezo.

Alisema Simba ina mikakati ya kuhakikisha wanatwaa ubingwa wa ligi hiyo kwa mara ya tatu mfululizo, hivyo mapumziko haya yanayoendelea wanayatumia kutekeleza programu maalumu walizopewa na benchi la ufundi.

"Huku tukiwa na malengo yetu ya kufanya vizuri kwa kutwaa ubingwa kwa mara nyingine, muda huu wa mapumziko tunautumia kwa ajili ya kujiweka fiti kwa kufanya mazoezi ili tutakoporejea tuendelee na makali yale

yale, moto ule ule," alisema Wawa.

Aliongeza kuwa katika nafasi ya kwanza kwenye msimamo wa ligi haitawafanya kubweteka kwa sababu timu nyingine zilizoko chini yao zinapambana kufika katika nafasi hiyo ya juu.

"Ligi ipo katika ushindani mkubwa, kufikia malengo yanayotarajiwa ni lazima tupambane kuhakikisha tunafanya vizuri katika michezo yetu ya mwisho ya kumaliza msimu," alisema Wawa.

Simba ikiwa inaongoza ligi ikiwa na pointi 71 na safu ya ulinzi ya timu hiyo iliyoko chini ya beki huyo raia wa Ivory Coast imeruhusu mabao 15 katika mechii 28 walizochenza.

Wachezaji wa timu ya Vetenari Veterans, wakifanya mazoezi kwenye Uwanja wa Mwembe Yanga Temeke jijini Dar es Salaam juu. **PICHA: JUMANNE JUMA**

Tshabalala bado aikumbuka Vita

Na Somoe Ng'itu

WAKATI timu yake ikiwa inaongoza katika msimamo wa Ligi Kuu Bara, beki wa Simba, Mohammed Hussein 'Tshabalala', ameseme bado anaikumbuka mechii ya Ligi ya Mbingwa Afrika dhidi ya AS Vita kutoka Jamhuri ya Kidemokrasia ya Congo (DRC).

Simba ilitinga hatua ya robo fainali ya Ligi ya Mbingwa Afrika mwaka juu ziji baada ya kupata ushindi wa mabao 2-1, dakika ya lala salama na kuwaondoa Wa-

kongomani hao.

Akizungumza na gazeti hili jijini Dar es Salaam, Tshabalala alisema hataisahau mechii hiyo ambayo tayari mashabiki na wadau wa soka nchini waliamini Simba imeshatolewa katika michuanoo hiyo.

Beki huyo alisema Simba ilicheza katika kiwango cha juu na kila wachezaji alionyesha wanahitaji kusonga mbele na uwezo wa kufanya hivyo wanao.

'Sitakaa nije kuisahau mechii ile, nimesacheza michezo mbalimbali yenye ushindani na yenye historia, lakini mechii

ya AS Vita ilikuwa ni zaidi, nitabaki kui-kumbuka katika maisha yangu yote," Tshabalala alisema.

Simba ndio mabingwa watetezi wa Ligi Kuu Bara, lakini msimu huu walitolewa mapema kwenye mashindano ya kimatifa ya Ligi ya Mbingwa Afrika.

Bingwa wa Ligi Kuu ndio ataiwakilisha Tanzania Bara katika mashindano ya Ligi ya Mbingwa Afrika na kinara wa michuanoo ya Kombe la FA atapata tiketi ya kushiriki mashindano ya Kombe la Shirikisho Afrika.

Michezo

Jumamosi Machi 28, 2020

Nipashe

United, Shangai Shenhua vitani

UKURASA 30

Mshambuliaji wa Valencia, Ferran Torres (kulia), akipambana kuwania mpira dhidi ya nyota wa Barcelona. Torres (20) yuko katika rada za Liverpool, Real Madrid na Barcelona katika majira ya joto. **PICHA: MTANDAO**

Senzo: Simba itasajili kisasa

••• Aeleza haitakurupuka katika mchakato huo, aweka wazi wa kuwatoa kwa mkopo...

Na Somoe Ng'itu

KUELEKEA msimu ujao na kubabiliana na ushindani katika mashindano ya kimataifa ya Ligi ya Mabingwa Afrika, uongozi wa Simba ya jijini Dar es Salaam umesema hautafanya usajili wa kukurupuka au 'mihemko'.

Simba yeny pointi 71, ndio mabingwa watetezi na vinara wa Ligi Kuu Tanzania Bara wakiwa wame-poteza mech i tatu kati ya michezo 28 waliyocheza msimu huu.

Akizungumza na Nipashe jijini jana, Ofisa Mtendaji Mkoo wa Simba, Senzo Mazingisa umesema klubu hiyo imejia-andaa kusajili wachezaji wenye viwango

vya juu kutoka katika ligi zenyen mafanikio hapa barani Afrika na kwa kutumia kumpuni zenyen usoefu na kazi hiyo.

Senzo alisema wanahitaji wachezaji amba wana uwezo na usoefu wa kumpambana katika mashindano ya kimataifa na kamwe Simba haiangalii mechii za Ligi Kuu Bara au michuano ya Kombe la FA pekee.

"Katika suala la usajili tumeshaanza skauti katika maeneo mengi hapa barani Afrika ili kupata wachezaji bora na imara, pengine tutafanya usajili mzuri kuhiko misimu yote kwa sababu tutaangalia vigezo vingi kulingana na mahitaji yetu," Senzo alisema.

Ofisa huyo alisema katika kukamilisha mchakato wa kusajili wachezaji wapya, klubu itazingatia zaidi ripoti ambayo itaeleza wazi ubora na upungufu alionao mchezaji husika kabla ya kufanya uamuza iki wa kumpa mkataba.

Kiongozi huyo ameweka wazi katika kuendeleza vipaji kwa faida ya nchi, Kocha Mkoo Sven Vandenbroeck ametoo baraka ya kutolewa kwa mkopo kwa wachezaji amba wanakosa namba katika kikosi chake au kuruhusiwa kujunga na klubu nyingine kwa wale waliomaliza mikataba yao ndani ya Simba.

"Katika ligi ya hapa ndani tunaweza kusajili wachezaji kama wawili, na walioibakia tutaangalia kwenye nchi nyiningi za Afrika, ambazo zimeendelea kisoka, hii itatusaidia kutimiza malengo yetu," Senzo alisema.

Aliongeza kwa kuwataka wachezaji wa timu hiyo kuendelea na mazoezi binafsi wakiwa majumbani kwao katika kipindi hiki cha mapumziko yaliyotolewa kutokana na kupambana na maambukizi ya virusi vya ugonjwa wa corona (COVID 19), amba ni janga lililoenelea sehemu mbalimbali duniani.

Bundi aendelea kuzunguka Yanga

Na Saada Akida

IKIWA imepita siku mbili baada ya mambo kuwekwa sawa kati ya uongozi wa Yanga na wadhamini wao, Kampuni ya GSM, Mjumbe wa Kamati ya Utendaji ya Yanga, Shija Richard, ametangaza kuijuzulu nafasi zote alizokuwa anazishikilia katika klubu hiyo.

Taarifa zilizopatikana jijini Dar es Salaam jana zinaeleza Shija ameama kuchukua uamuhi huo wa kuijweka pembeni kwa hiari yake, lakini anaahidi wakati muafaka ukifika ataweka wazi kilichopeleka kuchukua uamuhi huo.

Chanzo chetu kilisema Shija ameama kuijuzulu kwa sababu anafahamu Yanga ni kubwa kuliko yeeye na uamuhi huo kwa sasa utaisaidia klubu yao.

"Lakini amesema yamezungumzwa mambo mengi katika kipindi hiki, ila yeeye hatazungumza chochote mpaka wakati wa kufanya hivyo utakapofika, ndio atazungumza", kilisema chanzo chetu.

Shija anatajwa kuwa mmoja wa viongozi waliokuwa wanapinga namna GSM ilivyokuwa inafanya majukumu ya klubu badala ya kufuata makubaliano yaliyomo kwenye mkataba.

Niyonzima aahidi 'dozi' zitaendelea

Na Shufaa Lyimo

KIUNGO wa kimataifa wa Yanga, Haruna Niyonzima, amewataka wachezaji wenzake kufuata vema programu zote za mazoezi walizopewa na Kocha Mkoo wa kikosi hicho, Luc Eymael, ili watakaporejea kwenye Ligi Kuu Bara waendeleze 'dozi'.

Akizungumza na gazeti hili jana, Niyonzima alisema ni wajibu wa kila mchezaji kufanya mazoezi ili kuijweka sawa na tayari kwa kubabiliana na ushindani.

Niyonzima alisema mechii za Ligi Kuu Bara zilizobakia na mashindano ya Kombe la FA ni ngumu kwa sababu timu zote zinahitaji kupata matokeo chanya.

"Nashauri wachezaji wenzangu kujituma na kufanya mazoezi ili kuijweka miili sawa katika kipindi hiki cha mapumziko, tunahitaji kurejea na nguvu na si kuanza upya", alisema Niyonzima.

Mnyarwanda huyo alisema endapo mchezaji yoyote atakaa bila ya kufanya mazoezi, atajiweka kwenye wakati mgumu mara mechii za Ligi Kuu Bara zitakaporejea tena.

"Nafahamu athari za kutokufanya mazoezi, nikiaa bila mazoezi mwili utakuwa mzito na mwisho wa siku nitashindwa kuitumikia timu yangu katika kiwango kizuri", Niyonzima alisema.

